

یادنامه

سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛

جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی

صاحب امتیاز: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

● مدیر مسئول: رمضان شریف ● سردبیر: حسن علایی فعال ● مدیر اجرایی: زهرا جوذکی ● طراح و گرافیست: امیر خلیلی فرد

● شمارگان: محدود ● نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

فهرست مطالب

سخن اول / نگاهی اجمالی به سه دوره جشنواره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی	۲
پیشرفت کشور مرهون مجاهدت‌ها، معارف و آموزه‌های سال‌های حماسه	۴
باید تصویری واقعی از دفاع مقدس به جوانان انتقال پیدا کند	۶
باید ظرفیت دانشگاه‌ها در زمینه پژوهش درباره موضوعات دفاع مقدس و مقاومت افزایش پیدا کند	۹
ما از منافع، تاریخ و سرزمین‌مان قاطعانه حفاظت می‌کنیم	۱۰
مسابقه مقاله‌نویسی در جایزه پررنگ شد	۱۳
ضرورت حرکت از احساس به سمت معرفت	۲۳
هدف جایزه شهید حاج قاسم سلیمانی؛ دیده شدن پژوهش و پژوهشگر	۲۸
منظور از پژوهش این است بدانیم دنبال چه هستیم و چگونه باید آن را به دست آوریم؟	۳۰
در کارهای پژوهشی شدیداً نیازمند منابع هستیم	۳۶
با پژوهش فرصت‌ها تقویت و تهدیدها از بین می‌رود	۴۰
بیانیه هیأت داوران سومین دوره جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی	۴۴
مرکز مطالعات سیاسی و راهبردی یمن در یک نگاه	۴۹
پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس در یک نگاه	۵۰
در ساحت پژوهش	۵۴
گزارش تصویری برگزاری سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی	۵۶
بازتاب رسانه‌ای برگزاری سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی	۶۲
معرفی سرگروه‌های داوری	۶۴

آدرس دبیرخانه: تهران، خیابان دکتر شریعتی، خیابان شهید دستگردی (ظفر)، بعد از خیابان تبریزیان، پلاک ۷۷

آدرس وبسایت: www.defamoghaddas.ir ● ایمیل: asnad.pajooohesh@gmail.com

دورنگار: ۲۲۹۰۹۵۳۷ - ۰۲۱ ● تلفن: ۲۹-۲۲۹۰۹۵۲۴ - ۰۲۱ داخلی ۳۰۲ و ۲۴۵

سخن اول :

با توجه به اهمیت مسئله پژوهش درباره موضوعات دفاع مقدس و ضرورت آن و نقش و جایگاه پژوهش به عنوان زیربنای سایر فعالیت‌ها و اقدامات، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس با توجه به پیشینه طولانی مدتی که در عرصه تحقیق و پژوهش در زمینه موضوعات دفاع مقدس داشته و دارد، با هماهنگی بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس بر آن شد تا با برگزاری جشنواره انتخاب آثار برتر پژوهشی در حوزه دفاع مقدس، ضمن تبیین هر چه بیشتر جایگاه پژوهش، زمینه ایجاد انگیزه مضاعف در پژوهشگران، نویسندگان، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی در پرداختن به امر مهم پژوهش را به وجود آورد، همچنین موجبات توجه بیشتر مراکز دانشگاهی و پژوهشگاه‌ها در ورود به این موضوع را فراهم سازد.

متعاقب این تصمیم‌گیری و تصمیم‌گیری، اولین نشست در سال ۱۳۹۸ با جمعی از پژوهشگران برگزار و تبیین لازم درباره ضرورت پژوهش و چرایی برگزاری جایزه انتخاب آثار برتر پژوهشی صورت گرفت. تصمیم‌گیری برای برگزاری این رخدادهای فرهنگی چون در ایام شهادت سردار شهید حاج قاسم سلیمانی بود لذا به پیشنهاد مسئولین برگزاری، مراسم به نام شهید سلیمانی نام‌گذاری شد. درباره دوره زمانی برگزاری مراسم نیز چون پیش‌بینی می‌شد از لحاظ کمی و کیفی آثار پژوهشی خیلی زیادی تولید نشده باشد لذا بازه زمانی دوسالانه برای برگزاری مراسم تعریف شد.

پس از تصمیمات مزبور، با تشکیل کارگروهی متشکل از اساتید دانشگاه، پژوهشگران شاخص و مسئولین مربوطه، اساسنامه و آیین‌نامه‌های لازم تهیه و سرفصل اصلی مراسم در چند زمینه تعیین شد که عبارت بودند از:

- تعیین موضوعات نه گانه نظامی، امنیتی، سیاسی، تاریخی، اجتماعی، حقوقی، فرهنگی، بین‌المللی و اقتصادی به عنوان موضوعات پژوهشی
- جمع‌آوری و ارزیابی کتاب‌های پژوهشی در زمینه دفاع مقدس
- جمع‌آوری رساله‌های دکتری
- جمع‌آوری فصلنامه‌های علمی و پژوهشی

نگاهی اجمالی به سه دوره جشنواره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت

جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

مقاومت بتوانند آثار خود را ارسال نمایند.

پس از پایان مهلت دریافت آثار، در مجموع ۶۲۰ عنوان کتاب (رشد ۴۳ درصدی نسبت به دوره دوم)، ۳۵ عنوان رساله دکتری، ۴۶ عنوان مقاله پژوهشی، ۲۳ عنوان فصلنامه و مجله تخصصی جمع آوری و در هفت گروه داور:

- گروه داور نظامی، امنیتی
- گروه داور تاریخی، سیاسی
- گروه داور اجتماعی، اقتصادی
- گروه داور فرهنگی، ادبی
- گروه داور بین الملل و مقاومت
- گروه داور مقالات
- گروه داور رساله های دکتری و فصلنامه ها

مورد داور و ارزیابی قرار گرفت و نتایج ارزیابی ها در مراسم اختتامیه، روز یکشنبه ۲۵ آذر ۱۴۰۳، روز پژوهش، با حضور جمعی از پژوهشگران، نویسندگان، ناشرین، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی، اصحاب رسانه و ... در سالن خلیج فارس موزه ملی انقلاب و دفاع مقدس اعلام شد.

در پایان جا دارد از حمایت ها و تلاش های بزرگوارانی که موجبات برگزاری هر چه باشکوه تر این رویداد فرهنگی را فراهم ساختند، تشکر و قدردانی شود؛ به ویژه سردار سرلشکر پاسدار دکتر حسین سلامی؛ فرمانده محترم کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که همواره مشوق رویدادهای فرهنگی و علمی بوده اند، سردار سرتیپ بسیجی دکتر بهمن کارگر؛ رئیس محترم بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، سردار سرتیپ پاسدار رمضان شریف؛ رئیس محترم مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و سردار سرتیپ دوم پاسدار دکتر علی محمد نائینی؛ رئیس وقت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس که سنگ بنای این رخداد فرهنگی مرهون تلاش ها و پیگیری های مجدانه ایشان است.

حسن علایی فعال

دبیر اجرایی سومین دوره جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی

- جمع آوری اطلاعات لازم درباره مراکز پژوهشی که در زمینه دفاع مقدس فعالیت دارند

- شناسایی پژوهشگران فعال

متعاقب این اقدامات، اولین دوره دوسالانه جایزه شهید سلیمانی در سال ۱۳۹۹ برگزار شد. در این مراسم میهمان ویژه و سخنران اصلی سرلشکر دکتر محمد باقری ریاست محترم ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بودند و طی سخنان مبسوطی ضرورت پژوهش در حوزه دفاع مقدس و شاخصه های اصلی آن ایراد کردند. ایشان همچنین در بیانات خود آسیب های موجود در زمینه پژوهش را احصاء و مطالباتی را مطرح کردند.

در دوره اول دوسالانه ۴۲۰ عنوان کتاب منتشر شده طی سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ۳۵ عنوان رساله دکتری دفاع شده در سال های مورد اشاره جمع آوری و در پنج گروه داور مورد ارزیابی قرار گرفت.

دومین دوره دوسالانه در سال ۱۴۰۱ با جمع آوری و ارزیابی ۴۳۵ عنوان کتاب منتشر شده طی سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و ۲۰ عنوان رساله دکتری دفاع شده در بازه زمانی دو سال مزبور، جمع آوری و مورد ارزیابی قرار گرفت. میهمان ویژه و سخنران دوسالانه دوم، سرلشکر پاسدار دکتر حسین سلامی؛ فرمانده محترم کل سپاه بودند.

سومین دوره دوسالانه با فراخوان ارسال آثار در اسفندماه سال ۱۴۰۲ و پیگیری آن در نیمه اول سال جاری آغاز شد. ویژگی دوره سوم این است که در این دوره علاوه بر جمع آوری کتاب ها و رساله های دکتری، فراخوان مقاله پژوهشی در چهار محور:

- نقش امام (ره) در دفاع مقدس

- نقش مقام معظم رهبری (مدظله) در دفاع مقدس

- نقش مردم در دفاع مقدس

- سایر موضوعات مرتبط با دفاع مقدس

داده شد تا پژوهشگران و نویسندگان علاقه مند به موضوع دفاع مقدس و

پیام سرلشکر پاسدار دکتر محمد باقری؛ رئیس ستاد کل نیروهای مسلح به سومین دوره جایزه دو سالانه شهید سلیمانی

پیشرفت کشور مرهون مجاهدت‌ها، معارف و آموزه‌های سال‌های حماسه

در جریان برگزاری آیین سومین دوره دو سالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت، پیام سرلشکر پاسدار محمد باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، به سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار پژوهشی دفاع مقدس قرائت شد.

متن این پیام به شرح زیر است:

«انقلاب شکوهمند اسلامی در گام دوم، در مسیر نائل شدن به الگوی پیشرفت همه‌جانبه می‌باشد که مهم‌ترین مؤلفه‌ی تحقق این مهم، خوداتکایی و خودباوری است. تاریخ پرافتخار هشت سال دفاع مقدس، تجربه‌ای گرانبها و ارزشمند برای کشورمان بوده که واکاوی هر چه بیشتر علل و عوامل این موفقیت ماندگار و تاریخی، نیازمند پژوهش‌های متقن و علمی در شقوق مختلف آن است. ادبیات دفاع مقدس، که نمایانگر روحیه حماسی ملت مقاوم در صحنه جنگ نابرابر بوده و فرهنگ ناب، مقاومت، پایداری، ایستادگی و شهادت را به نسل‌های آینده منتقل خواهد کرد، برای غنای خود نیازمند تحقیق و پژوهش است. هر چه پژوهش در ابعاد گوناگون دفاع مقدس واقعی‌تر و عالمانه‌تر باشد، ادبیات جنگ به همان میزان رشد یافته‌تر و تأثیرگذار خواهد بود. به یقین، تحقیق و پژوهش متقن و دانشی در خصوص دفاع مقدس، مانع تحریف واقعیت‌های ارزشمند آن خواهد بود.

بر مسئولان و دست‌اندرکاران عرصه دفاع مقدس لازم است تا در راستای تحقق آرمان‌های ارزشمند حضرت امام خمینی (ره) و رهنمودهای رهبر فرزانه و حکیم انقلاب اسلامی، حضرت امام خامنه‌ای (مد ظله العالی)، و به منظور رونق بخشی بیش از پیش پژوهش‌ها و مطالعات هشت سال جنگ تحمیلی، بسترهای لازم را فراهم سازند و با حمایت‌های مادی و معنوی هدفمند از پژوهش‌ها و پژوهشگران دانشگاهی و جوان، پذیرای یافته‌های آنان باشند. تا با اتخاذ این رویکرد، شاهد بروز و ظهور آثار فاخر و ارزشمند پژوهشی در عرصه دفاع مقدس باشیم.

اینجانب ضمن تشکر از تمامی دست‌اندرکاران و پژوهشگران پرتلاش این حوزه، امیدوارم با تبیین مجاهدت‌ها، معارف و آموزه‌های سال‌های حماسه، شاهد ارتقاء و پیشرفت کشور عزیزمان به دست جوانان و نوجوانان این مرز و بوم باشیم. در پایان، از همت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس که برگزاری سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار پژوهشی دفاع مقدس را با تفویض بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس بر عهده دارد، قدردانی نموده و ضمن تبریک به برگزیدگان این دوره، امیدوارم همواره در مسیر اعتلای ایران اسلامی و فرهنگ والا و ارزشمند انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و مقاومت موفق و پیروز باشید.»

سردار رمضان شریف؛ رئیس مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

باید تصویری واقعی از دفاع مقدس به جوانان انتقال پیدا کند

سردار رمضان شریف در تشریح روند طراحی، برنامه‌ریزی و اجرای جایزه دوسالانه شهید سپهد حاج قاسم سلیمانی، گفت: با توجه به اهمیت مسئله پژوهش درباره موضوعات تحقیق و پژوهش در زمینه‌ی موضوعات دفاع مقدس داشته و دارد، با هماهنگی بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، بر آن شد تا با برگزاری جشنواره انتخاب آثار برتر پژوهشی در دفاع مقدس و ضرورت آن و نقش و جایگاه پژوهش به‌عنوان زیربنای سایر فعالیت‌ها و اقدامات، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس با توجه به پیشینه طولانی‌مدتی که در عرصه

شهادت سردار شهید حاج قاسم سلیمانی بود لذا به پیشنهاد مسئولین برگزاری، مراسم به نام این شهید عالیقدر نام‌گذاری شد. درباره‌ی دوره زمانی برگزاری مراسم نیز چون پیش‌بینی می‌شد از لحاظ کمی و کیفی آثار پژوهشی خیلی زیادی تولید نشده باشد، لذا بازه‌ی زمانی «دوسالانه» برای برگزاری مراسم تعریف شد.

رئیس مرکز اسناد، تحقیقات و نشر معارف دفاع مقدس و مجاهدت‌های سپاه، اظهار کرد: پس از تصمیمات مزبور، با تشکیل کارگروهی متشکل از اساتید دانشگاه، پژوهشگران شاخص و مسئولین مربوطه، اساسنامه و آیین‌نامه‌های لازم تهیه و سرفصل اصلی مراسم در چند زمینه تعیین شد که عبارت بودند از:

- تعیین موضوعات نه گانه نظامی، امنیتی، سیاسی، تاریخی، اجتماعی، حقوقی، فرهنگی، بین الملل و اقتصادی به عنوان موضوعات پژوهشی

- جمع‌آوری و ارزیابی کتاب‌های پژوهشی در زمینه دفاع مقدس

- جمع‌آوری رساله‌های دکتری

- جمع‌آوری فصلنامه‌های علمی و پژوهشی

- جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره مراکز پژوهشی که در زمینه دفاع مقدس فعالیت دارند - و شناسایی پژوهشگران فعال.

که متعاقب این اقدامات، اولین دوره دوسالانه «جایزه شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی» در سال ۱۳۹۹ برگزار شد.

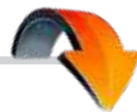
او ادامه داد: در مراسم سال ۹۹ میهمان ویژه و سخنران اصلی، سرلشکر دکتر محمد باقری، ریاست محترم ستاد کل نیروهای مسلح

حوزه‌ی دفاع مقدس، ضمن تبیین هرچه بیشتر جایگاه پژوهش، زمینه‌ی ایجاد انگیزه مضاعف در پژوهشگران، نویسندگان، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی در پرداختن به امر مهم پژوهش را به‌وجود آورده و موجبات توجه بیشتر مراکز دانشگاهی و پژوهشکده‌ها به این موضوع را فراهم سازد.

مشاور فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی افزود: متعاقب این تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، اولین نشست در سال ۱۳۹۸ با جمعی از پژوهشگران برگزار و تبیین لازم درباره‌ی ضرورت پژوهش و چرایی انتخاب آثار برتر پژوهشی صورت گرفت.

سردار شریف ادامه داد: تصمیم‌گیری برای برگزاری این رخداد فرهنگی چون در ایام

علی‌رغم مدت طولانی که از دفاع مقدس گذشته، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی ما به این موضوع نپرداختند و در جلسه‌ای که با دانشگاهیان داشتیم، آنها هم اذعان داشتند که آنطور که باید و شاید به این حوزه توجه نشده و ما تلاش می‌کنیم این خلاء را پر کنیم

جمهوری اسلامی ایران بودند که ضرورت پژوهش در حوزه دفاع مقدس و شاخصه‌های اصلی آن را بیان کردند. ایشان همچنین در بیانات خود آسیب‌های موجود در زمینه پژوهش را احصاء و مطالباتی را مطرح کردند.

به‌گفته‌ی سردار شریف، در دوره اول دوسالانه ۴۲۰ عنوان کتاب منتشرشده طی سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ۳۵ عنوان رساله دکتری دفاع شده در همان سال‌ها جمع‌آوری و در پنج گروه مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین دومین دوره دوسالانه در سال ۱۴۰۱ با جمع‌آوری و ارزیابی ۴۳۵ عنوان کتاب منتشرشده طی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و ۲۰ عنوان رساله دکتری دفاع شده در این بازه‌ی زمانی، جمع‌آوری و مورد ارزیابی قرار گرفت که میهمان ویژه و سخنران دوسالانه دوم نیز سرلشکر پاسدار دکتر حسین سلامی، فرمانده محترم کل سپاه بودند.

رئیس مرکز اسناد، تحقیقات و نشر معارف دفاع مقدس و مجاهدت‌های سپاه گفت: سومین دوره دوسالانه با فراخوان ارسال آثار در اسفندماه سال ۱۴۰۲ و پیگیری آن در نیمه اول امسال آغاز شد. ویژگی دوره سوم این است که در این دوره علاوه بر جمع‌آوری کتاب‌ها و رساله‌های دکتری، فراخوان مقاله پژوهشی در چهار محور «نقش امام (ره) در دفاع مقدس»، «نقش مقام معظم رهبری (مدظله) در دفاع مقدس»، «نقش مردم در دفاع مقدس» و «سایر موضوعات مرتبط با دفاع مقدس»، داده شد تا پژوهشگران و نویسندگان علاقه‌مند به موضوع دفاع مقدس و مقاومت بتوانند آثار خود را ارسال کنند.

به‌گفته‌ی سردار شریف، پس از پایان مهلت دریافت آثار، در مجموع ۶۲۰ عنوان کتاب (رشد

۴۳ درصدی نسبت به دوره دوم)، ۳۵ عنوان رساله دکتری، ۴۶ عنوان مقاله پژوهشی، ۲۳ عنوان فصلنامه و مجله تخصصی جمع‌آوری و در هفت گروه «نظامی، امنیتی»، «تاریخی، سیاسی»، «اجتماعی، اقتصادی»، «فرهنگی، ادبی»، «بین‌الملل و مقاومت»، «مقالات» و گروه داوری «رساله‌های دکتری و فصلنامه‌ها» مورد داوری

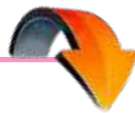
قرار گرفت و نتایج ارزیابی‌ها، روز یکشنبه ۲۵ آذر ۱۴۰۳، طی مراسم اختتامیه، همزمان با روز پژوهش، با حضور جمعی از پژوهشگران، نویسندگان، ناشرین، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی، اصحاب رسانه و علاقه‌مندان، در سالن خلیج فارس موزه ملی انقلاب و دفاع مقدس اعلام شد.

سردار شریف با اشاره به وجود یک خلاء در زمینه پژوهش‌های مربوط به دفاع مقدس گفت: علی‌رغم مدت طولانی که از دفاع مقدس گذشته، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی ما به این موضوع نپرداختند و در جلسه‌ای که با دانشگاهیان داشتیم، آنها هم اذعان داشتند که آنطور که باید و شاید به این حوزه توجه نشده و ما تلاش می‌کنیم این خلاء را پر کنیم.

وی افزود: همانطور که مقام معظم رهبری هم فرمودند، ضرورت دارد این معارف را به نسل جدیدی که دوران انقلاب و دفاع مقدس را ندیده‌اند و حدود ۶۰ میلیون از جمعیت را شامل می‌شود، انتقال بدهیم.

مشاور فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به حوادث جاری در منطقه و پیرامون کشور و شرارت‌های آمریکاها و صهیونیست‌ها که در دوران دفاع مقدس هم حامیان اصلی صدام بودند، گفت: این حوادث گرچه قابل مقایسه با دوران دفاع مقدس نیست، اما این ضرورت را ایجاد کرده که معارف دفاع مقدس را به جوانان منتقل کنیم.

سردار رمضان شریف با بیان اینکه دفاع مقدس سکویی شد برای ارتقای بنیه دفاعی کشور، ادامه داد: من تشکر می‌کنم از برادر عزیزم سردار سلامی که فرمودند مرکز اسناد

سومین دوره دوسالانه با فراخوان ارسال آثار در اسفندماه سال ۱۴۰۲ و پیگیری آن در نیمه اول امسال آغاز شد. ویژگی دوره سوم این است که در این دوره علاوه بر جمع‌آوری کتاب‌ها و رساله‌های دکتری، فراخوان مقاله پژوهشی در چهار محور «نقش امام (ره) در دفاع مقدس»، «نقش مقام معظم رهبری (مدظله) در دفاع مقدس»، «نقش مردم در دفاع مقدس» و «سایر موضوعات مرتبط با دفاع مقدس»، داده شد تا پژوهشگران و نویسندگان علاقه‌مند به موضوع دفاع مقدس و مقاومت بتوانند آثار خود را ارسال کنند

دبیر علمی جایزه شهید سلیمانی:

باید ظرفیت دانشگاه‌ها در زمینه پژوهش درباره موضوعات دفاع مقدس و مقاومت افزایش پیدا کند

دکتر محسن پرویز، دبیر علمی سومین دوسالانه‌ی «جایزه شهید سردار سپهبد حاج قاسم سلیمانی» در اختتامیه این رویداد که پیش از ظهر یکشنبه، ۲۵ آذر در موزه ملی انقلاب و دفاع مقدس برگزار شد، درباره روند برگزاری سومین دوره این دوسالانه اظهار کرد: در دوره سوم تعداد کتاب‌های واصله ۴۳ درصد افزایش داشت و بخاطر مسایل و رخداد‌های متوالی که در یک سال اخیر در حوزه مقاومت اتفاق افتاد، پیش‌بینی می‌کنم در دوره بعد باز هم افزایش پیدا کند. پرویز با اشاره به اینکه این رشد کمی در «جایزه ادبی فلسطین» که اختتامیه‌ی آن فردا در بغداد برگزار می‌شود هم وجود داشته است، گفت: کاملاً به نظر می‌رسد که تغییر و تحولی در رویکرد نویسندگان نسبت به موضوع مقاومت در جهان دیده می‌شود. دبیر علمی دوسالانه جایزه شهید سلیمانی با اشاره به اینکه امسال بیش از ۶۰۰ کتاب به دبیرخانه

دفاع مقدس، همانطور که به دفاع مقدس می‌پردازد، به پیشرفت‌هایی که ما با تکیه بر تجارب دفاع مقدس داشتیم هم بپردازد.

سردار شریف تاکید کرد: این یک واقعیت غیر قابل انکار است که میزان کاری که در مجموعه نیروهای مسلح بویژه سپاه پاسداران در بعد از دفاع مقدس صورت گرفته، چه در زمینه تقویت بنیه دفاعی کشور چه توسعه زیرساخت‌های کشور، امتداد همان کاری است که رزمندگان ما در دوران دفاع مقدس انجام دادند.

تشکرویه‌ای می‌کنم از برادر بزرگوaram سردار سلامی، که علی‌رغم مشغله فراوانی که این روزها دارند، بخاطر احترامی که به نویسندگان و پژوهشگران و راویان عزیز قائل هستند، در این مراسم شرکت کردند. ایشان حامی واقعی ما در موضوع انتقال پیام دفاع مقدس و ترسیم واقعی مقاومت ملت ما در آن مقطع تاریخی به جوانان کشور هستند.

تلاش ما در مرکز این است که به کمک راویان عزیز دوران دفاع مقدس و با کمک نویسندگان قدیمی و جدید و مجموعه رسانه‌های کشور، بتوانیم پیام‌های نهفته در آثاری که از دوران دفاع مقدس جمع‌آوری کردیم را با یک رویکرد جدید و انتخاب رسانه مناسب به افکار عمومی انتقال بدهیم و دین خود را به شهدا، رزمندگان و رهبر معظم انقلاب ادا کنیم.

رسید، گفت: غیر از بخش مقالات که امسال برای اولین بار به این رویداد اضافه شد، رساله‌های دکتری و فصلنامه‌های پژوهشی هم مثل دوره‌های قبل داوری شد و برخی برگزیده شدند و بعلاوه از تعدادی از پژوهشگران هم تقدیر شد. وی با اشاره به کمبود پژوهش‌های مرتبط با دفاع مقدس و مقاومت در دانشگاه‌های کشور گفت: بطور طبیعی دانشگاه‌های نظامی به این حوزه می‌پردازند اما این مقوله منحصر به مباحث نظامی نیست و جا دارد ابعاد سیاسی، حقوقی، بین‌المللی و فرهنگی این حوزه در دانشگاه‌های معمول کشور بررسی شود.

دبیر علمی سومین جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی با بیان خاطراتی از حضورش در گردان مقداد در عملیات کربلای ۵ و شهادت حاج علی جزمانی، فرمانده این گردان، این سوال را پیش کشید که چه عناصر و عواملی باعث شد که افرادی مانند شهید جزمانی با وجود مشکلات خانوادگی و شخصی همچنان اینارگری کردند؟ تأکید کرد: باید ریشه‌یابی کنیم که شخصیت‌های دفاع مقدس و مقاومت چطور شکل گرفته‌اند؟ چه کسی باید این حوزه را مطالعه کند؟ کسانی که به اسم استاد دانشگاه مطالبی مایوس‌کننده درباره جامعه امروز می‌نویسند، وظیفه اصلی‌شان این است که دانشجویان را ترغیب کنند و رساله دکتری به دانشجویان بدهند تا نقاط مشترک روحیات رزمندگان ما و عوامل رساندن آنان به این مرحله را استخراج و برای جامعه تجویز کنند.

پرویز با بیان اینکه وظیفه ماست که تلاش کنیم ظرفیت دانشگاه‌ها در زمینه پژوهش درباره موضوعات دفاع مقدس و مقاومت افزایش پیدا کند و در این زمینه بیشتر فعالیت کنند، ادامه داد: ما همچنان در این زمینه ضعف داریم و فکر می‌کنم در فاصله بین دوسالانه‌ها رفقای ما در دبیرخانه، باید همت کنند و نشست‌هایی برگزار کنیم و اساتید انقلابی بیایند و این دایره را گسترش دهیم و کارهای پژوهشی اساسی و قوی‌تری انجام شود.

این چهره دفاع مقدس در ادامه نیز به شرایط حاکم بر منطقه اشاره کرد و گفت: در شرایط بسیار دشواری قرار گرفتیم و همگی باید تلاش کنیم از این شرایطی که پیش آمده خارج شویم. همواره این جمله را تکرار می‌کنیم که برهه کنونی برهه خاص و دشواری است، این واقعیت است و ما روی این تأکید می‌کنیم.

پرویز افزود: در دوران پس از انقلاب هر روز یک حادثه جدید اتفاق می‌افتد و شرایط ما الان شرایط سختی است و رسیدیم به نقطه‌ای که اگر همگی دقت کنیم و بصیرت‌افزایی اتفاق بیفتد، نتایج کار بشدت شیرین خواهد شد و اگر غفلت کنیم و بترسیم که در «تله جنگ» نیفتیم، بلاپی سرمان خواهد آمد که سر سوری‌ها آمد و از ترس افتادن در تله‌ی جنگ، کشور را بدون جنگ تقدیم دشمن کردند!

**گزیده بیانات سرلشکر پاسدار دکتر حسین سلامی؛
فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سومین
دوره دوسالانه جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی**

ما از منافع، تاریخ و سرزمین مان قاطعانه حفاظت می‌کنیم

سردار سرلشکر حسین سلامی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در آیین اختتامیه سومین دوسالانه‌ی «جایزه شهید سردار سپهبد حاج قاسم سلیمانی» که پیش از ظهر یکشنبه، ۲۵ آذر در سالن خلیج فارس موزه ملی انقلاب و دفاع مقدس تهران برگزار شد، اظهار کرد: هویت و شخصیت هر ملت منفصل از تاریخ آن نیست. اعتبار و منزلت

ملتها طراحی می‌شوند و اگر ملت‌ها در این حادثه‌ها حماسه نیافرینند، ممکن است برای همیشه از صحنه جغرافیای سیاسی ملل حذف شوند، گفت: اگر شخصیت‌های بزرگ نباشند که ملت‌ها را به میدان بیاورند، ملت‌ها می‌شکنند. ملت‌ها نیازمند رهبران بزرگند که شخصیت و آرمان و فضائلشان، در پیکره‌ی ملت جاری شود و انسان‌هایی در تراز خود بسازند؛ برای ایستادگی به یک مکتب نیاز است. به یک پشتوانه معنوی؛ به یک غنای معنوی؛ به یک استعداد در باورها و اعتقادات، تا یک ملت بتواند بایستد. ایستادن و مقاومت موضوعی مربوط به سخت‌افزارها نیست؛ موضوعی است مربوط به قلب‌ها، باورها، هویت‌ها و دفاع مقدس این خصوصیات را داشت. وی با اشاره به اینکه نوشتن در موضوع دفاع، یک توصیف صرف تاریخی یا بیان خاطره و سرودن داستان نیست، اظهار کرد: این کار جاری

اگر شخصیت‌های بزرگ نباشند که ملت‌ها را به میدان بیاورند، ملت‌ها می‌شکنند. ملت‌ها نیازمند رهبران بزرگند که شخصیت و آرمان و فضائلشان، در پیکره ملت جاری شود و انسان‌هایی در تراز خود بسازند؛ برای ایستادگی به یک مکتب نیاز است. به یک پشتوانه معنوی؛ به یک غنای معنوی؛ به یک استعداد در باورها و اعتقادات، تا یک ملت بتواند بایستد

هر کشوری و ملتی، فشرده‌ای است از مجموعه‌ی حادثه‌ها و حماسه‌ها و نقش‌آفرینی شخصیت‌های بزرگ و حتی نقش‌آفرینی آحاد یک ملت. وی با تأکید بر اینکه هیچ ملتی را نمی‌توان از گذشته‌ی خود منقطع کرد، گفت: ما هنوز با گذشته‌های دور و نزدیک اسلام و ایران پیوند عمیقی داریم. هنوز وقتی تاریخ جنگ‌های سابق را می‌خوانیم که در آن فتوحاتی نصیب ما شده، روحیه می‌گیریم و وقتی به قطعاتی می‌رسیم که در آن شکست خورده‌ایم، همچنان غمگین می‌شویم. این حادثه‌ها هستند که ابعاد وجودی یک ملت را می‌سازند. معیارهای قضاوت مطمئن برای سنجش ظرفیت و استعداد کشورها برای اینکه چگونه در حال و آینده عمل می‌کنند، نگاه به آینه گذشته است. فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به اینکه جنگ‌ها برای نابودی موجودیت

کردن یک مکتب است. جاری کردن ارزش‌ها، فرهنگ‌ها و فضیلت‌ها از عمق وجود انسان‌هایی که برای حیات دائمی یک ملت، از حیات خود گذشتند.

فرمانده کل سپاه پاسداران با بیان اینکه ملتی که قهرمان دارد خوشبخت است، گفت: در دوران دبیرستان برای اینکه هویت داشته باشیم به شاهنامه رجوع می‌کردیم، اما امروز آنقدر این سرزمین از داستان‌های شگفت‌انگیز این قهرمان‌ها سرشار است که هر چه بنویسیم پایان نمی‌باید. نویسندگان دفاع مقدس، پیام‌آوران حماسه‌هایی جاوداند؛ حماسه‌های واقعی، نه داستان‌های ساختگی و قهرمانان مصنوعی؛ بلکه آدم‌های واقعی، رویدادهای واقعی، انسان‌های واقعی و داستان‌های واقعی از نزول نصرت‌های الهی و این برای همیشه می‌ماند. اگر دفاع مقدس نبود نمی‌توانستیم در مقابل استکبار با اینهمه گستردگی و قدرت ظاهری بایستیم. ما ایستادگی را آنجا مشق کردیم.

سردار سلامی با تأکید بر اینکه ما حالا می‌فهمیم آنهایی که پشت خاکریزها ایستادند و از سنگرها و پرچم‌ها حفاظت کردند، چه کردند، ادامه داد: حالا می‌فهمیم آنهایی که سرزمین‌ها را قدم به قدم زیر باران گلوله آزاد می‌کردند و از گلوله‌ها نترسیدند چقدر قیمت و منزلت دارند. حالا می‌فهمیم آن استخوان‌های خردشده‌ای که زیر خاکند و گاهی روی دست‌های ما تشییع می‌شوند، ستون‌های اصلی استقلال و شرافت و عزت ما هستند.

فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفت: حالا می‌فهمیم اگر یک ارتش ایستادگی نکند، یک نیروی مسلح مقاومت نکند، چگونه در یک چشم به هم زدن تمام سرزمینش اشغال می‌شود؛ قدر مقاومت را حالا می‌فهمیم. مردم در دمشق حالا این را به زیبایی، نه یک زیبایی دل‌انگیز، با نفرت تمام، می‌فهمند. می‌فهمند که وقتی رجال مقاومت هستند

آنها چقدر عزیزند و اگر آنها نباشند چه بلایی به سر ملت می‌آید.

وی ادامه داد: امروز می‌بینیم این قدرت‌های بیگانه که در سوریه آتش می‌آفرینند، چگونه مثل گرگ‌های گرسنه به جان یک آهوی تنها در بیابان افتادند و هریک تکه‌ای از بدن او را می‌کنند؛ صهیونیست‌ها جنوب آن را، دیگری شمالش و آن یکی شرق کشور را؛ و در میانه مردم سرگردان و تنها، با آینده‌ای مبهم مواجهند. این یک درس تلخ است که ما می‌گیریم، اما باید این عبرت بزرگ را در کنار عبرت‌های بزرگ برجا مانده از دفاع مقدس مورد توجه قرار دهیم.

سرلشکر سلامی افزود: وقتی کشوری رهبری دارد که مردمش را به استقامت دعوت می‌کند و خود با صلابت در میانه میدان ایستاده است و از تهدید هیچ قدرتی نمی‌ترسد و ملتش را برای استقامت آماده می‌کند و سیاست‌های تهاجمی

امروز می‌بینیم این قدرت‌های بیگانه که در سوریه آتش می‌آفرینند، چگونه مثل گرگ‌های گرسنه به جان یک آهوی تنها در بیابان افتادند و هریک تکه‌ای از بدن او را می‌کنند؛ صهیونیست‌ها جنوب آن را، دیگری شمالش و آن یکی شرق کشور را؛ و در میانه مردم سرگردان و تنها، با آینده‌ای مبهم مواجهند

دشمن را یکی پس از دیگری خنثی می‌کند، اینجا باید قدر پیامبری یک انقلاب را بشناسیم. در مقایسه‌ها می‌فهمیم ما چه سرمایه‌ی عظیمی داریم. تاریخ سرمایه و پشتوانه‌ی ماست. هرکسی بخواید با ما طرف شود، کمی به عقب که برگردد متوجه می‌شود چه مردان و زنانی در این سرزمین هستند که هرگز یک قدم از استقلال و آزادی و تمامیت ارضی و ایمان و اسلام و نظامشان کوتاه نمی‌آیند. سلامی با اشاره به اینکه در سوریه همه دیدند، تا ما بودیم، مردم زندگی می‌کردند، چون ما به دنبال عزتشان بودیم، اظهار کرد: ما نرفته بودیم بخشی از خاک سوریه را منضم به خاک خود کنیم یا آنجا را میدان جست‌وجوی منافع سودجویانه و بلندپروازانه‌ی خود قرار دهیم؛ رفته بودیم که نگذاریم عزت مسلمانان تخریب شود. به محض اینکه نظام سوریه سقوط کرد، دیدید چه اتفاقات ناگواری در حال رخ دادن است؛ صهیونیست‌ها می‌توانند با چشم غیر مسلح درون خانه‌های دمشق‌نشین را ببینید و این قابل تحمل نیست.

وی تصریح کرد: همانطور که رهبر معظم انقلاب فرمودند، سوریه به دست جوانان برومند و میدان دیده خود آزاد خواهد شد. صهیونیست‌ها تاوان سنگینی خواهند پرداخت و درون این سرزمین دفن خواهند شد. اما این به قدری زمان و به یک همت و بلند نیاز دارد؛ به ایمانی که در جوانان مجاهد جهان اسلام، این غیرت و انگیزه و ایمان وجود دارد.

سردار سرلشکر حسین سلامی در پایان تأکید کرد: جهان اسلام امروز عرصه جهاد است و سعادت مسلمانان از میدان جهاد عبور می‌کند. ما از امنیت و استقلال و آن نظام‌مان و از منافعمان و تاریخمان و سرزمینمان قاطعانه حفاظت می‌کنیم. این سرزمین، سرزمینی نیست که بیگانه بتواند به آن نگاه نامربوط داشته باشد. اینجا سرزمین مردان و زنان جهاد است.

میزگرد نگاهی به دوسالانه جایزه سردار شهید سلیمانی

مسابقه مقاله نویسی در جایزه پررنگ شد

سامانه فکور امکان دسترسی به اسناد مهم جنگ را فراهم می‌کند

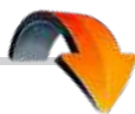
غلامرضا عزیزی پژوهشگر تاریخ شفاهی، نسبت به بخش فراخوان مقاله دوسالانه جایزه سردار شهید سلیمانی ابهاماتی مطرح کرد و محسن پرویز و حسن علایی با توضیحاتی از اهمیت بخش مقاله در فراگیر کردن پژوهش در حوزه دفاع مقدس گفتند. به گزارش مرکز اسناد، تحقیقات و نشر معارف دفاع مقدس و مجاهدت‌های سپاه، میزگرد نگاهی به دوسالانه جایزه سردار شهید سلیمانی با حضور محسن پرویز، دبیر علمی جایزه، حسن علایی، دبیر اجرایی جایزه و غلامرضا عزیزی، پژوهشگر و مولف سه‌شنبه ۱۱ دی در اتاق گفت‌وگوی اینستاگرام برگزار شد. در این میزگرد به ابعاد دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی پرداخته شد. جایزه‌ای که از سال ۹۸ تا کنون سه دوره از آن برگزار شده است. دوره سوم هم برگزار شد که اختتامیه منظمی داشت به طوری که ۲۶ آذر روز پژوهش به دلیل برودت هوا و آلودگی از سوی دولت تعطیل اعلام شد. اما دست‌اندرکاران جایزه تقویم خود را مخدوش نکردند و جایزه را علیرغم تعطیلی در روز تعیین شده برگزار کردند.

پایان این جایزه بهانه خوبی است تا درباره برخی ابعاد آن بحث و گفت‌وگو شود تا در آینده با قوت بیشتری به حیات خود ادامه دهد.

یک جشنواره قرار دهد. ما در این سه دوره که وارد بحث ارزیابی و داوری کتاب‌های پژوهشی شدیم این نقیصه را بیشتر لمس کردیم. حالا اشاره به میزان انتشار کتاب‌های دفاع مقدس در سال کردید که در این میان میزان کتاب‌های پژوهشی خیلی پایین است. حتی ما که متولی گردآوری آثار پژوهشی هستیم و بنا داریم که آثار پژوهشی را جمع‌آوری کنیم، متوجه شدیم که کتاب‌های پژوهشی به لحاظ کمی رضایت‌بخش نیست.

البته کتاب‌هایی هم که به دبیرخانه جایزه رسید، به زعم ما و داوران جایزه آثار پژوهشی به شمار می‌آیند که این آثار به لحاظ کیفی (الحق و الانصاف) رشد خوبی داشته‌اند. به طوری که داوران محترم در گروه‌های مشخص شده، آثار را که نگاه می‌کردند بعد از آن ریزش اولیه که به طور طبیعی در هر جایزه صورت می‌گیرد، آثاری که عنوان پژوهشی به آنها اطلاق شد و قرار شد در پروسه داوری و ارزیابی قرار بگیرد.

این موضوع نشان می‌دهد که عرصه پژوهش با موضوع دفاع مقدس و مقاومت رو به رشد است اما رضایت‌بخش نیست. اما با توجه به اهمیت پژوهش لازم است بیشتر کار شود و مراکز تحقیقاتی و پژوهشی که در این عرصه وارد شدند با جدیت بیشتری پژوهش را دنبال کنند. اگر احیاناً سر راه مولفان، پژوهشگران و ناشران موانعی وجود دارد از جنس دستیابی به منابع، اسناد و مدارک حتماً باید مرتفع شود. خوشبختانه در سال‌های اخیر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس این مهم را دنبال کرده است. در بازه زمانی ۸ ساله که سرداری علی محمد نائینی که مسئولیت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس را عهده‌دار بود، سرفصل اصلی کارش را رفع موانع اساسی ناشران،

درباره جایزه سردار شهید سلیمانی باید به این نکته توجه داشته باشید، بخش زیادی از بار پژوهش و تحقیق بر عهده دانشگاه‌ها و دانشجوهاست. در جایزه شهید سلیمانی هم تلاش شد رساله‌های دانشگاهی دکتری مرتبط را گردآوری کنند و مورد بررسی قرار دهند. در واقع در اینجا پژوهش مشخص است و طراحی اولیه‌ای نیاز دارد که اهداف آن را مشخص کنند؛ هدف کلی و اختصاصی را تعریف کنند و اگر هدف کاربردی، برای آن پژوهش مطرح است، آن را هم تعریف بکنند

طبق آماری که در دوره قبل کتاب سال دفاع مقدس مطرح شد، سالانه تقریباً ۲۵۰۰ (چاپ اول و تجدید چاپ) کتاب درباره جنگ ایران و عراق منتشر می‌شود. این که در دو سالانه جایزه سردار سلیمانی ۶۰۰ کتاب بررسی می‌شود، این ارقام چه برآیندی برای شما دارد؟

حسن‌علایی: ما در دوره سوم این جایزه بیش از ۶۲۰ کتاب از ۵۲ ناشر و مراکز پژوهشی و تحقیقاتی گردآوری کردیم. این رقم نشان می‌دهد که به لحاظ کمی نسبت به دوره قبل تقریباً ۴۳ درصد رشد داشتیم، اما به لحاظ کیفی با قاطعیت می‌گویم به اندازه رشد کمی، رشد کیفی نداشتیم. به عبارتی رشد کمی دال بر این نیست که به لحاظ کیفی هم در زمینه کتاب‌های پژوهشی رشد داشته باشیم. بنابراین این آسیب وجود دارد. شاید به دلیل این آسیب، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس در این حوزه وارد شد و تلاش کرد به صورت مجزا موضوع پژوهش را دستمایه کار

پژوهشگران و مولفان در دستیابی به اسناد و مدارک دست اول دفاع مقدس قرار داد. این یکی از کارهای برجسته نائینی در مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بود که خوشبختانه ادامه دارد. نوع ورود مولفان و پژوهشگران برای بهره‌برداری منابع و اسناد مرکز ساماندهی شده است. در این مرکز سامانه فکوری ایجاد شده که تقریباً همه اسناد و مدارک موجود بارگذاری شده و در دسترس مولفان و پژوهشگران قرار دارد. البته در این میان نارسایی‌هایی که وجود دارد در بحث اطلاع‌رسانی است و هنوز نتوانستیم این سامانه را به همه پژوهشگران و نویسندگان معرفی کنیم تا آنها از این مزیت مطلع شوند و در پژوهش‌هایشان دغدغه سند نداشته باشند. چون هنوز برخی از مولفان و پژوهشگران تصور می‌کنند که دسترسی به اسناد جنگ دشوار است.

-چه تعریفی از پژوهش در حوزه جنگ دارید؟

محسن پرویز: ما نمی‌خواهیم پژوهش را بازتعریف کنیم. پژوهش تعریف مشخص است. کار تحقیقاتی روالی را طی می‌کند تا به سرانجام برسد. معلوم هست که چه کاری با عنوان تحقیق و پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد. در اینجا فقط موضوع عوض می‌شود و ما همان شیوه حاکم بر پژوهش را در اینجا هم داریم با این تفاوت که پژوهش‌هایی در موضوع دفاع مقدس و مقاومت انجام شده است، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

درباره جایزه سردار شهید سلیمانی باید به این نکته توجه داشته باشید، بخش زیادی از بار پژوهش و تحقیق بر عهده دانشگاه‌ها و دانشجوهاست. در جایزه شهید سلیمانی هم

شورای سیاستگذاری جایزه پیشنهاد کرد بحث بررسی رساله‌ها هم مطرح شود که این اتفاق هم افتاد و بخش دیگری هم در اینجا اضافه شد، مقالات پژوهشی بود که تصور می‌کنم اگر در دوره‌های بعد تقویت شود، شاید مثرتر و مفید باشد. به نظر من بعضی مقالات نسبتاً خوبی بود. از این رو تلاش شد که در جایزه پوشش داده شود.

غلامرضا عزیزی: جناب پرویز، یک سوال به ذهنم خطور کرد فراخوان را که نگاه کردم ظاهراً بیشتر مسابقه مقاله‌نویسی بود. حداقل فراخوان را که نگاه کردم این طور برداشت کردم.

پرویز: مسابقه مقاله نبود در واقع این فراخوان برای دریافت مقاله بود، اما مسابقه مقاله‌نویسی نبود. در واقع قسمتی که مغفول ماند که بگویم که در این فرصت آن را هم اضافه می‌کنم در جایزه در واقع نشریات و فصل‌نامه‌هایی که مرتبط با مسئله پژوهش است، آنها هم مورد بررسی قرار بگیرند. در واقع مقالات منتشر شده نه به صورت مستقل اما در فصل‌نامه‌ها و نشریات به شکلی مورد قضاوت جمعی واقع شد. در واقع مقالات منتشر شده هم مورد بررسی قرار گرفت و فرصتی برای ارسال مقاله است. البته این موضوع تجربه اول بود. فرض کنید در این پروسه تجاری کسب کردیم تا مثلاً کنگره‌ای در حوزه پژوهش دفاع مقدس بتوانیم برگزار کنیم. لذا مقالاتی که افراد در این حوزه تدوین کردند، به این کنگره بفرستند تا مقالات در یک مجموعه منتشر شود و مورد بازدید قرار بگیرد.

-به این نکته هم اشاره بفرمایید که بحث بررسی مقالات چاپ

تلاش شد رساله‌های دانشگاهی دکتری مرتبط را گردآوری کنند و مورد بررسی قرار دهند. در واقع در اینجا پژوهش مشخص است و طراحی اولیه‌ای نیاز دارد که اهداف آن را مشخص کنند؛ هدف کلی و اختصاصی را تعریف کنند و اگر هدف کاربردی برای آن پژوهش مطرح است، آن را هم تعریف بکنند. بعد برای جایزه پروپوزالی آماده شود، یعنی افراد بررسی روی کارهای قبلی انجام دهند. روش و ابزار کار را مشخص و پس از آن فرضیات را مطرح کنند و در نهایت پژوهش که تمام شد، بر اساس طرحی اولیه که صورت گرفت، نتیجه را مکتوب کنند که این شیوه ممکن است بخشی از آن منجر به تولید کتاب شود و بخشی از آن به کتاب ختم نشود. به هر حال شاید کار تحقیقی در دانشگاه یا مرکز پژوهشی طراحی شود که بعداً در همان‌جا مورد استفاده قرار بگیرد. چون عزم محققان مبنی بر این‌که پژوهشی را به کتاب تبدیل و در اختیار مخاطب قرار دهند، مقدور نباشد. برای همین

مقالاتی دریافت و بررسی شد.

در کنار این فرصتی بود که از پژوهشگران فعال این عرصه تجلیل به عمل بیاوریم. به طوری که نخستین جلسه مربوط به جزئیات جایزه را که سال ۹۸ برگزار کردیم در واقع درآمدی بر کار بود، اصلاً بحث داوری در کار نبود، حدود ۱۲۰ نفر از پژوهشگران به نام دفاع مقدس را دعوت کردیم که ضمن تجلیل از افراد برجسته این جمع، طرح موضوع کردیم که ایده ما چنین است که قصد داریم جایزه‌ای با این موضوع برگزار کنیم. این کار ما که قبلاً درآمدی بر این جایزه بود، استمرار پیدا کرد و طی سه دوره پژوهشگرانی که برجسته و فعال بودند و در کارهایشان شاخصه‌هایی رعایت شده بود، آنها را دعوت و تجلیل می‌کردیم.

در کنار این، مراکز پژوهشی و تحقیقاتی فعال چه در داخل چه خارج کشور را شناسایی کردیم که آثار خوبی در زمینه دفاع مقدس و مقاومت

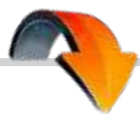
در واقع مقالات منتشر شده نه به صورت مستقل اما در فصل‌نامه‌ها و نشریات به شکلی مورد قضاوت جمعی واقع شد. در واقع مقالات منتشر شده هم مورد بررسی قرار گرفت و فرصتی برای ارسال مقاله است. البته این موضوع تجربه اول بود. فرض کنید در این پروسه تجاربی کسب کردیم تا مثلاً کنگره‌ای در حوزه پژوهش دفاع مقدس بتوانیم برگزار کنیم

شده در جایزه چه قدر به دیده شدن مجلاتی کمک می‌کند که این مقالات در آنها منتشر شده است مثل مجله نگین ایران، فصلنامه مطالعات تخصصی و تاریخ شفاهی دفاع مقدس: الماس ایران.

علایی: در اینجا باید به چند نکته اشاره کنم؛ اصل در بحث جایزه شهید سلیمانی جمع‌آوری، ارزیابی و داوری کتاب است. در واقع این نکته قاعده اصلی کار است. اما در کنار این نکته اصلی، ما برخی اتفاقات را هم برای پربارتر شدن جایزه رقم زدیم، به طوری که در این سه دوره برگزاری جایزه، بررسی فصل‌نامه‌های پژوهشی هم جزو کار قرار گرفت. حتماً اطلاع دارید در موضوع دفاع مقدس و مقاومت مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی وجود دارد که فصل‌نامه‌ها و مجلات تحقیقاتی و پژوهشی منتشر می‌کنند که در این سه دوره طی فراخوانی جداگانه به این مهم هم توجه کردیم و

به لحاظ کمی و کیفی منتشر کرده بودند، آنها را در سه دوره شناسایی و از برخی تقدیر کردیم. در دوره سوم انگیزه ما این بود که بحث پژوهش موضوعیت پیدا کند، به این ایده رسیدیم حالا اگر تعدادی کتاب را ارزیابی کنیم شاید چندان در تشویق پژوهشگران و مولفان به پژوهش موثر نباشد، بنابراین تصمیم گرفتیم فرصتی را در اختیار افرادی قرار دهیم که در عرصه پژوهش فعالیت می‌کنند، اما پژوهش‌های‌شان به صورت کتاب منتشر نشده است. برای همین فراخوان بخش مقاله هم به جایزه اضافه شد. در فراخوان بخش مقاله جایزه، چهار موضوع را دستمایه قرار دادیم؛ «امام خمینی (ره) و دفاع مقدس»، «نقش مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در دفاع مقدس»، «نقش مردم در دفاع مقدس» و «موضوعات آزاد». ضمن زیر موضوع هم برای محورها تعیین و در پوستر اعلام کردیم. بنا به اهمیت این بخش فراخوان مقاله به صورت جداگانه منتشر شد. هر چند در فراخوان متذکر شدیم مقالاتی که در مجلات و فصل‌نامه‌ها قبلاً منتشر شده، آنها از دایره ارزیابی ما خارج می‌شود. از این رو طی این فراخوان ۶۶ مقاله به دست ما رسید. چون نخستین بار بود که فراخوان مقاله در جایزه قرار گرفت، این تعداد مقاله دریافتی برای ما امیدوارکننده بود. ضمن اینکه مقالاتی از شهرهای مختلف ارسال شد که اصلاً تصور نمی‌کردیم اطلاع‌رسانی به این خوبی صورت گرفت که تا این اندازه مورد توجه قرار واقع شد. به هر حال مقالات رسیده به دبیرخانه جایزه مورد داوری قرار گرفت و به زودی مقالات را در یک مجموعه منتشر خواهیم کرد.

حسن علایی: نکته دیگری قابل ذکر است که ما در این جشنواره دنبال ارتقای انگیزه‌ها در پژوهش هستیم و قصد نداریم فقط یک جشنواره را برگزار و آماری را ارائه کنیم. به طور قطع دنبال این موضوع نیستیم. به همین دلیل در طی یک سالی که بحث اطلاع‌رسانی را دنبال کردیم، چند جلسه تخصصی با پژوهشگران داشتیم که در این جلسات درباره ضرورت پژوهش و آسیب‌شناسی آن مطالب خوبی ارائه کردند که ما یادنامه و مجله این اتفاق فرهنگی را به زودی منتشر می‌کنیم.

ما در این جشنواره دنبال ارتقای انگیزه‌ها در پژوهش هستیم و قصد نداریم فقط یک جشنواره را برگزار و آماری را ارائه کنیم. به طور قطع دنبال این موضوع نیستیم. به همین دلیل در طی یک سالی که بحث اطلاع‌رسانی را دنبال کردیم، چند جلسه تخصصی با پژوهشگران داشتیم که در این جلسات درباره ضرورت پژوهش و آسیب‌شناسی آن مطالب خوبی ارائه کردند که ما یادنامه و مجله این اتفاق فرهنگی را به زودی منتشر می‌کنیم

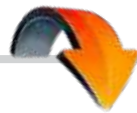
چرا در جایزه سراغ مجلات و فصل‌نامه‌ها هم رفتید و در اختتامیه از برخی فعالان این عرصه تجلیل کردید؟

پرویز: اصل ماجرا که گسترش پیدا کرد و جنبه‌های مغفول هم مانند مقالات چاپ نشده، اضافه شد، دربرگیرنده دو نکته است؛ نخست، هدف اصلی جایزه شهید سلیمانی تشویق به سمت پژوهش در حوزه دفاع مقدس است. به گمان ما پژوهش در این حوزه برای جامعه فواید بسیاری به بار خواهد آورد. نکته دیگر این که در طراحی جایزه باید به شکلی عمل کنیم که هیچ بخش پژوهشی مرتبط با دفاع مقدس از نظر دور نماند. وقتی می‌خواهیم در جایزه همه موارد را ببینیم، کتاب که تکلیفش مشخص است، محور اصلی جایزه است به غیر از کتاب آنچه که مقالات پژوهشی را هم چاپ می‌کنند، مقالات و فصل‌نامه‌ها هستند. از این رو مجلات هم باید بررسی و نقاط قوت و ضعف‌شان مشخص شود. از طرفی مقالاتی که افراد بر اساس موضوعات مشخص شده در فراخوان جایزه می‌نویسند و هنوز چاپ نشده و به نوعی رونق‌بخشی به جایزه است. اینها را باید کنار هم ببینیم که در این میان یک بخش مغفول می‌ماند که آن هم خود پژوهشگران بود. ممکن است افرادی عمری در راه تحقیقات دفاع مقدس و مقاومت گذاشتند، اما شاید نتیجه کارشان برتر از همه نباشد، شاید کار عالی تولید نکرده باشد، اما ده کار متوسط به چاپ رسانده یا قلمی کرده که اطلاعات مفیدی به مخاطبان حوزه دفاع مقدس منتقل کرده باشد. از این رو نباید این زحمات نادیده گرفته می‌شد. برای همین در هر دوره پژوهشگران شناسایی و از آنها تجلیل شود. دست‌اندرکاران جایزه به شکلی تلاش کردند

آن جو رچینی که قصد دارد حوزه‌های مختلف پژوهش را ببیند را تکمیل کند.

عزیزی: من به عنوان یک مخاطب بیرونی جایزه را رصد کردم این سوال برایم پیش آمد که چه کاستی در جشنواره‌های دیگر مثل جشنواره کتاب سال دفاع مقدس و کتاب سال جمهوری اسلامی و سایر جشنواره‌ها احساس شده که مرکز اسناد دفاع مقدس این سیاست‌گذاری را در نظر گرفت که این جشنواره را برگزار کند؟ با توجه به طیف درگیر جشنواره سردار سلیمانی ظاهراً گستره آن ملی است اما برگزار کننده آن سازمان است. چه ضرورت و نیازی احساس شد که سازمان سراغ این جشنواره رفت؟

محسن پرویز: در اینجا موضوع خاص دفاع مقدس و مقاومت را داریم. به عبارتی سیطره کلی جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی و کتاب سال دفاع مقدس را در نظر بگیریم که در همه حوزه‌ها عام است. در حوزه دفاع مقدس و مقاومت جوایزی که برگزار می‌شود؛ جایزه کتاب سال دفاع مقدس، شهید همدانی، جایزه یوسف و ... بحث پژوهش را در نظر نمی‌گیرند و دوستان تنها نکته‌ای که در بخش‌های مختلف این جوایز رصد می‌کنند، پژوهش نیست. لیل اصلی تاسیس جایزه این بود که متوجه شدند یک اصل مهم فراموش شده در دفاع مقدس وجود دارد که آن پژوهش است که اهمیت بنیادین در این جایزه پیدا می‌کند و می‌تواند

در کشور بیش از سی مرکز تحقیقاتی و پژوهشی وجود دارد، در حال حاضر برخی از مراکز و پژوهشگاه‌ها خوب کار می‌کنند مانند پژوهشگاه شهید سلیمانی، علوم و معارف و... هر چند هنوز آن تجربه لازم را پیدا نکردند، اما عده و عده خوبی دارند و آثاری خوبی هم تولید می‌کنند. ان شاءالله در آینده قوت و تجربه لازم را پیدا کردند و به عرصه آمدند، اشکالی ندارد که این جایزه پژوهشی را آنها برگزار کنند. اما این خلاء حتماً باید رفع شود

پایه‌ای برای اتفاقات دیگر باشد. برای مثال اگر یک داستان خوبی در دفاع مقدس نوشته شد و مخاطب پیدا کرد، این اثر می‌تواند روی عامه مردم تاثیر بگذارد و به بهبود فرهنگ جامعه کمک کند. این موضوع سر جای خودش خوب است و همه ما هم تشویق و دنبال می‌کنیم که این اتفاق بیفتد. در میان اگر پژوهشی انجام دهیم درباره اینکه دلایل رغبت نوجوانان به سمت جبهه چه بود؟ یا پژوهشی انجام دهیم درباره تاثیرات فرهنگی و شخصیتی که جبهه روی افراد گذاشت؟ مولفه‌های تغییر شخصیت یک فرد پس از حضور در جبهه را بررسی کردیم، چنین پژوهشی بعداً برای ما کارکرد اجتماعی خواهد داشت. بر اساس این پژوهش می‌توانیم آن را بازسازی کنیم و تاثیر بگذاریم بر اینکه جوانان مان روحیه، رویکرد و عملکردشان مناسب بشود. از این رو نباید پژوهش در دفاع مقدس و مقاومت مغفول می‌ماند. چون این حوزه مغفول مانده بود، دوستان در مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سراغ این موضوع رفتند و جایزه را بنا گذاشتند.

علایی: سوال خوبی مطرح شد که پیش نیاز این میزگرد است که چرا اصلاً ما به سراغ بحث پژوهش در حوزه دفاع مقدس و مقاومت رفتیم. ضرورت وجود این جایزه در چیست؟ انتقادی که به کتاب سال دفاع مقدس در دوره قبل بیشتر داشتیم، افزودن شاخه‌های متعدد به جایزه بود به طوری که آن‌قدر گسترش پیدا کرد که خود کتاب سال دفاع مقدس مغفول واقع شد! به شکلی که بعد از مراسم نمی‌دانستیم کدام کتاب، کتاب برتر شناخته شد! چون اصل جایزه برای کتاب بود، اما جوایز متعدد اصل جایزه را به

خاطره و داستان به تنهایی نمی‌تواند

ابعاد جنگ را نشان دهد

درباره گروه‌بندی جایزه بفرمایید
که به چه نحو و بر چه اساسی
صورت گرفت؟ یکی از بحث‌هایی
که پس از اختتامیه جایزه مطرح شد
درباره نحوه گروه‌بندی بود که خالی
از اشکال نیست.

علایی: اشاره کردم در پیش‌درآمد جشنواره یک همایش برگزار کردیم که پس از آن ایده جشنواره پژوهشی سردار سلیمانی درآمد. در این جشنواره از نظرات و نگاه محققان با تجربه حوزه دفاع مقدس و استادان دانشگاه بهره گرفتیم که صورت جلسات آن موجود است. در آنجا طرح موضوع کردیم که وقتی دغدغه پژوهش داریم، پیرامون چه موضوعاتی فراخوان بدهیم. طی جلسات متعددی که داشتیم و دوستان راهنمایی کردند، ۹ موضوع را برای بحث و بررسی انتخاب و احصا کردیم که این موضوعات در قالب پنج گروه داورى مورد توجه قرار گرفت. موضوعاتی که تعیین شد، عبارتند از: نظامی، امنیتی، تاریخی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، حقوقی و بین‌الملل. ما موضوعات را در پنج گروه جای دادیم که خیلی طول و تفصیل پیدا نکند که نتوانیم آن‌را جمع کنیم.

پرویز: هدف این بود که موضوعات پوشش داده شود. موضوعات نه‌گانه تقریباً همه موضوعات را پوشش می‌دهد. تعداد گروه‌ها قرار بود کمتر باشد تا کتاب‌هایی که در گروه بررسی می‌شود، به حد و اندازه‌ای برسد که مورد داورى قرار بگیرد، از این رو گروه‌بندی را هر طور هم که انجام دهید ممکن است برخی بگویند که این موضوع با فلان

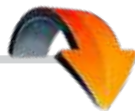
یادداشت اشاره کردم که متولیان دفاع مقدس هم باید منشور را تهیه و ابلاغ کنند. آنها قرار است در آینده چه کنند؟ به اعتقاد من بین‌المللی شدن آثار دفاع مقدس اصل اساسی ما در چهل سال دوم دفاع مقدس است. به عبارتی ما باید تلاش کنیم آورده هشت سال دفاع مقدس را که بخش عمده آن ثبت شده است به دنیا معرفی کنیم. اما راه مواجه با دنیا چیست؟ با چهار کتاب خاطره و داستان نمی‌توانیم واقعیت و حقیقت دفاع مقدس را به دنیا اعلام کنیم. تنها راه پیش روی ما نظریه‌پردازی است. به عبارتی موارد ابتکاری دفاع مقدس که قابلیت نظریه‌پردازی دارد، دستمایه قرار بگیرد و اندیشمندان و پژوهشگران ما در سطح دانشگاه و پژوهشگاه‌ها در این عرصه وارد شوند و دفاع مقدس را در قالب نظریه به دنیا اعلام کنند. خب قاعده نظریه‌پردازی چیست؟ پژوهش آن هم با روش و اسلوبی که مطلوب مجامع علمی و دانشگاهی است.

متأسفانه در این زمینه حرکتی صورت نگرفته است. به این علت که هنوز پژوهش در جامعه ما جدی گرفته نشده است. در ابتدای جلسه به آمار انتشار سالانه کتاب دفاع مقدس اشاره شد، حالا باید بگویم تا کنون بیش از ۲۶ هزار کتاب در زمینه دفاع مقدس به عرصه نشر درآمده اما درصد بسیار کمی از آن به پژوهش پرداخته است. در صورتی که باید زیربنای ادبیات دفاع مقدس پژوهش باشد. از این رو باید دو اتفاق در پژوهش رقم بخورد؛ نخست دانشی که وجود داشته، منتقل شود. گام دیگر، دانش جدید تولید کنیم. اکنون ما جزو معدود کشورهای هستیم که به اذعان فرماندهان ارشد جنگ که دانش جنگ و عملیات داریم، اما نمی‌توانیم آن را به دنیا عرضه کنیم.

حاشیه راند. قصدم این نیست که بگویم آنچه که در جایزه کتاب سال قرار دادند، مهم نیست و نباید از آنها تجلیل شود، اما این شاخه‌های متعدد روی جایزه اصلی سایه انداخت. همچنین در شاخه‌های گسترده جایزه، اصلاً پژوهش دیده نمی‌شد و آمار آن هم پایین بود. برای همین ابتدا درصدد برآمدیم تا این خلا رفع شود و در ثانی، جایی که می‌توانید چنین موضوعی را دنبال کند با توجه به پیشینه، تجربه و ماموریت اصلی‌اش، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس است. در یک مراد که با سردار بهمن کارگر، رئیس بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس داشتیم او را متقاعد کردیم که این بخش از کتاب سال دفاع مقدس به صورت جداگانه دیده شود. او هم مجاب شد و کار را به ما سپرد که در این سه دوره کار را دنبال کردیم. در اساسنامه جایزه به خلاء موجود اشاره شد و این که مرکز صلاحیت برگزاری این جایزه را دارد.

در کشور بیش از سی مرکز تحقیقاتی و پژوهشی وجود دارد، در حال حاضر برخی از مراکز و پژوهشگاه‌ها خوب کار می‌کنند مانند پژوهشگاه شهید سلیمانی، علوم و معارف و... هر چند هنوز آن تجربه لازم را پیدا نکردند، اما عده و عده خوبی دارند و آثاری خوبی هم تولید می‌کنند. ان‌شاءالله در آینده قوت و تجربه لازم را پیدا کردند و به عرصه آمدند، اشکالی ندارد که این جایزه پژوهشی را آنها برگزار کنند. اما این خلاء حتماً باید رفع شود.

سال ۹۹ که چهلمین سالگرد روی دادن دفاع مقدس بود، طی یادداشتی نوشتم که باید منشور دفاع مقدس مبتنی بر گام دوم انقلاب اسلامی منتشر شود. رهبری در بیانیه گام دوم به تمدن‌سازی و جامعه‌سازی اشاره کردند. در آن

می گرفت، باز هم یک عده نسبت به آن مخالفت یا موافقتی دارند به ویژه که قرار باشد که این گروه بندی ها در چند گروه تقلیل پیدا کند. در هر صورت همیشه مخالفان و موافقانی وجود خواهد داشت.

من می خواهم به یک نکته از صحبت های جناب پرویز برگردم که اشاره کردند که گروه بندی و جزئیات جایزه با هم فکری خرد جمعی سر و سامان یافت. من سوال کردم جایزه شهید سلیمانی سازمانی است یا نه؟ چرا این سوال را پرسیدم؛ برای اینکه دو سوال دیگر در پشت این پرسش نهفته بود؛ نخست اینکه خرد جمعی چطور انتخاب شد؟ به عبارتی سلاقی مختلف چه طور در این خرد جمعی دیده شد؟ از

نکته دیگر این که وقتی می خواهیم سازمانی را نادیده نگیریم آیا باید در جایزه سهمیه بندی بکنیم؟ برای مثال وقتی یک کتاب در مرکز اسناد سپاه کار شده و اثر ارزشمندی است، آن را اگر انتخاب کنیم از آن طرف باید یک کتاب هم از یک مرکز پژوهشی ارتشی انتخاب کنیم؟ با چنین نگاهی هم مخالف بودم. چون چنین شیوه ای علمی نیست

موضوع کنار هم قرار می گرفت، بهتر بود. بالاخره یک خرد جمعی در شورای سیاستگذاری جایزه پیش از برگزاری به این سمت رفت که تعداد کتاب هایی که در هر گروه قرار می گیرد، هم از یک حدی بالاتر نرود هم از حدی پایین تر. به هر حال یک قرابت موضوعی نسبی میان کتاب هایی که در یک گروه قرار می گیرند، وجود داشته باشد. البته این نوع گروه بندی به شکلی تعیین نشده که قطعی و غیر قابل تغییر باشد، بلکه شاید در آینده تغییر کند. به طوری که در جلسه جمع بندی که پس از اختتامیه برگزار شد یکی از سرگروه های داوری پیشنهاداتی ارائه داد که در دوره بعد قبل از این که گروه ها به صورت نهایی اعلام شود، بررسی مجددی صورت خواهد گرفت.

عزیزی: من هم فکر می کنم همان طور که اشاره شد هر گروه بندی که در جایزه صورت

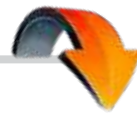
طرف دیگر نهادها و سازمان‌هایی وجود دارد که به نوعی با پژوهش درگیر هستند. اینها به عنوان سازمان چه طور در داوری‌های جایزه سهم شدند؟ چه طور وارد جایزه شدند؟

پرویز: اتفاقاً این سوالات خوب است چون نقاط ابهام را کاملاً برطرف می‌کند. اما خوب است به نکته‌ای توجه شود که من به عنوان فردی که در جلسات دوره اول جایزه حضور داشتم و معتقد و پیگیر ماجرا بودم، در جلسه هم مطرح کردم و دوستان هم پذیرفتند. منظورم چه موضوعی است؟ الان توضیح می‌دهم. در جلسه به دوستان توضیح دادم که در حوزه نظامی جمهوری اسلامی دو بال دارد که علی‌القاعده باید حواسمان باشد که در همه امور مرتبط سهم هر دو بخش را در نظر بگیریم که یکی از آنها مغفول واقع نشود. وقتی صحبت از سهم می‌کنم به معنای سهمیه‌بندی نیست بلکه به معنای این‌که نگاه سازمانی نباشد که بگوییم دوستانی در این سازمان هستند و آن‌ور را نمی‌بینند. تصور من از انتخاب به عنوان دبیر علمی جایزه، فردی از درون سازمان نباشد و بیرون از آن انتخاب شود. مرتبط به ارتش یا سپاه نباشد که در روند اجرای جایزه شبه ایجاد شود.

نکته دیگر این‌که وقتی می‌خواهیم سازمانی را نادیده نگیریم آیا باید در جایزه سهمیه‌بندی بکنیم؟ برای مثال وقتی یک کتاب در مرکز اسناد سپاه کار شده و اثر ارزشمندی است، آن را اگر انتخاب کنیم از آن طرف باید یک کتاب هم از یک مرکز پژوهشی ارتشی انتخاب برگزینیم؟ با چنین نگاهی هم مخالف بودم. چون چنین شیوه‌ای علمی نیست. در انتخاب آثار برای یک جایزه قرار

است که برجسته‌ترین کار انتخاب شود. نگاه اولیه برای این است که کسی از نظر دور داشته نشود. دیگر این قضاوت، قضاوت عادلانه‌ای باشد. به عبارتی سازمانی به قضیه نگاه نکنیم. لذا از این لحاظ مقید به چنین اصولی بودیم و تلاش شد که سازمانی به آثار نگاه نکنیم.

عزیزی: تصور می‌کنم سوالم را اشتباه پرسیدم. منظورم از انتخاب آثار به صورت سازمانی نبود، بلکه در برگزاری چطور قضیه سازمانی کم‌رنگ شد. نگاه کنید وقتی جایزه

در انتخاب آثار برای یک جایزه قرار است که برجسته‌ترین کار انتخاب شود. نگاه اولیه برای این است که کسی از نظر دور داشته نشود. دیگر این قضاوت، قضاوت عادلانه‌ای باشد. به عبارتی سازمانی به قضیه نگاه نکنیم. لذا از این لحاظ مقید به چنین اصولی بودیم و تلاش شد که سازمانی به آثار نگاه نکنیم

با دخالت سازمان برگزار شد، یعنی بسیاری امور را سازمان به عنوان برگزار کننده ذائقه‌ها و سلاقی مختلف را در گروه‌های داوری وارد کند؟ دیگر اینکه چگونه می‌تواند از ظرفیت‌های سازمانها و نهادهای موازی بهره بگیرد؟ برای مثال موسسه خانه کتاب، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و هیات معارف جنگ را تا چه حد توانستید در جایزه درگیر کنید؟

در اینجا نیاز به استراتژی بعد از برگزاری هم وجود دارد؟ اگر سازمان در برگزاری جایزه همکار نداشته باشد استراتژی بعد از جایزه‌اش قدری ضعیف خواهد بود. خاطره و داستان به تنهایی نمی‌تواند ابعاد جنگ را نشان دهد/ پژوهش اصل فراموش شده در جوایز دفاع مقدس

پرویز: به نظرم سوال بد نبود و اتفاقاً برداشتم این شد که وقتی این تشکیک اتفاق افتاد، اگر یک جا برگزار کننده بود و دیگر سازمان‌ها و نهادها سهم نداشتند، شاید نسبت به آنها اجحاف صورت بگیرد. من اشاره کردم حواسمان بود که این اجحاف صورت نگیرد. اما اینکه همه در برگزاری جایزه مشارکت داشته باشند، به تبلیغ ماجرا کمک می‌کند تا آن واقعه و رخداد به شکل مناسب‌تری به سرانجام برسد.

علایی: کلیات را توضیح دادند و سوال هم خیلی به جاست. از ابتدا که کار شروع شد، دغدغه و تلاش ما این بود که چنین شائبه‌ای

ایجاد نشود. کارگروهی که تشکیل دادیم با این هدف بود که تعلق خاطری به سازمان اسناد و تحقیقات دفاع مقدس نداشته باشند. در شورای سیاستگذاری نیز همچینین. در انتخاب دبیر علمی هم سعی کردیم که خارج از سازمان و صبغه دانشگاهی داشته باشد. ضمن اینکه در این حوزه فعالیت کرده و دغدغه مند باشد.

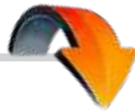
آثاری که در این دوره هم انتخاب شد، این دغدغه را داشتیم تعداد آثاری که از مرکز برگزیده یا شایسته تقدیر شد، چطور مخاطبان را توجیه کنیم. در زمان انتخاب آثار مرکز، سرداور یک گروه گفت: تلاش زیادی کردیم که آثاری از مرکز منتخب نشود، اما این طور نمی شود و فاصله خیلی زیاد است. به نظرم بحث در این رابطه کمک می کند که کار ادامه پیدا کند و شائبه ایجاد نشود.

در نخستین دوره سر سرلشکر باقری حضور پیدا کرد و سخنان مفصلی درباره پژوهش بیان کرد که به صورت یک کتابچه درآمد. سخنانی در آسیب شناسی پژوهش و انتظاراتی که از مراکز پژوهشی داشت به صورت یک بحث علمی مطرح کرد. این سخنان مثل سرفصلی برای این جایزه کارآمد و راهگشا بود. من به عنوان دبیر اجرایی سه دوره جایزه سعی کردم که جایزه واقعاً در مسیر پژوهش حرکت کند و شائبه ای در آن نباشد. اما به هر حال برخی ایراداتی مطرح می کنند. البته ما سعی کردیم که جایزه در مسیر پژوهش حرکت کند و در مسیر خود باعث ارتقای پژوهش در زمینه دفاع مقدس شود و خوشحال می شدیم که در گروه های داوری چند کتاب از سایر ناشران برنده شدند تا این شائبه را تقویت کند که ما درصدد برگزیدن آثار مرکز هستیم.

بحث دیگری که وجود دارد

تالیف و نشر کتاب های درباره سردار سلیمانی است که مرکز با داشتن اسناد و مدارک زیاد از سردار چرا تا کنون آثار بهتری درباره اش نوشته نشده است؟

سوال خوبی است و لازم اشاره کنم که این شائبه را هم رفع کنم. ابتدا که این جایزه را آغاز کردیم برخی از مولفان و ناشران تصور می کردند، چون جایزه به اسم سردار سلیمانی است حتماً باید کتاب ها درباره حاج قاسم باشد. تلاش زیادی کردیم تا جا بیندازیم که چون جایزه را در سال

آثاری که در این دوره هم انتخاب شد، این دغدغه را داشتیم تعداد آثاری که از مرکز برگزیده یا شایسته تقدیر شد، چطور مخاطبان را توجیه کنیم. در زمان انتخاب آثار مرکز، سرداور یک گروه گفت: تلاش زیادی کردیم که آثاری از مرکز منتخب نشود، اما این طور نمی شود و فاصله خیلی زیاد است. به نظرم بحث در این رابطه کمک می کند که کار ادامه پیدا کند و شائبه ایجاد نشود

۹۸ دنبال می کردیم و مدتی از شهادت حاج قاسم گذشته بود، دوستان در کارگروه پیشنهاد دادند که نام جایزه به اسم سردار سلیمانی باشد.

پرویز: برای ماندگاری نام شهید سلیمانی چنین تصمیم گرفته شد که جایزه به اسم سردار سلیمانی باشد تا یاد و نامش در اذهان تداعی شود.

علایی: بیشترین اسناد و مدارکی که در مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس وجود دارد، مربوط به شهید سلیمانی است هم مربوط به دوران دفاع مقدس هم در جبهه مقاومت. در آغاز بحث اشاره کردم که فصل جدیدی در مرکز از سوی سردار علی محمد نائینی رقم زده شد که اسناد در اختیار پژوهشگران قرار می گیرد. خوب است که پژوهشگران برای تالیف آثار خود از این اسناد بهره بگیرند که دسترسی به آنها اصلاً دشوار نیست.

درباره کتابسازی در رابطه با شهید سلیمانی، این موضوع تنها به این شخصیت محدود نمی شود و در سایر موضوعات هم کتابسازی وجود دارد.

عزیزی: به عبارتی پژوهش در حال ضعیف شدن است.

علایی: در مرکز اسناد سامانه اسناد وجود دارد و درباره هر فرمانده و عملیاتی اسناد در دسترس است و پژوهشگران خوب است برای تالیف و تحقیق خود از این اسناد بهره بگیرند. اما متأسفانه علیرغم فراوانی اسناد اغلب دوست دارند درباره شخصیت ها با چند خاطره و مصاحبه کار را جمع و جور کنند و بگویند ما هم صاحب کتاب هستیم. این نحوه تالیف کتاب آسیب جدی به پژوهش در حوزه دفاع مقدس است.

ضرورت حرکت از احساس به سمت معرفت

پژوهشگری می‌رساند. تا یک جایی پژوهشگر هستم و یک اشتیاقی در پژوهشگر ایجاد می‌شود، آنجا قرارداد تحقیق آن فرد با آن موضوع بسته می‌شود. امضاء اصلی همان اشتیاق است. نه کسی که به او می‌گوید این کار را برای من بکن. این اشتیاق از دل پژوهش درمی‌آید اما دیگر پژوهش باید برود کنار. چرا؟ من دنبال حقیقت آن موضوع هستم، حقیقت جنگ عراق با ایران هستم. دنبال حقیقت این هستم که چرا فرماندهان شمال غرب متفاوت با فرماندهان جنوب هستند. همین‌طوری پشت سر هم سؤال ایجاد می‌شود. آنها دغدغه‌هایشان فرق می‌کند. پس نباید بگوید این اصل است و آن فرع. محقق حق دخالت ندارد. محقق وقتی از پژوهشگری رد شد دیگر پای علم مطرح است به طوری که اگر یک ژنرال فرانسوی هم آن مطلبش را خواند، هیچ فرقی نکند با یک نفر که در ستاد کل نیروهای مسلح است.

عمیق‌نگری و تأیید افراد صاحب‌نظر،

ملاک محقق است

چند درصد از آثار تولیدی در حوزه دفاع مقدس پژوهش است و چند درصد کارهای تحقیق است؟ بیشتر کتاب‌های منتشر شده پژوهش است، تحقیق نیست. اما باید از تحقیق به نظریه رسید. این نظریه‌ها و تحقیق‌ها هستند که ماندگار می‌شوند. میلیون‌ها سند از دوران دفاع مقدس وجود دارد، و اگر یک کارگردان، یک نویسنده، یک محقق و یا یک پژوهشگر بخواهد کار کند، یافته‌های اولیه‌اش است. من با این یافته‌های اولیه باید دوباره کار میدانی کنم. چون برای تحقیق‌های خودم

برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بررسی موضوعات مرتبط با پژوهش و نیز بررسی چالش‌ها و مشکلات پژوهشگران، یکی از برنامه‌های سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار سپهد شهید حاج قاسم سلیمانی است. بدین منظور از صاحب‌نظران این حوزه دعوت به عمل آمد تا با حضور در این نشست‌ها نظرات خود را بیان کنند. استاد نصرت‌الله محمودزاده؛ نویسنده و پژوهشگر میهمان این نشست بود که بخش‌هایی از گفتگو با ایشان را ملاحظه می‌کنید.

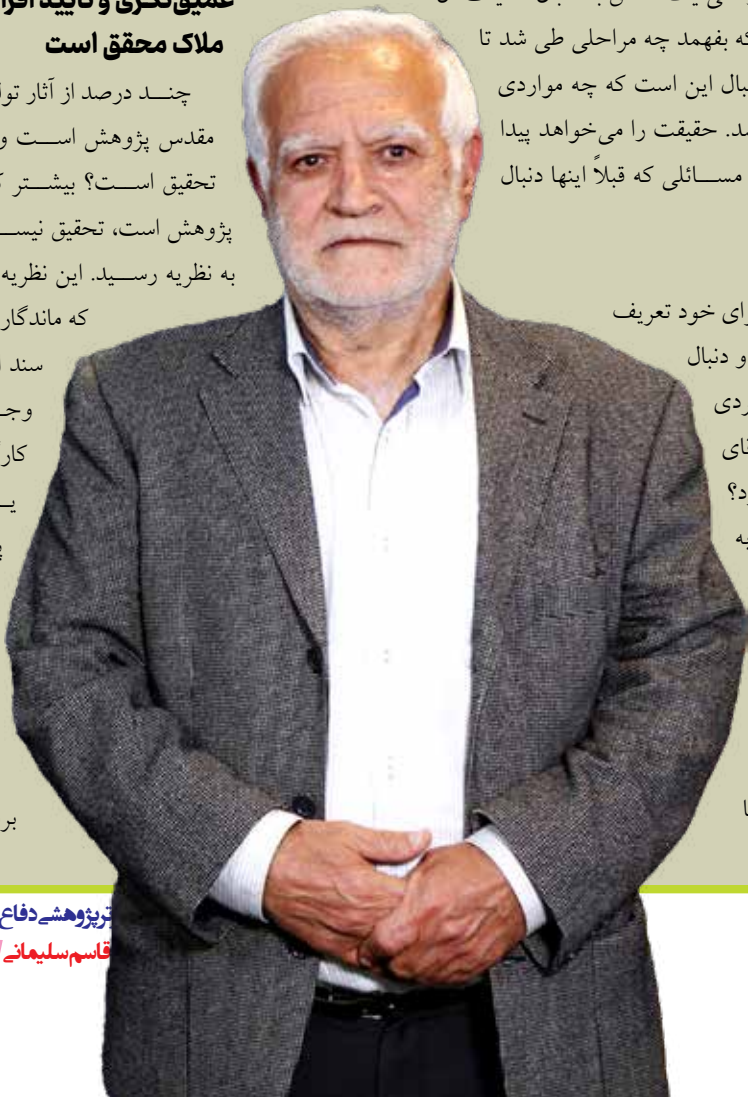
تحقیق و پژوهش با هم تفاوت دارند

● جناب آقای محمودزاده! تعریف شما از اثر پژوهشی چیست و چه آثاری از نظر شما پژوهشی محسوب می‌شود؟

محمودزاده: بسم‌الله الرحمن الرحیم. الان بیش از چهل سال از جنگ گذشته است، ما یک وقت می‌گوییم پژوهش، یک وقت می‌گوییم تحقیق. یک پژوهشگر جستجوگر است؛ دنبال این است که یافته‌هایی که منجر به آن شد را دنبال کند. ولی یک محقق به دنبال حقیقت آن واقعیت است. پژوهشگر دنبال این است که بفهمد چه مرحله‌ای طی شد تا اسماعیل هنیه به شهادت رسید، ولی محقق دنبال این است که چه مواردی منجر به این مرحله از مطالب صهیونیست‌ها شد. حقیقت را می‌خواهد پیدا کند. می‌رود در معنا، تئوری‌ها، اهداف و در مسائلی که قبلاً اینها دنبال می‌کردند.

محقق حق دخالت ندارد

به همین خاطر بنده یک سلسله مراتب برای خود تعریف می‌کنم. می‌گویم من جامعه‌شناسی خوانده‌ام و دنبال یافته‌های اولیه‌ای هستم؛ اینکه چطور بروجردی در قلب‌ها فرماندهی می‌کند و مسیح می‌شود؟ آقای ابوترابی چکار می‌کند که رهبر آزادگان می‌شود؟ آقای حسین خرازی چکار می‌کند که اگر به بچه‌های اصفهان بگوید در حلقه آتش بروید می‌روند. اینها طرح سؤال می‌شود و منجر به این می‌شود که من یافته اولیه خودم را یک پژوهش کنم، یعنی بروم در میدان آثار این را ببینم، از این پژوهش من جستجوگر می‌شوم. آن جستجوگری من را به مرحله محقق یا

هدف گذاشته‌ام. من دنبال این هستم که ببینم چرا حسن باقری به این نقطه می‌رسد؟ این وسط با حرکت‌های بسیار کنشگر متوسلیان کاری ندارم و نباید جذب آنها بشوم. ما توقع نداریم مردم عادی از کتاب‌های منبع و مرجع خریداری کنند، مخاطب این کتاب‌ها دانشگاهی‌ها و افراد پژوهشگر هستند، پس تیراژ اینجا مهم نیست، عمیق‌نگری و تأیید آدم‌هایی که در این قضیه صاحب‌نظر هستند ملاک ما باید باشد.

اگر من به عنوان ارزیاب در یک موسسه پژوهشی باشم نمی‌روم یکسری نویسنده را بیاورم، می‌روم آدم‌هایی را می‌آورم که آیا چارچوب پژوهشگری را دانسته است و یا خیر؟ این شخص باید برای من مهم باشد که چه کسانی در آینده مخاطب هستند. چرا من مدتی است می‌گویم مخاطبان من هنوز به دنیا نیامده‌اند و واقعاً هم اینجوری می‌نویسم. یعنی شما باید آینده‌ای را ببینید که مخاطبان آن تعریف بشود. لزومی ندارد تمام مخاطبین آینده مخاطب من باشند. اگر ما دنبال آرمانی هستیم که شهدا دنبال آن بودند، آیا ما این ساختار را داریم؟ بنابراین از منظر من یافته‌های اولیه کسانی هستند که در جنگ و دفاع مقدس بوده‌اند و سندهای غیرمتحرک، که به پژوهشگر می‌رسد.

● در واقع یعنی ما پژوهش انجام شده را باید در بستر تحقیق قرار بدهیم و از آن راهی که تحقیق به صورت علمی انجام می‌شود به یک کارکرد و نتیجه‌ای برسیم.

محمودزاده: واقعیت در پژوهش بیشتر جولان می‌دهد و حقیقت در تحقیق بیشتر جولان می‌دهد. نظریه بیشتر در هنجارها و قاعده‌های زندگی رقم می‌زند و بعد تبدیل به قانون می‌شود. در دافوس این نگاه فرماندهی است که نظریه است، یعنی اگر آمریکا به عراق حمله می‌کند، عقبه‌اش تحقیقاتی است که پنتاگون روی جنگ آمریکا با ویتنام انجام می‌دهد و می‌بیند آنجا مشکلش چه بوده که وقتی با مردم طرف

هستند، ویت‌کنگ‌ها چرا آمریکایی‌ها را شکست دادند، از آن یک نظریه بیرون می‌آید. کتاب «ضدجنگ» تافلر را بخوانید. هزینه بالایی هم می‌کنند چون برای آنها ارزش قائل هستند، بعد این همه به اتفاق نظر می‌رسند که این نظریه درست است، ولی باز می‌گویند هنوز صبر کنید. یک جنگ، مثل جنگ آمریکا در عراق را با این نظریه دنبال می‌کنند که هم نظریه‌شان را تست کنند و ببینند نظریه‌شان درست است یا نه، بعد گروه تحقیق در دل آن عملیات آن را اصلاح می‌کند.

ضرورت حرکت از احساس به سمت معرفت

ما باید از احساس به سمت معرفت برویم. پژوهش با احساس ارتباطش بد نیست، اینجاست که می‌بینیم پژوهش‌های ما به سمت داستان و خاطره می‌روند.

من تعریف سؤال اول شما را به این صورت گفتم که اول تکلیف تحقیق و پژوهش را روشن کنیم، می‌گویند من پژوهشگر هستم، می‌گویم

محقق وقتی از پژوهشگری رد شد دیگر پای علم مطرح است به طوری که اگر یک ژنرال فرانسوی هم آن مطلبش را خواند، هیچ فرقی نکند با یک نفر که در ستاد کل نیروهای مسلح است. پس این تفاوت بین پژوهش و تحقیق خیلی از مسائل را حل می‌کند

خیلی خوب، پس تو آمدی اینجا جستجوگری باشی که به واقعیت می‌خواهی برسی. نیا بگو این حقیقت است. حقیقت را اگر از واقعیت می‌خواهی به آن برسی، محقق باشی که با یک مبانی و یک چارچوبی برود جلو که هر آدم عاقلی می‌خواهد چه ضدایران باشد و یا ضداسلام باشد، آن را بپذیرد. زاویه نداشته باشد. قضاوت‌هایت را بگذاری برای بعد. حق خوب و بد گفتن را نداری، صفت‌های زشت و زیبا را نباید استفاده کنی، اسلام را با حق و باطل نگیر، اسلام را مزیت نگیر، سنی و شیعه نگیر.

● یک تحلیل‌هایی که در برخی کتاب‌های پژوهشی می‌شود، یک سری سندها را می‌آورند و برپایه آنها به یک تحلیل می‌رسند.

محمودزاده: بسیار کار غلطی است. صد درصد غلط است. من الان اینجا را می‌بینم، لزومی ندارد به من بگویند اینجا آکوستیک است. اینجا ضد صدا است. من این را می‌فهمم. من با عکس‌ها می‌فهمم که گرایش شما چیست، شما اگر می‌خواهید چیزی را به من تلقین کنید بیایید فضايتان را عوض کنید.

هر چیزی که مشاهده‌گر گفته، سند نیست

● بعضاً از چند تا منبع استناد می‌آورند و بعد از مجموع آنها به یک نتیجه‌گیری می‌رسند.

محمودزاده: اجازه بدهید ما اینجا تکلیف پژوهش را که روشن کردیم حرف بزنیم. آیا آن پژوهشگر بوده یا اخباری را گرفته و گردآوری کرده است. من کتاب «شب‌های قدر کربلای پنج» را نوشتم. کتابی که خودم در عملیات بودم. یک جایی من آورده‌ام که اینجا در نهر جاسم شیمیایی شد. گفتند آقای محمودی آنجا اصلاً شیمیایی نزدند. گفتم چرا بوده. می‌گویند نبوده، شهید شوشتری را خدا رحمتش کند، فرمانده نجف، در آنجا بود. به من گفت «من هم کنجکاو بودم و دیدم اصلاً آنجا شیمیایی نبوده،

من فرمانده قرارگاه بودم.» سند من راننده‌ای بود که بغل دستی‌اش شهید شده بود. این طرف هم آقای نبی‌زاده فرمانده قرارگاه نجف جهاد بود. کنجکاو می‌باشم باعث شد که یک دفعه شهید شوشتری گفت «صبر کنید، من آن روز از اهواز زنگ زده بودم و ساعت دو رفتم و تا فردا هم در منطقه نبودم»، آیا شوشتری آن موقع دروغ گفت؟ نه. شوشتری چهل روز آنجا بوده. پس در این صورت هرکسی هرچی می‌گوید. یکی از اختلافاتی که من با بعضی از محققین و دوستان دارم این است که آیا هر چیزی که مشاهده‌گر گفته، سند است؟ می‌گویند بله، ولی من می‌گویم نه.

به اضافه اینکه برداشت مهم است. همان چیزی که گفتم. هرکسی از ظن خود شد یار من. ما یک چیزی داریم به نام زشت و زیبا، رنج و لذت، نویسنده می‌نویسد آنقدر سختی کشید تا به لذت رسید. ریشه این جمله غلط است، تو سختی می‌بینی، من که دارم لذت می‌برم اینها را سختی نمی‌بینم. ولی نویسنده نوشته آنقدر سختی کشید تا شهید شد. چرا؟ از منظر من پژوهشگر این کار سخت است. پس معلوم است که تو هنوز نرفته‌ای که او بشوی.

اولین راه محقق این است که خودش آن بشود. آن اشتیاق باشی و کارمند نباشی. سفارش‌پذیر نباشی، دستوربگیر و میرزابنویس نباشی، او باشی. اشتیاق داشته باشی. هر کس که بدون اشتیاق از منظر یا از خانه و یا از مرحله پژوهش به تحقیق رفت، کاملاً کارش قلابی است. کتابش بدون روح می‌شود. یک جسم و یک تعداد مرده‌های متحرک می‌شود. مرده‌های متحرک زنده هستند ولی جان و روح ندارند.

من در مقدمه کتاب «سفر سرخ» نوشتم؛ بزرگترین مسئولیت و یا خطرترین کار یک مورخ و یک نویسنده این است که آیا توانسته روح آن موضوع را بگیرد و با آن ارتباط برقرار کند و با آن زندگی کند؟ مشتاقش بکند، با پول و پست و اینها هیچ کدام از اینها نتواند معامله بکند. اگر

آن روح را به طور طبیعی و واقعاً گرفته باشی، از طریق قلمت به خواننده منتقل می‌شود و این باعث می‌شود که این خواننده و نوشته و چیزی که نویسنده از مرحله پژوهش به بعد با آن زندگی کرده است، رتباط برقرار می‌شود.

هر پژوهشگری محقق نیست و هر محقق نظریه‌پرداز نیست

● یعنی اگر روی خود نویسنده تأثیر نگذارد، روی خواننده هم تأثیر نمی‌گذارد.

محمودزاده: آفرین. یعنی هر پژوهشگری محقق نیست و هر محقق نظریه‌پرداز نیست. یعنی من که امروز دارم با شما صحبت می‌کنم، از وقتی که شما به من زنگ زدید کلی روی خودم کار کردم. این خیلی مهم است. من برای خودم این کار را کردم، حضرت علی همیشه می‌گفت از من بپرسید. برای چی می‌گوید؟ می‌خواهد ببیند در جوابی که می‌دهد آیا به چیزهای جدید رسیده است؟ تا زمانی که یک نفر از شما نپرسد، دغدغه درونی‌تان را فکر می‌کنید درست بوده، مثل همان هندوانه

در بسته است. تا زمانی که محقق و پژوهشگر به تحقیق نرسد و تا زمانی که نیاورد روی کاغذ، تا زمانی که مورد قضاوت جامعه قرار نگیرد، حق نداری بگویی آن توانسته به کاری که مورد نظرش است، نمی‌گویم موفق، خوب و بد را بگذاریم کنار،

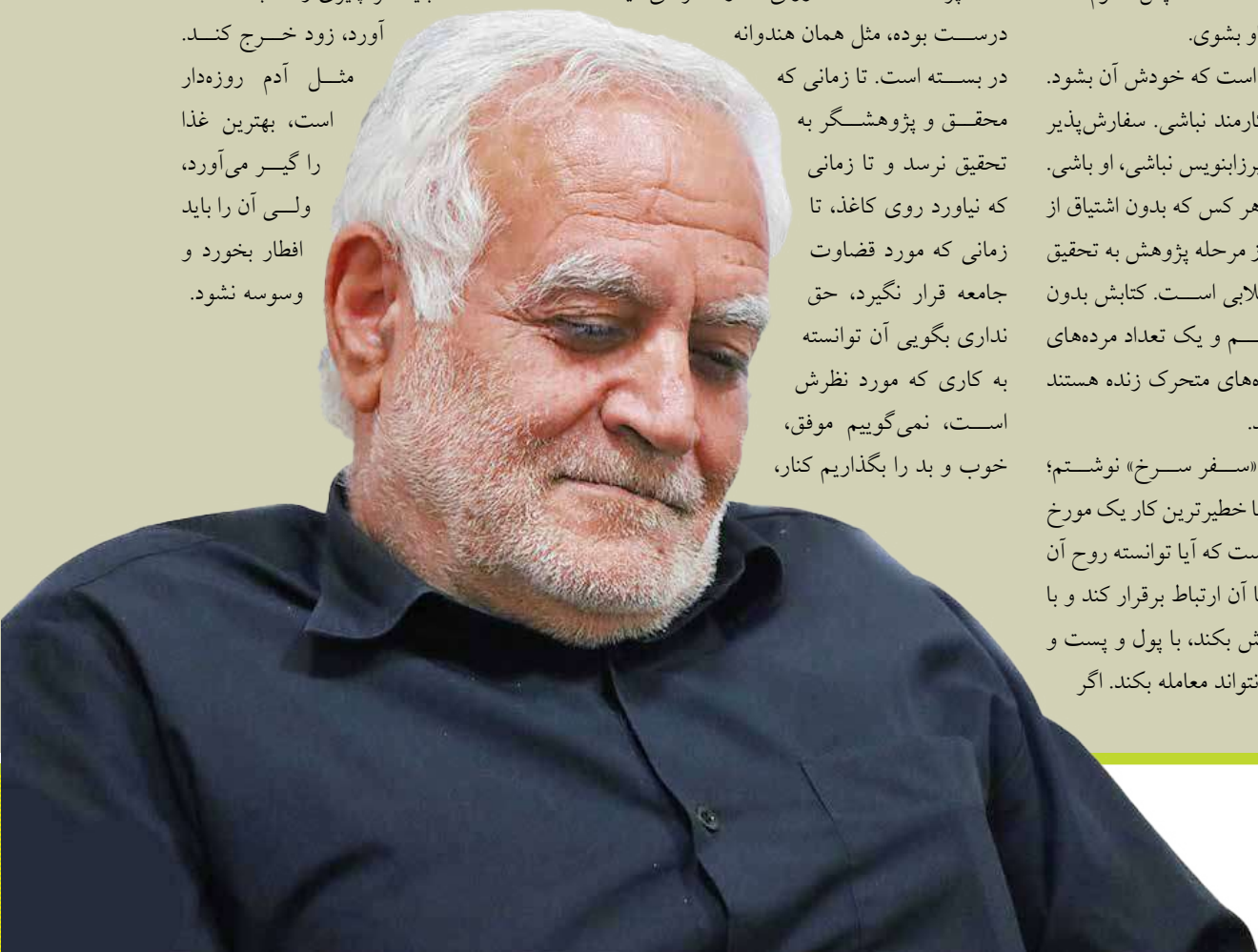
به چیزی که فکر می‌کرده رسیده است. خیلی از کتاب‌ها و خیلی از آثار بعد از مرگ نویسنده تازه شروع می‌کند به درخشیدن و دیده شدن. من الان دو سه تا کتاب دارم که برای حداقل چهل پنجاه سال آینده بایگانی‌اش کرده‌ام. این یک چیزی نیست که احساسی بگویم.

● شما مخاطب نسل آینده را چطور می‌بینید که توانسته‌اید آن‌ها را حفظ کنید؟

محمودزاده: برخی از آثارم را به دلایل امنیتی منتشر نکرده‌ام چراکه الآن زمانش نیست. مثلاً کتاب «جنگ بدون صلح: را من سی سال پیش در لبنان رفتم و از نزدیک با صحنه نبرد آشنا شدم. ولی الآن آن را چاپ کردم تا عناصر اصلی کتاب در میان اسرائیلی‌ها لوو نروند.

● پس یک پژوهشگر باید صبور باشد.

محمودزاده: خیلی باید صبور و همچنین نکته‌شناس باشد که کجا چه چیزی بگوید. نباید هر چیزی را که به دست آورد، زود خرج کند. مثل آدم روزه‌دار است، بهترین غذا را گیر می‌آورد، ولی آن را باید افطار بخورد و وسوسه نشود.

با تعریف نکردن ما تحریف‌های دشمن و مخالفین می‌شود تعریف

● یک موقع نهاد بالادستی دستور می‌دهد و بعد پژوهشگر هم سریع‌السير می‌رود تحقیق یا پژوهش را انجام می‌دهد و بعد خرج می‌کند. از این طرف هم می‌آید گله و شکایت می‌کند که با من همکاری نکردند و من نتوانستم فلان موضوع را خوب پژوهش و تحقیق کنم و این در اثرش هم دیده می‌شود و از این طرف هم مخاطبش را از دست می‌دهد.

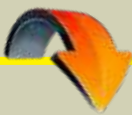
محمودزاده: از نظر من، محقق مثل یک قاضی است. پژوهشگر و محقق مثل یک آدمی است که باید آزاد باشد. می‌گویند به قاضی باید آنقدر پول بدهی که وسوسه نشود، چرا روی نویسنده و محقق این فکر نمی‌شود؟ اینقدر من غنی باشم که به خاطر نهاد یا مؤسسه خاصی آن‌ها را ننویسم. اگر اینجا محقق یا پژوهشگر وابستگی‌اش بالا باشد، می‌گوید اگر این نوشته بشود به فلان جا برمی‌خورد و فلان اتفاق می‌افتد. من هم می‌شوم آدم آنجا. پس باید قلم آزاد باشد و خودسانسوری نباید باشد. بزرگ‌ترین تحریفی که آن‌ها می‌توانند بکنند این است که ما تعریف نمی‌کنیم. با تعریف نکردن ما تحریف‌های دشمن و مخالفین می‌شود تعریف. بیشتر هم در قسمتی که ما نگفته‌ایم مانور می‌دهند. یعنی ما الآن خوابیم و نمی‌دانیم بیست سال دیگر قرار است در مورد جنگ عراق و ایران چه صحبتی شود. همان‌طور که هنوز هم نمی‌دانیم مشروطه‌خواه چه گفت و هنوز هم نمی‌دانیم قضیه مصدق و کاشانی چه بوده؟ هنوز هم نمی‌دانیم چرا مصدق از سمت انگلیسی‌ها در دامن آمریکایی‌ها رفت. نه که ندانیم، ولی یک هنجار اجتماعی نشده است. در این صورت نگوییم آن‌ها تحریف‌گر جلادی هستند. ذات دشمن همین است. اصلاً اعتقاد آن‌ها همین است، ما باید بگوییم ما تعریف‌گر خوبی نبودیم.

ما دشمن‌شناسی‌مان خیلی خوب نیست و ضعیف هستیم، این به معنای این نیست که ما خودمان از خودمان ایراد بگیریم، باید دشمنی‌شناسی خودمان را قوی کنیم؛ بنابراین، بنده هیچ اعتقادی ندارم که بیایم تمام وقت‌مان را در حاشیه‌ای به نام تحریف بگذاریم. شما وقتی یک بنده‌خدایی که از بهترین فرماندهان گردان بوده، می‌آوری و از او می‌خواهی بیاید و ادبیات تاریخ شفاهی بنویسد، مقصر شما هستی و نه آن بنده خدا.

شروع پژوهش همان دغدغه‌ای است که برای طرف ایجاد می‌شود

اگر من در کتاب «جنگ بدون برنده» ادعا می‌کنم در دنیا اسرائیل و صهیونیست‌ها نشان داده‌اند که دنبال صلح نیستند، منافعشان در ادامه جنگ است. یا این نظریه درست است یا غلط است. اگر درست است، چه کار باید بکنیم؟

من خیلی از جنگ‌های اسرائیل را مطالعه کرده‌ام و در همه آن‌ها این وجه اشتراک هست،

اولین راه محقق این است که خودش آن بشود. آن اشتیاق باشی و کارمند نباشی. سفارش‌پذیر نباشی، دستورگیر و میرزابنویس نباشی، او باشی. اشتیاق داشته باشی. هر کس که بدون اشتیاق از منظر یا از خانه و یا از مرحله پژوهش به تحقیق رفت، کاملاً کارش قلابی است. کتابش بدون روح می‌شود

آیا من به یک نظریه رسیدم؟ نه. من دارم طرح مسئله می‌کنم و هنوز پژوهش هم نشده. تا الآن فقط دغدغه من است. شروع پژوهش همان دغدغه‌ای است که برای طرف ایجاد می‌شود. ما هنوز هزار میلیارد دلار خسارت خودمان بابت جنگ تحمیلی را نگرفته‌ایم، ولی خسارت بعدی این است که نسل‌های بعد دوباره هزار میلیارد خسارت ببینند. پس مشخص شد که چرا می‌گویم مخاطبین من هنوز به دنیا نیامده‌اند. اینجا من را ملزم به این می‌کند که تو داری برای دنیایی می‌نویسی که اصلاً دیگر دغدغه مادر شهید، پدر شهید، برادر شهید، خرابی خرمشهر ندارد. آن موقع، خرمشهر ان‌شاءالله آباد شده، حالا چی می‌خواهید به آن بگویید؟

این راه، احياناً راهی نیست که شما می‌خواهید؟

محمودزاده: اصلاً من نباید بگویم من می‌خواهم، جامعه، اکوسیستم، مسائل خاورمیانه به شما می‌گوید. محمودزاده اگر در جنگ‌های داخلی اسپانیا یا در ویتنام بود مسلماً کتاب‌های دیگری می‌نوشت.

اولین قدم، برای محقق و پژوهشگر این است که خودش محور باشد و دغدغه داشته باشد

● در این مسیر که شما در این سال‌ها برای پژوهش طی کردید، چه موانع و مشکلاتی بر سر راه پژوهش شما قرار گرفت و شما چطور آن‌ها را حل کردید.

محمودزاده: یاد روز سوم در عملیات کربلای پنج افتادم. وقتی وارد این عملیات شدم، تصمیم گرفتم از روز اول تا آخر عملیات باشم و هر چه شب‌ها در عملیات می‌بینم صبح بنویسم. وقتی رفتم با اینکه من از بچه‌های جهاد بودم، وقتی گفتم یک موتور به ما بدهید، گفتند نداریم. رسیدم به اینکه چرا این‌ها فکر می‌کنند کار من ارزش ندارد؟ چرا فکر می‌کنند من کار بیهوده‌ای می‌کنم؟ من

که خودم می‌دانم چه کار مهمی دارم انجام می‌دهم. من امروز را می‌دیدم. به یک نتیجه خوبی رسیدم. اینکه چرا فکر می‌کنی دیگران تو را درک نکنند؟ اگر درک می‌کردند خودشان این کار را می‌کردند و تو را لازم نداشتند. تو باید بروی و آن مسائل را حل کنی. اولین دستاورد این بود که به این‌ها ثابت کنی که موتور و ماشین و امکانات شرط تو نیست. راه افتادم و رفتم یکی در بین راه شهید شده بود و موتورش افتاده بود، موتورش را برداشتم.

بنابراین اولین قدم، برای محقق و پژوهشگر این است که خودش محور باشد، خودش دغدغه داشته باشد، خودش طرح مسئله بکند. این دغدغه‌ها همیشه می‌آید و ما می‌گوییم کار بدون موانع خودش یکجایی از آن اشکال دارد. هر وقت دیدید در کارتان مانع ایجاد نمی‌شود بدانید کارتان مشکل دارد و دارید راه را اشتباه می‌روید. چرا اشتباه است؟ برای اینکه شما کار جدیدی می‌خواهید بکنید. استراتژی انعطاف‌پذیر به این می‌گویند. شما باید هر لحظه منتظر اتفاقات پیش‌بینی نشده باشید.

هرکسی که می‌گوید امکانات نمی‌دهند، به خاطر این است که بلد نیست امکانات ایجاد کند. باید کنجکاو و آن دغدغه و آن انگیزه‌ام باید امکانات ایجاد کند که من را متقاعد کند که روی این کار صد میلیون پول بگذارم. نه اینکه بگویند آقای محمودزاده صد میلیارد پول گذاشته‌ایم و شما این کار را بکن. این کار خطرناک است.

این به معنای این نیست که من دارم رؤیایی می‌بینم، به معنای این نیست که من چه مسائلی دیدم که از نظر شما سخت است؛ بنابراین بنده اعتقاد دارم، موانع یکی از طبیعیات کار است و شکست یکی از طبیعیات موفقیت است. اما اینکه شخص یا ارگان یا دولت دیگری بخواهد این کار شما را حل کند، این بزرگ‌ترین ضربه‌ای است که یک محقق دریافت می‌کند.

● در واقع مسیری که همواره یک نفر دغدغه‌ها و مشکلاتش را حل کرده و یک مسیر تکراری است و اگر بخواهیم یک مسیر نو برویم باید به چاره‌جویی جدید فکر کنیم.

محمودزاده: شما اگر من را بکشید که روی فلان فرمانده لشکر کار کنم نمی‌کنم. چرا؟ چون شبیه آن شخصیت را در کتاب دیگری کار کرده‌ام. من همیشه دنبال نو هستم. من الان دنبال این هستم که چه آدم‌هایی در جنگ فلان بودند و بعد آمدند گندم را خودکفا کردند.

● سؤالی که مطرح است، شما هم پژوهشگر هستید و هم نویسنده و هم محقق. میوه پژوهش می‌شود تحقیق و موضوع کتاب. بعضی افراد فقط پژوهشگر هستند و نویسنده نیستند، این ارتباط بین نویسنده و پژوهشگر باید چطور باشد که آن کتاب خوب ایجاد بشود که مخاطب هم داشته باشد.

محمودزاده: همیشه یک کتاب با یک جرعه‌ای شروع می‌شود. این جرعه برمی‌گردد به سابقه‌ای که آن فرد، من نویسنده و من پژوهشگر، در شناختی که از جامعه خودم دارم و در آن زندگی می‌کنم. بعد می‌شوم همان راننده‌ای که با آینه‌بغل گذشته را می‌بینم. این خیلی مهم است. یعنی نروم در دوران مشروطه غرق بشوم، چون تاریخ‌مصرف تفکر اجرایی هم ستارخان و هم شیخ فضل‌الله گذشته است.

الآن بحث چیز دیگری است. پس من دغدغه‌مند طرح سؤالی می‌کنم شاید بعضی از موضوعاتی که محقق انتخاب می‌کند، دو سه سال در این مرحله باشد که اصلاً این کار را انجام بدهد یا نه.

ساختارمندی این است که شما یک طرح را مطرح کنید، بعد بیاید روی عوامل آن کار کنید.

اگر این را به سمت رمان می‌خواهید ببرید، در دنیای رمان ساختار درست کنید. می‌خواهید مستند درست کنید در دنیای مستند کار کنید، این طوری نباشد که وسط کار بگویید من مستند هستم، اگر مستند هستید دیگر رمان نیستید و یا اگر می‌گویید رمان هستم و به خود حق می‌دهید، این رمان‌نویس هم حق ندارد برای خودش یک دنیای جدید را خلق کند. بینوایانی که آقای هوگو از انقلاب صنعتی فرانسه می‌نویسد، برای این است که در آنجا بوده یا اگر داستایوسکی آن کار را می‌کند رفته در سیبری و خودش آنجا تبعید بوده است. در این صورت آن دنیای خیالی که از هنر نشأت گرفته یعنی همین. در میان صد هزار نفر در سیبری با وضع نابسامان، یکی این برداشت را کرده، پس من باید شکارچی خوبی باشم. این طرح و دغدغه اولیه می‌شود. ولی وقتی وارد می‌شوید، حالا سبک را انتخاب می‌کنید. می‌خواهید کتاب مستند باشد، رمان باشد، تاریخی باشد. وقتی این مرحله انجام شد، آن وقت باید بروید ببینید در این ساختار چه چیزهایی موفق‌تر است. نگویید من عقل کل هستم، ولی از آن‌ها هم تقلید نکنید. جهانی فکر کنید و بومی عمل کنید. این جهان می‌تواند خاورمیانه، غرب، شرق و یا آمریکای جنوبی باشد و سراغ همه بروید، بستگی به جنبه‌تان دارد.

نویسنده باید مستقل و دغدغه‌مند باشد، چیزی بنویسد که همه دنیا قبول بکنند که این تکفیر نیست، حقیقتی است که از آن واقعیت درآمده است. این مشکل کاری ماست و به همین خاطر است که یواش یواش می‌بینیم مخاطبین دفاع مقدسی ما دارد کم می‌شود، چون تکرار است، چون هفتاد درصد بدیهیات و تقلید است.

شعار همیشگی من این است، یکی از دلایل شکست انسان‌های موفق، ماندن بیش‌ازحد در گذشته موفق‌شان است. راننده‌ای که همه‌اش در آینه نگاه می‌کند آخرش به جلویی می‌زند چون حواسش به حاشیه است.

دبیر علمی سومین دوسالانه جایزه شهید سلیمانی:

هدف جایزه شهید حاج قاسم سلیمانی؛ دیده شدن پژوهش و پژوهشگر

برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بررسی موضوعات مرتبط با پژوهش و نیز بررسی چالش‌ها و مشکلات پژوهشگران، یکی از برنامه‌های سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار سپهد شهید حاج قاسم سلیمانی است. بدین منظور از صاحب نظران این حوزه دعوت به عمل آمد تا با حضور در این نشست‌ها نظرات خود را بیان کنند. دکتر محسن پرویز؛ نویسنده و دبیر علمی سومین دوره دوسالانه، با حضور در این نشست نظرات خود را درباره پژوهش و ضرورت‌های آن بیان کرد. بخش‌هایی از این گفتگو تقدیم می‌شود.

فراخوان آثار مطرح شده، اثری دیده نشده باشد و موضوعی باشد که اینجا دیده نشده، به نظر می‌آید ما در این زمینه بن بست نداریم. آثار پژوهشی که کار پژوهشی کرده باشند؛ یعنی هدف مشخصی را دنبال کرده باشند و در یک حوزه‌ای فرضیات و سپس سؤالاتی مطرح کرده باشند و راه‌هایی برای دستیابی به نتیجه دیده باشند و با یک متدولوژی و یک روش‌شناسی خاص جلو

رفته باشند و در پایان هم مشخص کرده باشند که به چه حدی از این اهداف دست پیدا کرده‌اند. این آثار با این خصوصیات، در هر موضوعی که مرتبط با دفاع مقدس باشند، حتماً در داوری جایزه لحاظ خواهند شد.

● جناب آقای دکتر پرویز! شما دبیر علمی جایزه شهید سلیمانی هستید. در دوره اول و دوم هم دبیر علمی بودید. مطمئناً با تجربیاتی که در برگزاری این دوسالانه کسب شده، این دوره با دوره‌های قبیل تفاوت‌هایی خواهد داشت، ضمن بیان این تفاوت‌ها، از شما می‌خواهیم تا در مورد موضوع‌بندی که در این جایزه مطرح شده، توضیحاتی ارائه نمایید. آیا این جایزه تمامی آثاری که در حوزه دفاع مقدس و مقاومت نگارش و پژوهش شده را دربرمی‌گیرد؟

دکتر پرویز: همکاران ما به این نتیجه رسیده بودند که کمتر به پژوهشگران حوزه دفاع مقدس توجه می‌شود و به نوعی مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند. کسانی که در حوزه‌های دیگر فعالیت می‌کنند اگرچه خیلی به آنها هم پرداخته نشده، ولی یک جاهایی ممکن است افرادی که آثار برجسته‌ای دارند، به نوعی به آنها توجه بشود و در این حوزه این اتفاق نیفتاده باشد. براین اساس، طبیعتاً مدنظر شورای سیاستگذاری اولین دوره این بود که همه پژوهش‌های حوزه دفاع مقدس به طور کامل دیده شود.

منتها به خاطر محدودیت‌هایی که وجود داشت، ابتدا بحث

آثاری بود که منجر به منتشر شدن کتاب بود و بعد

پایان‌نامه‌های دوره دکتری هم به آن اضافه شد

و بعد مقالات علمی و مجلات علمی که در

این حوزه فعالیت می‌کنند به آن اضافه شد.

که اینها مربوط به دوره اخیر است.

پس قرار است همه

آثار را ببینیم. اگر در این

گروه‌بندی‌هایی که در

● در دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت، کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرد و یا نویسنده و پژوهشگر؟

دکتر پرویز: از تعدادی نویسنده و پژوهشگر به عنوان بخش جنبی در دوره گذشته تقدیر شده و در این دوره نیز مورد تأیید اعضای شورای علمی و شورای سیاستگذاری جایزه می‌باشد. اما به طور کلی هدف اصلی ما تقدیر از حوزه پژوهش است.

ممکن است یک کسی تعداد زیادی اثر خوب آفریده و زندگی‌اش را در این راه گذاشته، ولی هیچ کدام از اینها در حد عالی نیست اما خوب است. در این جایزه، هدف این بوده که پژوهش و پژوهشگر دیده شوند و اینها هم مورد تقدیر قرار می‌گیرند.

● یک مسئله‌ای که برای خیلی‌ها مطرح است، می‌گویند ما رفته‌ایم و در مورد یک شهید مستندنگاری کرده‌ایم، یک سال پژوهش کرده‌اند با تمام همسنگران، همزمان، خانواده، صحبت کرده‌اند. آیا این هم جزو کتاب‌های پژوهشی لحاظ می‌شود؟

دکتر پرویز: من توصیه‌ام این است که اگر کسی خودش فکر می‌کند کارش پژوهشی است اثر خودش را به دبیرخانه جایزه شهید سلیمانی ارسال نماید.

مواردی در دوره‌های گذشته داشته‌ایم، اثری آمده و اثر خوبی هم بوده، ولی صرفاً یک مستندنگاری بوده است. یک وقتی مستندنگاری است، یک وقتی پژوهش است که مستندنگاری هم در دل آن اتفاق افتاده است. در پژوهش که مستندنگاری در دل آن اتفاق افتاده، فرد توضیح می‌دهد که هدفش چه بوده، چه کاری انجام داده و از چه راهی رفته است.

البته در مستندنگاری هم ما اگر بخواهیم امتیاز بدهیم، قطعاً به این نکات امتیاز بالاتری خواهیم داد، یعنی مستندنگاری درست هم باید یک نقشه راه خوب داشته باشد. ممکن است شما راجع به من می‌خواهید تحقیق کنید. مثلاً از همسایگان سمت راست منزل من سؤال می‌کنید و از همسایگان سمت چپ سؤال نمی‌کنید اتفاقاً سمت راستی‌ها با من خوب هستند و از من

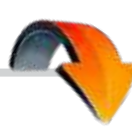
تعریف می‌کنند و سمت چپی‌ها ممکن بود بد و بیراه بگویند. طبیعتاً این نتیجه کار را ناقص می‌کند و جامعه آماری که باید در نظر گرفته بشود تا این کار انجام بشود، یک جامعه آماری کامل نیست. یعنی در واقع نمونه‌هایی که شما باید می‌چیدید کامل نیست و شما باید اینها را توضیح داده باشید.

در غیر این صورت خیلی از آثار که ما می‌بینیم، به سمت خاطره‌نویسی نزدیک می‌شوند و از حالت پژوهشی خارج می‌شوند. تشخیص این را ما بر عهده داوران مربوطه می‌گذاریم. آنها نگاه می‌کنند و اعلام نظر می‌کنند. در دوره قبل اثری تا مرحله انتخاب گروه داوران هم بالا آمده بود ولی وقتی در شورای علمی مطرح شد، داوران دیگری این اثر خواندند و دیدند درست است که اثر خوب و برجسته‌ای است، اما به لحاظ پژوهشی ضعیف‌هایی دارد که نمی‌شود به عنوان یک اثر پژوهشی پذیرفت. اگرچه ممکن است در حوزه‌های دیگر اثر ارزشمندی باشد.

● یکی از دلایل برگزاری این جایزه، ترغیب برای پژوهش است و ما اهمیت پژوهش را نشان بدهیم. برای ترغیب پژوهشگرها در این دوسالانه چه می‌کنید، حتی اگر برنده هم نمی‌شوند. آیا کارویژه خاصی و یا برگزاری کارگاه در نظر گرفته شده است؟ چون در تعامل بین پژوهشگران و ترغیب آنها در تولید آثار خوب مؤثر است.

دکتر پرویز: نه. کاری نشده ولی اتفاقاً جزو مواردی است که مورد تأکید در جلسات قرار گرفته است. یک بخش‌هایی وظایف دقیق و مرتبط با جایزه است و یک بخش‌هایی یک ذره فراتر از جایزه است و شاید لازم باشد که خود مرکز اسناد یا جاهای دیگر به آن بپردازند. گاهی اینها در جلسات مطرح می‌شود و بعضی از نکات راجع به این موضوعات مطرح شد، ولی استنباط من این بود که دست‌اندرکاران این دوسالانه احساس می‌کردند یک مقدار فراتر از توان جایزه است.

اما باید بدانیم، ما وقتی پیوند برقرار می‌کنیم بین افراد یک مجموعه و ارتباط را حفظ می‌کنیم، یک مجموعه ارزشمندی ایجاد می‌شود که هم ما می‌توانیم به آنها کمک کنیم و هم دوستان می‌توانند کمک کنند و کارهای زیادی می‌شود انجام داد.

آثار پژوهشی که کار پژوهشی کرده باشند؛ یعنی هدف مشخصی را دنبال کرده باشند و در یک حوزه‌ای فرضیات و سپس سؤالاتی مطرح کرده باشند و راه‌هایی برای دستیابی به نتیجه دیده باشند و با یک متدولوژی و یک روش‌شناسی خاص جلو رفته باشند و در پایان هم مشخص کرده باشند که به چه حدی از این اهداف دست پیدا کرده‌اند. این آثار با این خصوصیات، در هر موضوعی که مرتبط با دفاع مقدس باشند، حتماً در داوری جایزه لحاظ خواهند شد

منظور از پژوهش این است بدانیم دنبال چه هستیم و چگونه باید آن را به دست آوریم؟

برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بررسی موضوعات مرتبط با پژوهش و نیز بررسی چالش‌ها و مشکلات پژوهشگران، یکی از برنامه‌های سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی است. بدین منظور از صاحب‌نظران این حوزه دعوت به عمل آمد تا با حضور در این نشست‌ها نظرات خود را بیان کنند. رحیم مخدومی؛ نویسنده و مدیرمسئول موسسه فرهنگی رسول آفتاب، با حضور در این نشست نظرات خود را درباره پژوهش و ضرورت‌های آن بیان کرد. بخش‌هایی از این گفتگو تقدیم می‌شود.

مجری: ضمن عرض خیرمقدم به جنابعالی، با توجه به اینکه سومین دوره شهید سلیمانی در حال برگزاری است، قصد داریم در کنار این جایزه، نشست‌هایی تخصصی در خصوص بایدها و نبایدهای پژوهش داشته باشیم، با نویسندگان، پژوهشگران و دست‌اندرکارانی که در این حوزه فعال هستند؛ از جمله شما.

به نظرم اگر بخواهیم از پایه شروع کنیم، خوب است یک تعریف اولیه داشته باشیم که یک تحقیق و پژوهش درجه یک و ممتاز چه ویژگی‌هایی دارد؟ این برای شروع بحث به نظرم خوب است.

رحیم مخدومی: بسم الله الرحمن الرحيم. بنده سپاسگزار شما هستم که این موضوع یکی از پایه‌های محقق شدن دو تا از مطالبات جدی حضرت آقا است. یکی از مطالبات حضرت آقا همان جهاد تبیین است که چندین بار تکرار شده و مطالبه دیگر در حوزه تولید ادبیات دفاع مقدس، جملات معروف و شگفت‌انگیز افزایش صد برابری است که حضرت آقا برای چهارمین بار تأکید می‌کنند. یک بار تأکید شگفت‌انگیز است که ما الآن در این وضعیت نه دو برابر و سه برابر، صد برابر بشود. پشت‌بند هم آقا می‌فرمایند من کلاً اهل مبالغه نیستم، ولی رسماً بر اساس حساب و کتاب این مطالبه دارد صورت می‌گیرد و نیاز جامعه است و نه تنها نیاز که اگر نیاز باشد و امکان مرتفع کردن نیاز

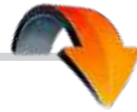
نباشد، گفتن آن‌هم ضرورت ندارد. پس طبیعتاً جامعه ما امکان تحقق هم دارد. این وسط یک حلقه مفقوده‌ای هست که چگونه؟ این چگونه به من و شما و دستگاه‌ها و ناشر و مؤسسات فرهنگی و نویسنده و بخش خصوصی و دولتی و این‌هاست. خود آقا اشاراتی هم دارند و اسم می‌برند از وزارت ارشاد، اسم می‌برند از سازمان تبلیغات، از حوزه هنری و از صداوسیما که این‌ها دستگاه‌های متولی هستند که این حلقه مفقوده را این‌ها باید پیدا کنند و این نیاز و این ظرفیت برای پاسخگویی به نیاز را باید به هم برسانند تا آن اتفاق لازم که افزایش تولیدات در حد صد برابری هست محقق بشود.

در زمینه جهاد تبیین هم به همین شکل. یعنی بارها و بارها رهبر معظم انقلاب این را بیان فرموده‌اند. با انحاء گوناگون و به شکل‌های مختلف هم انگیزه را در جامعه ایجاد کرده‌اند، حالا خود عبارت جهاد و دعوت به جهاد، خود این موضوع برای جامعه ایمانی خیلی محرک است. این که احساس و جوب بکنند در یک موضوع، این تکلیفی بشود.

این را آقا چند بار تکرار کرده‌اند و شما اشاره خوبی کردید در نشستی که پیشکسوتان دفاع مقدس با ایشان داشتند، هر دو این‌ها باز تکرار شد. یک ورودی هم حضرت آقا داشتند به موضوع دو نوع فعالیتی که باید این حوزه صورت بگیرد که در صحبت‌های شما اشاره شد و هر دو را هم لازم دانسته‌اند. یکی همان موضوع روایت تبیینی و دیگری روایت توصیفی که من راجع به این می‌خواهم خدمت شما نکاتی را عرض کنم.

پژوهش چون در حوزه ادبی دارد صورت می‌گیرد، طبیعتاً نیاز به این هست فردی که می‌خواهد در این حوزه ورود پیدا کند، آشنایی با مقوله ادبیات داشته باشد، جدای از آن، آشنایی با مقوله پژوهش هم داشته باشد. این را که من

تأکید می‌کنم به این خاطر است که صرف اینکه حالا کسی سابقه نگارش کتاب دارد و حتی از این سابقه‌اش چندین سال دارد سپری می‌شود و چند ده کتاب نوشته است، لزوماً به معنای این نیست که مسلط بر تحقیق و پژوهش است؛ چراکه آثار این را نشان می‌دهد. اگر اثری به حد قابل قبولی رسید، طبیعتاً می‌گویم مراحل شکل‌گیری کتاب که یکی از آن‌ها هم پژوهش است، به‌درستی اتفاق افتاده است، اما اگر این نباشد، کما اینکه ما از میان حدود سی هزار عنوان کتابی که تا به حال در حوزه دفاع مقدس به نگارش درآمده و به چاپ رسیده، شاید خوش‌بینانه بگوییم ده هزار عنوان از این کتاب‌ها جزو کتاب‌های قابل قبول است. یعنی یک‌سوم و دوسوم دیگر کتاب‌سازی است و حق

پژوهش چون در حوزه ادبی دارد صورت می‌گیرد، طبیعتاً نیاز به این هست فردی که می‌خواهد در این حوزه ورود پیدا کند، آشنایی با مقوله ادبیات داشته باشد، جدای از آن، آشنایی با مقوله پژوهش هم داشته باشد. این را که من تأکید می‌کنم به این خاطر است که صرف اینکه حالا کسی سابقه نگارش کتاب دارد و حتی از این سابقه‌اش چندین سال دارد سپری می‌شود و چند ده کتاب نوشته است، لزوماً به معنای این نیست که مسلط بر تحقیق و پژوهش است

مطلب ادا نشده است.

منظور از پژوهش این است که ما بدانیم دنبال چی هستیم و بدانیم چگونه باید آن را به دست بیاوریم. قرار است ما اینجا دو تا گمشده را پیدا کنیم. یکی روایت آن رویداد که اگر بخواهیم هشت سال دفاع مقدس را بگوییم، و مقاومت را بگوییم کلی‌تر است. پس یکی در جستجوی روایت هستیم و دیگری در جستجوی تاریخ هستیم. که این دو تا مطالبه آقا با این محقق بشود. یعنی ما با رسیدن به تاریخ، به روایت توصیفی می‌رسیم. اینجا منظور حضرت آقا از روایت بیان است.

ما چون این دو تا را می‌خواهیم، کسی که قرار است تحقیق و پژوهش بکند، باید بداند که دنبال چی است و چه می‌خواهد بنویسد. آیا می‌خواهد تاریخ رزم بنویسد؟ با عناوین مختلف لشکر نویسی و یگان نویسی و این‌ها مطرح می‌شود. کارهایی که آقای گلعلی بابایی و آقای حسین بهزاد شروع کرده‌اند و همپای صاعقه و ضربت متقابل و این‌ها.

در هر دو مستند نگاری اتفاق می‌افتد. عرضم اینجا رویکرد این مستند است. ما در این رویکرد دنبال رسیدن به تاریخ هستیم یا دنبال رسیدن به روایت هستیم؟ اگر دنبال رسیدن به تاریخ هستیم، پژوهشگر مسیرش اصلاً عوض می‌شود و اگر دنبال رسیدن به روایت هستیم، اینجا مسیرش عوض می‌شود. و چون مسیرها عوض می‌شود نوع تحقیق و پژوهش و نوع سؤال‌ها و نوع مطالبات متفاوت است و در نتیجه شکل کتابی هم که تولید می‌شود و مخاطب کتابی هم که منتشر می‌شود، همه این‌ها متفاوت می‌شود که من یک توضیحی راجع به هر دو این‌ها عرض می‌کنم.

ما اگر محقق هستیم که در جستجوی تاریخ هستیم، اینجا دیگر زمان برای ما مهم است. زمان و رویدادهای زمان و افراد و اشخاصی که دارند در این زمان ایفای نقش می‌کنند، این‌ها

منفرداً خیلی اهمیتی ندارند، سرگذشت زندگی این‌ها و وصف حال این‌ها خیلی دیگر اولویت ندارد، اینکه اجدادش کی بوده، از چه روحیه‌ای برخوردار بوده، این‌ها دیگر خیلی اهمیت ندارد، چرا؟ چون ما در تاریخ یک ظرفی داریم به نام زمان، و اینکه در این زمان چه رویدادهایی رخ داده و در این رویدادها چه کسانی نقش آفرینی کرده‌اند، به این خاطر اشخاص وسط می‌آیند و اهمیت پیدا می‌کنند چون نقش آفرین بوده‌اند در رویداد، اصل قضیه زمان و رویداد در زمان است. ببینید اینجا چقدر توجه به قهرمان کم شد و ضعیف شد. طبیعتاً نوع سؤالی که من می‌پرسم معطوف به این نیست که بخواهم ذات این قهرمان را بیرون بکشم، چون اصلاً قرار نیست محبوبیت در مطلب خودم برای این قهرمان ایجاد کنم، اصلاً گم‌شده‌ام چیز دیگری است.

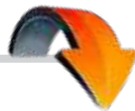
اما برگردیم در مقوله روایت. وقتی محقق گم‌شده‌اش روایت است، اینجا ما دیگر دنبال خاطره هستیم. خاطره در ذهن چه کسی شکل گرفته؟ در ذهن قهرمان. یعنی اینجا قهرمان موضوعیت پیدا می‌کند؛ چون یک موضوع کاملاً شخصی است. آن‌قدر شخصی است که اگر دو نفر در کنار همدیگر یک رویداد را دیده باشند، هر دو این‌ها جداگانه برای ما مهم است، چرا؟ چون هر کدام از نگاه خودشان دیده‌اند، انسان‌ها باهم متفاوت هستند و من نمی‌توانم بگویم این همان است. این با یک روحیه، با یک احساسات، با یک آگاهی و با یک درک و شعور، با یک پشتوانه دینی، کلاً یک دنیای متفاوت اینجاست، در کنارش یک دنیای متفاوت آنجاست. این دو تا دنیای متفاوت دارند، یک رویداد مشترک را می‌بینند، اما از دو دریچه کاملاً متفاوت.

ما اینجا با این دو تا آدم کار داریم. زمان در اینجا اولویت دوم قرار می‌گیرد و خود رویداد

هم اولویت دوم قرار می‌گیرد یعنی این آدم در وجودش چی هست، برای ما مهم است. خاطره یعنی این، خاطره یعنی در خاطر او ثبت شده است. یک رویداد در خاطر ایشان ثبت شده است.

مجری: یعنی رویکردی که پژوهشگر می‌خواهد دنبال کند مسیر پژوهش را تعیین می‌کند.

رحیم مخدومی: بله. اینجا دیگر پژوهشگر سراغ این فرد می‌آید و می‌خواهد ببیند این چطور آدمی بوده که این رویداد را این‌گونه می‌بیند. ضرورت پیدا می‌کند که حتی به گذشته‌اش برگردد. اجداد شما کی بوده و شما از کدام تیره و طایفه هستید؟ اصلاً چطور تربیت شده‌اید؟

منظور از پژوهش این است که ما بدانیم دنبال چی هستیم و بدانیم چگونه باید آن را به دست بیاوریم. قرار است ما اینجا دو تا گم‌شده را پیدا کنیم. یکی روایت آن رویداد که اگر بخواهیم هشت سال دفاع مقدس را بگوییم، و مقاومت را بگوییم کلی تر است. پس یکی در جستجوی روایت هستیم و دیگری در جستجوی تاریخ هستیم. که این دو تا مطالبه آقا با این محقق بشود. یعنی ما با رسیدن به تاریخ، به روایت توصیفی می‌رسیم

این‌ها را برای چه می‌خواهیم؟ چون می‌خواهیم ببینیم چطور شده که شما روایت را این‌طوری می‌بینید. این‌طوری دارید نقش آفرینی می‌کنید. چون این‌ها مؤثر بوده است. یعنی اگر دو نفر کنار هم بودند و سنگر دوشکا دارد می‌زند و یکی می‌چسبد به زمین و جرئت نمی‌کند سرش را از زمین بلند کند ولی بغل دستی‌اش بی‌محابا بلند می‌شود و می‌رود، یک چیزی در درون این دو هست که خیلی باهم متفاوت است. ما اینجا می‌خواهیم این را پیدا کنیم که چه بوده و گذشته این‌ها چه بوده و در چه خانواده‌ای بزرگ شده‌اند. با چه لقمه‌ای و تغذیه‌های معنوی و ریشه این شجاعت کجاست که این روایت را رقم می‌زند. یک سری سؤالات و خنده‌دارتر وقتی است که تعدادی سؤالات کلیشه‌ای هم به همه می‌دهند که شما برو و با این‌ها این سؤالات را بکن، یعنی کاملاً نقش یک ضبط‌صوت و اینجا دیگر انسان فعال نیست و منفعل است. این سؤالات پرسیده بشود و او هم جواب بدهد. نه کسی که پاسخ می‌دهد می‌داند که این دنبال چی است؟ چون تولید نیست. ایشان هم می‌تواند در مقام یک تاریخ‌گو ایفای نقش بکند و هم می‌تواند در مقام روایت‌گو و خاطره‌گو ایفای نقش بکند.

این، من پرسشگر و من پژوهشگر هستم که به ایشان دارم خط می‌دهم که کدام جهتی برو و به کدام سؤال جواب بده. وقتی او توجیه نباشد و بنده توجیه نباشم، هرکسی که سفارش داده و قرار است تولید کتابی صورت بگیرد، او هم توجیه نباشد، طبیعتاً همان دوسوم که اشاره کردم اتفاق می‌افتد، یعنی از مجموع کتاب‌هایی که تولید کردیم دوسوم کتاب‌هایی هستند که حق مطلب را ادا نکرده‌اند.

اگر حضرت آقا توصیه دارند بر افزایش صد برابری، از نوع یک‌سوم اول می‌خواهند. ایشان

که نمی‌خواهد اسراف صورت بگیرد، چون این اسراف یک خطر دیگر هم دارد و آن اینکه یک‌سوم اول را هم زیر سؤال می‌برد. اگر ما در جامعه با آسیب‌هایی مواجه هستیم که عده‌ای سراغ یک‌سوم اول نمی‌آیند، چون با دو سوم‌ها مواجه شده‌اند و کتاب را باز می‌کنند می‌گویند این شهدا که همه مثل هم هستند، در نتیجه سرخورده می‌شوند.

می‌گویند وقتی همه شهدا نماز شب خوان بودند، همه شهدا در خانواده‌ای مذهبی و مستضعف به دنیا آمده‌اند، همه شهدا شجاع بودند، همه شهدا اشتباه نمی‌کردند، چه لزومی دارد که من راجع به تمام شهدا یکی به یکی کتاب کار کنم، درحالی‌که ما اعتقاد داریم حتی دو برادر شهید که در یک‌خانه زندگی کرده‌اند، این دو تا باهم تفاوت دارند. تمام انسان‌ها باهم فرق دارند و این فرق وقتی مشخص می‌شود که پژوهشگر، پژوهشگر باشد و بتواند این دو تا را از هاله ابهام و از زیر ابرها بیرون بیاورد و نشان بدهد که با دو تا انسان متفاوت روبرو هستیم. حتی اگر این دو برادر دوقلو هم باشند باز باهم متفاوت‌اند. تفاوت خاصی باهم دارند.

مجری: یک سری از ارگان‌ها در بحث‌های پژوهشی اقدام می‌کنند و اصرار هم دارند که کارهای پژوهشی توسط فرماندهان انجام بشود یا کسانی که در جنگ بوده‌اند، ولی من خودم آنچه در تاریخ شفاهی و کتاب‌های دیگر دیده‌ام، بهتر است که فرمانده ناظر باشد بر این کار تا اینکه بخواهد پژوهش کند و خودش بخواهد نویسندگی کند. احساس می‌کنیم یکی از ایرادات کاری که باعث

رفت‌وآمد داشتند و می‌نوشتند؟ آقای محمدحسین قدمی، جشن حنابندان را نوشت. ایشان رزمنده بود و خاطرات خودش را نوشت. آقای احمد دهقان رزمنده بود و خاطرات خودش را نوشت و رفته‌رفته ورود پیدا کرد. آقای محمدرضا بایرامی رزمنده بود و خاطرات جبهه خودش را نوشت. آقای گلعلی بابایی به همین شکل.

بعضی‌ها صرفاً خاطرات خودشان را نوشتند و رفتند و فقط یک کتاب نوشتند، ولی این‌ها یا امکان این مسیر را نداشتند و یا تمایل نداشتند. یا مثلاً محسن مطلق، ایشان رزمنده بود و آمد در این وادی نوشت. این‌ها اسامی‌ای بود که همین‌طور به ذهن من آمد. آقای جهانگیر خسروشاهی به همین شکل، این‌ها که من اسم بردم کسانی بودند که با مقوله ادبیات هم آشنا شدند، یا آشنایی قبلی داشتند و یا نداشتند و تلاش کردند آشنا شدند.

پس فرماندهان هم مثل رزمنده‌ها این امکان برای آن‌ها بوده و هست. پس ما به‌طور کلی می‌توانیم بگوییم که چه خوب است که رزمنده‌ها که یک گام جلوتر از غیر رزمنده‌ها هستند، به خاطر اینکه چیزهایی را که می‌خواهند بنویسند را لمس کرده‌اند. شنیدن کی بود مانند دیدن است، این‌ها لمس کرده‌اند، به‌هیچ‌وجه با مطالعه نمی‌شود آنچه را که این‌ها درک کرده‌اند، درک کرد. این‌ها در قلب رویداد بودند و با این رویداد دارند زندگی می‌کنند و تا پایان عمرشان هم نمی‌توانند جدا بشوند. این افراد یک‌چیزی را الآن کم دارند و آن این است که این‌ها را چگونه انتقال بدهند. اگر این را هم فرابگیرند ادبیات به بهترین شکل اتفاق خواهد افتاد

اگر فرمانده باشد می‌تواند با تلاش خودش و اگر یک بسیجی جزء باشد، سرباز باشد و یا... این امکان هست، منتها این امکان کثیر نیست. آمار و ارقام هم این را نشان می‌دهد. یعنی ما تعداد

شده کارهای پژوهشی آن‌چنان در جامعه ما توفیق نداشته باشد این‌ها هم باشند. به‌نظر شما چه کار باید بکنیم. شاید توهین به فرمانده باشد که بگوییم شما این کار را انجام نده و ناظر باش.؟

رحیم مخدومی: برای اینکه توهین نشود ما باید این مطلب را به بیان دیگری بگویم. بگوییم اصرار بر اینکه یک قشر یک کاری را انجام بدهند اشتباه است. نه بگوییم هیچ فرمانده‌ای نمی‌تواند بنویسد و نه اینکه بگوییم همه فرماندهان می‌توانند بنویسند، فرمانده هم یک انسان است مثل همه انسان‌های دیگر.

مجری: نه فقط فرمانده. گاهی بحث خاطرات خود رزمنده‌ها هم می‌خواهند بنویسند ولی نمی‌توانند.

رحیم مخدومی: بله. یعنی در میان رزمنده‌ها بعضی‌ها زمینه و استعداد دستیابی به این فن را و شکوفایی آن ظرفیت درونی خودشان را دارند، بعضی‌ها هم ندارند. کما اینکه ما طیف اولی‌هایی که ورود کردند به مقوله ادبیات دفاع مقدس، همه رزمنده بودند. بلافاصله در سال بعد از پایان جنگ، یعنی در سال ۱۳۶۸ در حوزه هنری، چه کسانی

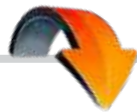
زیادی نداریم و انگشت‌شمار است. تعداد کم هستند کسانی که خودشان در معرکه بوده‌اند و معرکه را دیده‌اند و درک کرده‌اند و یک زحمتی هم کشیدند تا توانایی انتقال را هم پیدا کردند تا ثابت‌قدم ماندند و به‌عنوان خاک‌ریز دوم همچنان ایفای نقش می‌کنند. یکی از توصیه‌های حضرت آقا به همین بچه‌ها بود که تا آخر عمر به چیز دیگری فکر نکنید. اگر دنبال یک رسالت می‌گردید، این رسالت شماست. شما تا آخر عمر خیالت راحت باشید که داری به رسالت خودت عمل می‌کنی. بنویس فقط.

ما باید این خواسته را داشته باشیم که اولاً این را از زبان ارگان‌ها و نهادها عرض می‌کنم که باید بدانیم چه می‌خواهیم بکنیم. خیلی از مدیران فرهنگی نمی‌دانند و چون نمی‌دانند متأسفانه بودجه و اختیارات هم دارند ولی مسیر را اشتباه می‌روند و حیف و میل می‌کنند. می‌شود همان دوسوم.

به نظر من، با مدیران دستگاه‌های فرهنگی باید این‌گونه صحبت کرد. با این‌ها باید بدون تعارف صحبت کرد. مدیران دستگاه‌های فرهنگی به خاطر اینکه در آن دستگاه بودند، به خاطر این‌که درجه داشتند، به خاطر اینکه سابقه داشته‌اند به آن‌ها مدیریت داده‌اند، ولی نباید این‌ها دچار این توهم بشوند که خیال کنند این جنس را می‌شناسند. بزرگ‌ترین ضعف مدیران دستگاه‌های فرهنگی این است که اهل مشورت نیستند و کسر شأن خودشان می‌دانند که مشورت کنند. سر خودشان را می‌اندازند پایین و یا برای این‌ها تصمیم‌سازی می‌کنند و خیلی راحت دور می‌خورند، یعنی افرادی که می‌خواهند یک منفعتی نصیب آن‌ها بشود، این مدیران را دور می‌زنند و برای آن‌ها تصمیم‌سازی می‌کنند، تصمیم‌های غلطی می‌گیرند که سال‌ها کار را عقب می‌اندازد و نتیجه این می‌شود که از سال ۱۳۹۷ حضرت آقا

مطالبه افزایش صد برابری را بیان کرده‌اند، حدود شش سال از این قضیه می‌گذرد ولی هنوز که هنوز است دارند مطالبه می‌کنند. یک جلسه‌ای ما داشتیم که آقای قالیباف در جمع نویسندگان بودند، من آنجا این مطلب را بیان کردم، گفتم اگر حضرت آقا در یک حوزه دیگر، یک مسئله‌ای را می‌گفت که خیلی شگفت‌انگیز بود، آیا مجلس احساس مسئولیت نمی‌کرد که ما این مطلب را به شور بگذاریم و راجع به آن جلساتی بیان بشود و به صحن علنی مجلس کشیده بشود.

مجری: در بین صحبت‌هایتان بحث جبهه مقاومت را داشتید. ما در حوزه دفاع مقدس هرچقدر که

ما باید این خواسته را داشته باشیم که اولاً این را از زبان ارگان‌ها و نهادها عرض می‌کنم که باید بدانیم چه می‌خواهیم بکنیم. خیلی از مدیران فرهنگی نمی‌دانند و چون نمی‌دانند متأسفانه بودجه و اختیارات هم دارند ولی مسیر را اشتباه می‌روند و حیف و میل می‌کنند

از سال‌های دفاع مقدس می‌گذشتیم، اقبال مردم برای این‌که به این سمت بروند کم بود، مگر یک اتفاقی می‌افتاد و از نظر روحی و روانی تهییج می‌شدند و می‌آمدند به این سمت. یا حالا قشرهای خاصی به بحث دفاع مقدس را علاقه دارند و ادامه می‌دهند. الآن مخصوصاً در بحث جبهه مقاومت و عملیات طوفان الاقصی و وعده صادق یک و دو که انجام شد، رسانه در این عصر خیلی تأثیرگذار است. برای اینکه بحث جبهه مقاومت و عملیات‌هایی که ما و بقیه دارند انجام می‌دهند دستخوش مسائلی مثل دفاع مقدس نشود و در آینده به فراموشی سپرده نشود، چون کارهای بسیار بزرگی انجام شده، نقش پژوهش در رسانه‌ای کردن این واقعه چی است؟ چه الآن و چه آینده؟

رحیم مخدومی: من از یکی دو نفر اسم ببرم که این‌ها آگاه بودند و در وقت لازم کار لازم را انجام دادند. این را از این لحاظ اسم می‌برم که می‌خواهم بگویم الآن هم ما به چنین شخصیت‌هایی احتیاج داریم. یکی شهید بزرگوار حسن باقری است. ایشان چون با مقوله قلم آشنا بود و اصلاً با این موضوع وارد جبهه می‌شود، به‌عنوان خبرنگار وارد می‌شود و بعد وارد بحث نظامی‌گری می‌شود، اما ضرورت کار ثبت را می‌دانسته که موضوع نوشتن خاطرات و موضوع راوی و این‌ها را مطرح می‌کند و در وقت لازم کاری انجام می‌شود که امروز دست ما پر کرده است و اگر این انجام نمی‌شد، خدا می‌دانست که

ما الآن چه وضعیتی داشتیم.

شخصیت دیگر، جناب آقای مرتضی سرهنگی و آقای بهبودی. این دو بزرگوار را، حضرت آقا چون جنس شناس هستند، این دو بزرگوار را می‌شناسند و می‌گویند اگر من شاعر بودم و قصیده‌سرا بودم در وصف این‌ها شعر می‌سرودم. این‌ها یک‌زمانی دیدند که اسرای عراقی الآن در کشور ما هستند. اقدام کردند که این‌ها این‌همه وقت خالی دارند و در اختیار ما هستند، ما برویم و خاطرات این‌ها را بگیریم. خیلی تلاش کردند و کتاب‌های متعددی استخراج شد که اگر آن زمان این کار صورت نمی‌گرفت، دیگر امکان این کار وجود نداشت. به دو دلیل امکان‌پذیر نبود، یکی به دلیل گذشت زمان که حافظه‌ها کمرنگ می‌شود و یاری نمی‌کند. دوم اینکه این‌ها می‌رفتند و دسترسی سخت می‌شد.

جدا از کاری که انجام دادند و دفتر ادبیات را شکل دادند و اینجا مرکزی شد برای اینکه افراد را جذب بکنند و افراد آنجا راه را پیدا کنند و تکثیر بشوند در سطح کشور، امروز اگر هر اتفاقی در این زمینه می‌افتد، به‌نظر من همه منبعث از آن اتاق حوزه هنری است. آقای شریعت، آقای کمره‌ای و دوستان دیگر که با این‌ها بوده‌اند.

امروز هم ما در ادبیات مقاومت، به این احتیاج داریم با یک امتیاز ویژه که آن موقع نداشتیم و الآن داریم. ما الآن تجربه داریم، ما در حوزه ادبیات دفاع مقدس به یک شناخت رسیده‌ایم، یک‌زمانی ادبیات دفاع مقدس که شروع شد اصلاً کار علمی نبود و بچه‌ها به‌صورت ذوقی و خودجوش شروع به کار کردند.

جدای از این، منابعی که در مراکز اسناد و غیره الآن ذخیره‌شده است، یک‌زمانی این‌ها هنوز ساماندهی نشده بود و اگر شده بود اجازه

استفاده نداشت. الآن همه این موانع برطرف شده، یعنی هم ساماندهی شده و هم با توجه به وجود دستگاه‌های رایانه‌ای، دسترسی خیلی آسان است. من یک‌زمانی می‌خواستم رمان نرگس را بنویسم که خاطرات دوران انقلاب خودم است، من برای تحقیق از ورامین هرروز می‌آمدم کتابخانه ملی، آنجا تقاضا می‌کردم روزنامه‌های سال ۱۳۵۷ را بررسی کنم. این امکان هم نبود که مثلاً روزنامه را با خودمان ببریم خانه مطالعه کنیم، یادداشت‌برداری کنیم و مجدداً برگردانیم. روزنامه‌ها به‌صورت سالانه و ماهانه صحافی شده بود و می‌رفتم آنجا می‌نشستم و این‌ها را هم اطلاعات و هم کیهان یکی‌یکی تقاضا می‌کردم و یک دفتر هم با خودم برده بودم و یکی‌یکی این‌ها را توروک می‌کردم و یادداشت می‌کردم. چقدر از من زمان برد تا من بتوانم حال و هوای سال ۱۳۵۷ را درک کنم. جدا از طول مسیر و هزینه و غیره. الآن اگر کسی بخواهد این تحقیق را انجام بدهد چقدر کارش آسان‌تر است و چقدر هم مراکز زیاد هستند. مراکزی که آماده خدمات‌دهی هستند. حتی در منزل هم می‌تواند این تحقیقات را انجام بدهد و لزومی ندارد که به‌جایی مراجعه حضوری داشته باشند. الآن راحت می‌توانند تحقیق و پژوهش بکنند و از این بُعد می‌خواهم بگویم که کسانی که ورود پیدا می‌کنند، این چرخ را مجدداً از نو اختراع نمی‌کنند بلکه ادامه مسیر را می‌روند. به یک بلوغی رسیده است.

یکی از مطالبات حضرت آقا، «جنگ و صلح» از جنگ خودمان است. آقا منتظر یک چنین اتفاقی است. یعنی یک روزی جنگ و صلح دفاع مقدس ما تولید بشود. من فکر می‌کنم این را نسل جنگ‌نیده تولید خواهد کرد. چون از نسل جنگ‌نیده دیگر گذشته است. خود جنگ

و صلح را هم حدود پنجاه سال بعد از جنگ تولید می‌کنند. این هم یک نوع امید دادن به این نسل آینده است و هم توقع و انتظار است. که این‌ها یک‌وقت تصور نکنند که چون در دوران دفاع هشت سال دفاع مقدس نبوده‌اند کار لازم و شاخص را باید بچه‌های جنگ‌دیده انجام بدهد. اتفاقاً این‌ها پله‌های ترقی را آماده کرده‌اند و الآن شما را به یک افقی رسانده‌اند که دید شما خیلی بهتر شده است و تازه‌نفس هستید و توانایی دارید، حالا کجا باید امتحان کنید؟ یکی از آن‌ها جبهه مقاومت است. چرا جبهه مقاومت؟ چون جبهه مقاومت را لمس هم می‌توانید بکنید.

خوشبختانه نعمت شهادت که به جامعه ما ارزانی شده است، این نعمت همیشه جاری و ساری است در جامعه. درست است که شهادت و از دست دادن‌ها تلخی‌هایی دارد، اما از این طرف، چون احیاء کننده است و چون جامعه و دل‌ها را زنده می‌کند، مقوله شهادت که باب آن باز است و ما داریم تازه‌تازه شهید می‌بینیم، این به نویسنده و محقق کمک می‌کند که فضا را خوب درک کند و بهانه‌ای نداشته باشد و ما منتظر بمانیم که ان‌شاءالله کارهای خوبی را به دست نسل امروز برساند.

نه فقط جبهه مقاومت که شما به آن اشاره کردید، آن کار لازم در خصوص هشت سال دفاع مقدس هنوز انجام نشده، البته کار خوب زیاد انجام شده، ولی کاری که کافی باشد و حق مطلب را ادا کند، یعنی ما به یک اثر بین‌المللی برسیم و بگوییم که مثلاً ما در رمان به این اثر رسیدیم و الآن می‌توانیم با این اثر در سطح بین‌الملل هشت سال دفاع مقدس را معرفی کنیم و یا در مستند نگاری به این رسیدیم. در تاریخ‌نگاری به این رسیدیم. البته هنوز نرسیده‌ایم و همچنان داریم کارهای کوچک را تجربه می‌کنیم.

در کارهای پژوهشی شدیدا نیازمند منابع هستیم

برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بررسی موضوعات مرتبط با پژوهش و نیز بررسی چالش‌ها و مشکلات پژوهشگران، یکی از برنامه‌های سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی است. بدین منظور از صاحب نظران این حوزه دعوت به عمل آمد تا با حضور در این نشست‌ها نظرات خود را بیان کنند. حجت الاسلام سعید فخرزاده؛ پژوهشگر تاریخ انقلاب اسلامی و دفاع مقدس میهمان این نشست بود که بخش‌هایی از گفتگو با ایشان را ملاحظه می‌کنید

بشناسیم بعد برنامه ریزی کنیم.

دفاع مقدس دامنه وسیعی از جامه ما را پوشش داده و فقط در یک بخش کوچک از جامعه نبوده، بلکه همه سرزمین را درگیر خودش کرده است. جنگ، زمان زیادی را به خود اختصاص داد. هشت سالی که ۲۹۲۰ روز ملت ایران را درگیر خود کرد و از این بابت هم پدیده بسیار بزرگی است. وقتی به قرن گذشته نگاه می‌کنیم، شاید ما جنگی به بزرگی جنگ عراق علیه ایران نداشتیم. بنابر این از نظر وسعت زمانی هم قابل توجه است. این که اکثریت مردم ایران درگیر بودند و اختصاص به بخش خاصی از جامعه نداشت. تمام اقشار شامل پزشکان، معلمان، مهندسان، کارگران کارخانه‌ها، راه‌آهن، هواپیمایی و... همه درگیر بودند و نمی‌توانیم جایی را مشخص کنیم که درگیر آن نبوده باشد.

کشورهای زیادی غیر از کشور ما درگیر این جنگ بود. آمریکا به عنوان قدرتمندترین کشور در آن زمان درگیر بود، شوروی درگیر بود، فرانسه، آلمان، انگلیس، ژاپن و... همه درگیر بودند. کل کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس هم درگیر جنگ شدند، سوریه و ترکیه و مصر و الجزایر و لبنان و همه این‌ها و حتی اسرائیل به نوعی درگیر این جنگ بوده است. هرکدام به جهات مثبت و یا منفی. بنابر این، این جنگ تأثیر بین‌المللی هم داشت.

مجری: ضمن تشکر از جنابعالی جهت شرکت در این

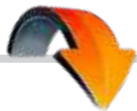
گفتگو، به عنوان اولین سؤال بفرمایید در حوزه دفاع مقدس و مقاومت چه ضرورتی به انجام پژوهش وجود دارد؟

فخرزاده: پژوهش در موضوعات انقلاب اسلامی و حوادث بعدازآن به‌ویژه دفاع مقدس و مقاومت، به معنای این است که فهمی نسبت به

پدیده‌ها داشته باشیم. پدیده‌هایی که آثار آن هم چنان در جامعه وجود دارد. اگر انسان‌ها می‌خواهند نسبت به آینده برنامه‌ریزی کنند باید خود اجتماعی‌شان را بشناسند و این خود اجتماعی، یعنی شناخت اجزا و پدیده‌ها. برای همین، پژوهش لازمه حرکت انسان است تا بتواند آینده را ترسیم کند.

دفاع مقدس تأثیر بین‌المللی هم داشت

پدیده‌های اجتماعی فی‌نفسه ارزش تحقیق دارند. چون به نسبت اشراف و اطلاعات و دانایی از پدیده‌ها دست به برنامه ریزی می‌زنیم. مثل یک پزشک که وقتی می‌خواهد نسخه‌ای برای شخص بیماری بپیچد اول از بیمار می‌خواهد چکاپ انجام دهد و براساس علائمی که دریافت می‌کند درمان را شروع می‌کند و نسخه می‌پیچد. برای جامعه هم ناچاریم که اول جامعه را

پژوهش در موضوعات انقلاب اسلامی و حوادث بعدازآن، به‌ویژه دفاع مقدس و مقاومت، به معنای این است که فهمی نسبت به پدیده‌ها داشته باشیم. پدیده‌هایی که آثار آن هم چنان در جامعه وجود دارد. اگر انسان‌ها می‌خواهند نسبت به آینده برنامه‌ریزی کنند باید خود اجتماعی‌شان را بشناسند و این خود اجتماعی، یعنی شناخت اجزا و پدیده‌ها. برای همین، پژوهش لازمه حرکت انسان است تا بتواند آینده را ترسیم کند

دفاع مقدس زمینه تحول ساختار در عراق را هم ایجاد کرد

دفاع مقدس تحولی را در ساختار عراق ایجاد کرد. در انقلاب ما، مردم ایران این ساختار را تغییر دادند، اما در عراق، جنگی که صدام علیه ما به راه انداخت، باعث شد ساختار تغییر کند. بنابر این دفاع مقدس ما زمینه تحول در عراق را هم فراهم کرد. این یک پدیده چند بعدی و گسترده‌ای است که باید راجع به آن کار کنیم، چون ما هنوز هم با آثار جنگ درگیر هستیم. هنوز پزشکان ما دارند جانبازها را درمان می‌کنند، آزادگان ما در این جامعه هستند، جانبازان حضور دارند، خانواده شهدا و همه و همه آثارشان هست.

مدینه فاضله گم شده انقلابیون ما در دفاع مقدس بود

یک نکته دیگری که می‌خواهم بگویم و شاید این موضوع از موضوعات دیگر برای من مهمتر باشد، مسئله فرهنگی است که در جبهه خلق شد. یک فرهنگی در جبهه در کنار جنگ و بمب و گلوله و کشتار خلق شد که رزمنده ما با رفتار و اعمال خودشان آن را به وجود آوردند. این پدیده‌ای که خلق شد، به نظر من و به زعم من، همان مدینه فاضله گم‌شده انقلابیون ماست.

وقتی که انقلاب به پیروزی رسید، مردم براساس شناخت‌هایی که از اسلام داشتند که یا از پای منبرها شنیده بودند و یا با مطالعه کتاب‌های اندیشمندان به آن دست یافته بودند، یا تحقیقاتی که خودشان داشتند،

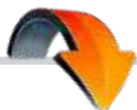
فرهنگ بهره‌برداری درست کنیم. لازمه این اتفاق پژوهش درستی است که شناخت کاملی به ما بدهد و سپس تصمیم گیرندگان بر اساس آن تصمیمات فرهنگی و اجتماعی لازم را اتخاذ کنند

مجری: شما در زمینه پژوهش معمولاً چه رویه ای را دنبال می‌کنید؟

فخرزاده: ما برای اینکه راجع به یک موضوعی تحقیق کنیم، اول

باید دامنه موضوع را بسنجیم. اگر ابعاد واقعه دفاع مقدس را کامل بشناسیم، می‌توانیم روی سرفصل‌هایی که لازم است تحقیق کنیم، مثلاً مباحث حقوقی که پیرامون دفاع مقدس وجود دارد، اتهاماتی که امروزه وارد می‌شود. نبود جواب درست نشان می‌دهد مطالعات خاصی نکرده‌ایم و هنوز جای پژوهش زیاد هست. در موضوعات سیاسی دفاع مقدس، روابط با کشورهای دیگر، تأمین قطعات، خود پروژه شناساندن جنگ می‌شود کار کرد. جالب است که ۲۲ بهمن ۱۳۵۹ دو تا اتفاق مهم افتاده. یکی تسخیر لانه جاسوسی که سال ۱۳۵۸ اتفاق افتاده و دشمن شروع به تخریب ذهنیت مردم دنیا نسبت به ما کرد و یکی هم خود سال ۱۳۵۹ که جنگ شروع شد. اینجا دشمن گفت دیدید! این انقلاب ایران و ملت ایران جنگ طلب هستند، آنجا سفارت آمریکا که جزو خاک آمریکا

به یک معرفتی رسیدند که مثلاً حکومت اسلامی باید این ویژگی‌ها را داشته باشد. مثل اینکه باید شایسته‌سالاری حاکم باشد، تلاش شاخصه اصلی فعالیت‌ها باشد. تلاش جهادی و ایشار از ویژگی‌های آن جامعه باشد. شهادت‌طلبی در جامعه باشد، انس با خدا در جامعه حاکم باشد، صرفه‌جویی، روابط عمیق و محبت‌آمیز، ساده‌زیستی، احترام متقابل، ابتکار، مشارکت و ... همه ویژگی‌هایی است که در مورد جامعه اسلامی باید دیده می‌شد.

اگر ابعاد واقعه دفاع مقدس را کامل بشناسیم، می‌توانیم روی سرفصل‌هایی که لازم است تحقیق کنیم، مثلاً مباحث حقوقی که پیرامون دفاع مقدس وجود دارد، اتهاماتی که امروزه وارد می‌شود. نبود جواب درست نشان می‌دهد مطالعات خاصی نکرده‌ایم و هنوز جای پژوهش زیاد هست. در موضوعات سیاسی دفاع مقدس، روابط با کشورهای دیگر، تأمین قطعات، خود پروژه شناساندن جنگ می‌شود کار کرد

بهره‌برداری از فرهنگ دفاع مقدس مشروط به شناسایی درست فرهنگ آن دوران است

اگر فرهنگ جبهه فرهنگ خوبی بوده است، این که ما فقط بشنویم و لذت ببریم کفایت می‌کند؟ مثل آنچه در حادثه کربلا رخ داد و ما در مراسم سوگواری و عزاداری و روضه خوانی شرکت می‌کنیم، می‌گرییم تا روحمان تلطیف شود و لذت می‌بریم، اما تنها با گریه کردن باید با این پدیده رو به رو شد؟ یا باید تلاش کنیم آن فرهنگ شهادت و عاشورایی را در جامعه اجرا کنیم. ضرورت پژوهش اینجا مطرح می‌شود که ما باید این فرهنگ جنگ و جبهه را شناسایی و سپس در جامعه جاری و ساری کنیم، اگر این اتفاق افتاد، ما موفق شده‌ایم از آن

محسوب می‌شود را گرفت و اینجا هم دارد به عراق تجاوز می‌کند.

محقق باید از دل دانشگاه و مراکز پژوهشی بیرون بیاید

امام به مسئولین و مدیران مملکت گفتند در ایام ۲۲ بهمن به کشورهای مختلف بروید، انقلاب را بشناسانید و معرفی کنید. هر شخصیت سیاسی آن سال به یک کشور رفت، فکر می‌کنم آن سال خود رهبر معظم انقلاب هم رفتند هندوستان. من وقتی درباره این موضوع مطالعاتی داشتم، دیدم امام چه نگاه فرهنگی‌ای به موضوع داشته است و چه دفاع جانانه‌ای از انقلاب کرده‌اند. اما آیا ما توانستیم از حق خودمان دفاع کنیم و مظلومیت خودمان را به جهان بشناسانیم. یعنی همان چیزی که امام در نظر داشتند؟
تحلیلی در این حوزه انجام نشده است. یک بخشی مربوط به شناخت موضوعات و دامنه‌های مختلف آن است و سپس تعریف آن.

اطلاعات ساده دفاع مقدس دسته بندی نشده است

هر تحقیق باید ابزار خودش را هم داشته باشد. در کنارش محقق وجود دارد که باید از دل دانشگاه بیرون بیاید. ما دانشگاه و مراکز پژوهشی که وظیفه شان کار پژوهش هست را ایجاد کردیم، اما وقتی می‌خواهیم کار پژوهشی انجام بدهیم

منابع نداریم، لذا نیازمند منابع هستیم، خیلی از بچه‌های پژوهشگر دوران دفاع مقدس که پایان‌نامه دارند سراغ ما می‌آیند و اطلاعات می‌خواهند. این یعنی نبود منبع، ساده‌ترین اطلاعات، اطلاعاتی است که در سطح رسانه‌ها و نشریات منتشر شده.

آرشیو دفاع مقدس ما حبس است

مجری: البته این طور که من شنیده‌ام در حال دسته‌بندی هستند به نحوی که امکان جستجو هم وجود دارد. البته هنوز کامل این اتفاق نیفتاده است.

فخرزاده: باید دید اسناد جنگ که در اختیار مرکز اسناد هست چقدر در اختیار پژوهشگر قرار داده شده است؟ آیا روایانی که صحبت کرده‌اند لحظه به لحظه را گفته‌اند؟ آیا این مصاحبه‌ها و این گفتگوها در اختیار پژوهشگر قرار می‌گیرد؟ پیام آزادگان کلی از خاطرات آزادگان را دارد، آیا آرشیوها را شما در اختیار پژوهشگران و محققین قرار داده‌اید؟ آرشیوهای ما همه حبس است، سازمان‌های دیگر می‌گویند ما پول دادیم و این آرشیو را تهیه کرده‌ایم و خودمان باید استفاده کنیم، نمی‌شود بدهیم دیگران استفاده کنند. ما باید زمینه این تحقیق را فراهم کنیم که هنوز فراهم نشده است.

ضرورت پژوهش اینجا مطرح می‌شود که ما باید این فرهنگ جنگ و جبهه را شناسایی و سپس در جامعه جاری و ساری کنیم، اگر این اتفاق افتاد، ما موفق شده‌ایم از آن فرهنگ بهره‌برداری درست کنیم. لازمه این اتفاق پژوهش درستی است که شناخت کاملی به ما بدهد و سپس تصمیم گیرندگان بر اساس آن تصمیمات فرهنگی و اجتماعی لازم را اتخاذ کنند

با پژوهش فرصت‌ها تقویت و تهدیدها از بین می‌رود

● به عنوان اولین سؤال بفرمایید
در حوزه دفاع مقدس و مقاومت چه
ضرورتی به انجام پژوهش وجود
دارد؟

قلعه قوند: معتقدم پژوهش با فطرت بشر
عجین شده و ما زمانی که به دنیا آمدیم خداوند
به ما چند ابزار داد، یکی از این ابزارها حواس
بود، دیگری تفکر و عقل بود. ما با پژوهش
زندگی را شروع کرده‌ایم. هر جنبنده و موجود
زنده‌ای پژوهشگر است و میل به جستجو جزو
فطرت ماست. پژوهش با زندگی ما توأم شده،
برای هر کدام از بخش‌های زندگی می‌توانیم کار
پژوهشی داشته باشیم. اما به‌طور عام جستجو
برای یافتن هدف و دستاویزی که به
حیات و زندگی خودمان ادامه بدهیم
معنای پژوهش است. زندگی صرفاً
زنده بودن نیست، حیات فرهنگی،
نیاز به پژوهش دارد. حیات علمی،
پزشکی، اجتماعی، هنری، همه
این‌ها نیاز به پژوهش دارند و
برای اینکه بتوانیم راهی
که می‌خواهیم پیدا
کنیم، فرصت‌ها را

برگزاری نشست‌های تخصصی به منظور بررسی موضوعات مرتبط با پژوهش و نیز
بررسی چالش‌ها و مشکلات پژوهشگران، یکی از برنامه‌های سومین دوره دوسالانه
انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار سپهبد شهید حاج قاسم
سلیمانی است. بدین منظور از صاحب‌نظران این حوزه دعوت به عمل آمد تا با حضور
در این نشست‌ها نظرات خود را بیان کنند. فرزانه قلعه‌قوند مدیر پژوهشی موسسه
فرهنگی پیام آزادگان میهمان این نشست بود که بخش‌هایی از گفتگو با
ایشان را ملاحظه می‌کنید.

بشناسیم، تهدیدها را از بین ببریم، از قوت‌ها استفاده کنیم و ضعف‌ها را بپوشانیم تا به هدفی که می‌خواهیم برسیم، همه این فرآیند اسمش می‌شود پژوهش.

آسیب تحریف در آثار اهالی دفاع مقدس نیز دیده می‌شود

پژوهش ضرورت زندگی بشر است و نمی‌تواند نباشد. شما در خانه خودتان هم برای هر کاری نیاز به جستجو و انتخاب بهترین را دارید. وقتی ما به مهم‌ترین پدیده و دستاورد انقلاب اسلامی، یعنی دفاع مقدس می‌رسیم، می‌بینیم موضوعات دیگری وجود دارد که نیازمند پژوهش‌های گسترده هستیم. یکی از مهم‌ترین علت‌های پژوهش در دفاع مقدس نیز جلوگیری از تحریف است. شاه‌کلید بحث امروز ما سخن نغز رهبر انقلاب است که فرمود اگر حقایق را روایت نکنیم، دشمن می‌آید و با دروغ و تحریف جای ظالم و مظلوم را عوض می‌کند.

به نظرم ما دو گونه تحریف داریم؛ یکی تحریفی که خودمان جاهلانه انجام می‌دهیم و می‌توانیم بگوییم تحریف داخلی. ممکن است من از اهالی دفاع مقدس باشم و این اتفاق در آثار من هم بیفتد؛ اما تحریف دیگر همانی است که یک دشمن خارج از مرزها انجام می‌دهد و قطعاً جنس آن فرق می‌کند، اول اینکه حساب‌شده است، دوم روی آن مطالعه زیادی انجام شده و قطعاً یک آبشخوری مثل پهلوی یا اسرائیل یا کسی دیگر پشت آن هست. در واقع آنان انتخاب می‌کنند و بعد دست به تحریف می‌زنند.

تحریف یعنی حقایق را آن‌طور که می‌خواهیم بیان می‌کنیم و نه آن چیزی که هست. یادم هست اوایلی که در موسسه مشغول به کار شدم به خاطر

اشتباهی که داشتیم مجبور شدم یک چاپ کتاب را خمیر کنم، این کار خیلی شجاعانه‌ای بود، با اینکه آن کتاب شاید ضربه‌ای جدی به واقعیت نمی‌زد، اما چون فاصله کمی با حقیقت داشت آن را از بین بردم.

یا در مقطعی حس غلو کردن در حدی که افراد را فرا انسانی ببینیم بعد از جنگ زیاد شد. این در حالی بود که حتی پیغمبر خدا هم یک انسان بود و ما نمی‌توانیم درباره یک رزمنده یا یک شهیدی که بسیار فراتر از انسان‌های معمولی نسل خودش است، طوری صحبت کنیم که برای نسل امروز باورپذیر نباشد. همین مسائل به اصل دفاع مقدس ضربه می‌زند و زمینه را برای نفوذ دشمن باز می‌کند.

**پژوهش ضرورت
زندگی بشر است و
نمی‌تواند نباشد. شما
در خانه خودتان هم
برای هر کاری نیاز
به جستجو و انتخاب
بهترین را دارید. وقتی
ما به مهم‌ترین پدیده
و دستاورد انقلاب
اسلامی، یعنی دفاع
مقدس می‌رسیم،
می‌بینیم موضوعات
دیگری وجود دارد که
نیازمند پژوهش‌های
گسترده هستیم**

نیازمند بازخوانی آثار دفاع مقدس هستیم

ضرورت پژوهش به موضوع بازخوانی برمی‌گردد. لازم است بعد از گذشت چندین دهه از جنگ یک بار دیگر آثار را بازخوانی کنیم. این بازخوانی برای استقلال ماست. بازخوانی جریانی که انقلاب اسلامی را محکم کرد و برای آن ایستادگی کردیم. الان مهم‌ترین وظیفه ما حفظ استقلال است و باید راه‌هایی را که احتمال دارد دشمن از آن‌ها نفوذ کند، ببندیم. چه به لحاظ جنگ سخت و چه به لحاظ جنگ نرم. همه می‌دانند خطر جنگ نرم به مراتب بیشتر است، چون برای جنگ سخت توان نظامی خوبی داریم و شرایط با سال‌های شروع جنگ تحمیلی قابل مقایسه نیست. آن زمان ما بدون تجهیزات و حتی بدون آموزش نیروی انسانی و خیلی کمبودهای دیگر، با طوفانی عجیب رو به رو شدیم که تا چشم باز کردیم دیدیم دشمن داخل کشور ما هستند. با این وجود مقاومت کردیم و پیروز شدیم، اما این جنگ نرم است که باعث می‌شود بی‌اینکه دشمن داخل خاک ما شود استقلال خود را از دست بدهیم. پس به بازخوانی جنگ برای حفظ استقلال خودمان نیاز داریم.

معتقدم برای این باید اسناد و مدارک داشته باشیم و به آن‌ها تکیه کنیم که بتوانیم فرصت‌ها را تقویت کرده و تهدیدها را از بین ببریم. تهدید تنها از مرزهای خارج نیست و کسانی که نسبت به انقلاب تعهد ندارند نیز خارجی تلقی می‌شوند. تهدیدات باید شناخته شوند و این مبارزه با تهدیدات با تکیه بر اسناد و مدارک صورت می‌گیرد.

صدور انقلاب با تکیه بر اسناد و پژوهش امکان پذیر است

لازم است ما با تکیه بر اسناد و پژوهش‌ها، دستاوردهای دفاع مقدس را به جهان معرفی کنیم. معرفی دستاوردهای دفاع مقدس به جهان برای تمدن سازی است. ما از ابتدای انقلاب زیاد در مورد «صدور انقلاب» شنیده‌ایم. انقلاب را که نمی‌توانیم در یک جعبه‌ای ببندیم و صادر کنیم، باید این را از طریق که تأثیرگذار باشد معرفی کنیم.

نیازمند پژوهش زیاد هستیم نه خروجی زیاد

ما در عرصه پژوهش دفاع مقدس نیازمند پژوهش زیاد هستیم نه خروجی زیاد. اینکه به غنای محصولات فرهنگی بیافزاییم، نسل امروز، نسل چرایی‌هاست و نسل این نیست که همه چیز را به راحتی قبول کند. یک زمانی ما ۱۶-۱۷ سال سن داشتیم و اگر چیزی از انقلاب به ما می‌گفتند می‌پذیرفتیم، اما امروز نوه ۹ ساله من اینگونه نیست و برای هر حرفی از من دلیل می‌خواهد. امروز با پیشرفت علم دسترسی به رسانه‌ها زیاد شده است و بچه‌های امروز با گذشته فرق زیادی دارند؛ بنابراین من باید دستم پر باشم و به چراها پاسخ دهم. اگر در پاسخگویی بمانم باختم‌ام و تمام دفاع مقدس را هم با خودم پایین می‌کشم. آنگاه بی اختیار به سمت تحریف می‌روم. نباید از این امر سرسری عبور کنیم و باید کار پژوهش را جدی بگیریم.

در عرصه پژوهش و کتاب‌های این حوزه گاهی کتاب‌هایی تشویق می‌شوند که تنها قهرمان داستان واقعی است و همه مطالب دیگر درباره او دارای اشکال است.. شهیدی هست و واقعیت، اما تمام شاخ و برگ‌ها دروغ است. کتابی را داوری کردم که مربوط به بحث اسارت بود و دقیقاً همین اشکال را داشت، بالاخره من تا حدودی آقای ابوترابی را

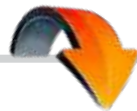
می‌شناسم، وقتی مطالب را درباره ایشان خواندم، دیدم اصلاً چنین اتفاقاتی نیفتاده. اتفاقاً آن کتاب جزو برگزیده‌ها نیز شد. این واقعاً افسوس دارد؛ لذا ما باید اعتبار سنجی نسبت به کارهایی که آماده می‌شود داشته باشیم، اگر نخواهیم اعتبار سنجی کنیم خود ما که از اهالی دفاع مقدس هستیم اولین ضربه را به آثار دفاع مقدس وارد می‌کنیم.

خاطرات شخصی در دفاع مقدس نداریم

● کمی درباره اعتبار بخشی بیشتر

توضیح می‌دهید؟

قلعه قوند: اعتباربخشی همان افزودن به غنایی است که نتیجه‌اش کیفی می‌شود. یعنی اثری که

ما در عرصه پژوهش دفاع مقدس نیازمند پژوهش زیاد هستیم نه خروجی زیاد. اینکه به غنای محصولات فرهنگی بیافزاییم، نسل امروز، نسل چرایی‌هاست و نسل این نیست که همه چیز را به راحتی قبول کند. یک زمانی ما ۱۶-۱۷ سال سن داشتیم و اگر چیزی از انقلاب به ما می‌گفتند می‌پذیرفتیم، اما امروز نوه ۹ ساله من اینگونه نیست و برای هر حرفی از من دلیل می‌خواهد

اعتبار داشته باشد. کار سطح‌سنجی و مستندسازی بشود. صحت‌سنجی بشود و برپایه اسناد و مدارک باشد. حتی خاطرات باید اینگونه باشد. چه کسی گفته یک خاطره شخصی است؟ وقتی من در گروه دفاع مقدس و دایره دفاع مقدس قرار می‌گیرم، به تنهایی خاطره‌ساز نیستم و صحبت‌هایم باید بر پایه اسناد و مدارک باشد، والا هیچ ارزشی ندارد.

در یک برهه‌ای اسناد و مدارک بوده و دیگر هم ساخته نمی‌شود. سند سال ۶۰-۶۲ دیگر ساخته نمی‌شود، ولی ذهن فعال من می‌تواند خیالپردازی کند و مطالب جدید بسازد، ولی آن اسناد تولید نمی‌شود. وقتی من حرفی را می‌زنم که بر پایه اسناد باشد، دهان همه بسته می‌شود، اما متأسفانه ما به اسناد بها نمی‌دهیم.

ضرورت ترمیم اسناد قدیمی

مدتی پیش برای یک کار پژوهشی به دفتر یک روزنامه رفتم. آرشیوی در اختیار من قرار دادند که وقتی داشتم ورق می‌زدم روزنامه‌ها پودر می‌شد. همانجا گریهام گرفت و گفتم خدای من، چطور یک سند به این راحتی در حال از بین رفتن است. میبینم در فضای مجازی می‌گویند هویدا وقتی آمد قیمت خودکار یک قیمت بود و وقتی می‌خواست برود قیمت همان بود، خب خلاف این موضوع در روزنامه‌های آن زمان هست، اما متأسفانه این سندها دارد از بین می‌رود. چرا فکری برای ترمیم آن‌ها نمی‌کنیم؟

باید سراغ زندگی بازماندگان دفاع مقدس

برویم

در بحث سبک زندگی و فرهنگ آقادر لایه‌های زیروستی و نانوشته برای پژوهش وجود دارد که شاید هیچ‌گاه به آن پرداخته نشود. من می‌گویم باید

برویم سراغ زندگی بازمندگان دفاع مقدس. باید روی دستاوردهای دفاع مقدس‌مان که نیاز به صدور، نیاز به پژوهش و آسیب‌شناسی و نیاز به کار علمی دارد کار کنیم. ما اصلاً روی این‌ها مانور ندادیم.

مسئولان و فرماندهان کمتر وارد کار پژوهش شده‌اند

● چرا پژوهشگران به این سمت نمی‌روند؟ آیا کارهایی پیرامون موضوعاتی که شما گفتید انجام شده؟

نه اینکه پژوهشی انجام نشده، ولی کسانی که وارد حوزه نویسندگی می‌شوند افراد خرد هستند، یعنی من رزمنده عادی خاطراتم را می‌نویسم، باز می‌بینم جای کار پژوهشی خالی است، شما کار پژوهشی را مقایسه کنید با کار خاطره، داستان، رمان و زندگی‌نامه ببینید چقدر کمتر است.

فرماندهان و مسئولین ما و تصمیم‌گیرندگان اصلی جنگ، خیلی کمتر وارد حوزه خاطره‌نگاری می‌شوند. یک تحقیقی بکنید ببینید ما چقدر کتاب داریم، چقدر مربوط به افراد عادیست و چقدر مربوط به مسئولان و تصمیم‌گیرندگان جنگ، چرا نباید وارد این حوزه بشوند؟!

● در ادامه صحبت‌های خانم قلعه‌قوند این سوال مطرح است که ما اساساً به چه نوع پژوهشی احتیاج داریم و پژوهش ما در عرصه دفاع مقدس چگونه باید باشد؟ آیا ویژگی‌های این پژوهش با پژوهش‌های دیگر فرق می‌کند؟

قلعه‌قوند: فکر می‌کنم هدف از سوال شما این است که ما چه موضوعاتی را باید مورد پژوهش

قرار بدهیم. الان، چون به طور تخصصی موضوع این نشست ما پژوهش در دفاع مقدس است، ما فقط در این مورد صحبت می‌کنیم، این هم نیاز به یک اتاق فکر دارد و این طور نیست که با یک جلسه صحبت در یک زمان کوتاه بتوانیم تعریف کلی ارائه بدهیم. اتفاقاً باید برای همین پژوهش کرد که ما باید سراغ کدام قسمت برویم.

اولاً نیازسنجی لازم است که بدانیم نیاز روز جامعه چیست. هر کس از منظر خودش به موضوع توجه می‌کند، من در عرصه‌ای که کار می‌کنم اگر بخواهم سراغ موضوعی بروم و در خصوص آن پژوهش انجام دهم سواد رسانه و سبک زندگی است. چرا که جامعه با آن درگیر است.

مروز اگر سواد رسانه‌ای را به بچه‌ها و نوجوانان تزریق کنیم دیگر نگران دیش ماهواره نیستیم، نگران نیستیم که این بچه در گوشی خودش چه عکسی را سرچ می‌کند و می‌بیند. چون بچه قوی و ضدضربه شده است. وقتی جلوی او را نمی‌توانیم بگیریم، باید او را قوی کنیم

ما به اتاق فکر نیاز داریم، افرادی که اهل فن هستند و در بطن جنگ بودند و جزو برنامه‌ریزان این عرصه هستند با توجه به نیاز جامعه نیاز سنجی کنند. امروز اگر سواد رسانه‌ای را به بچه‌ها و نوجوانان تزریق کنیم دیگر نگران دیش ماهواره نیستیم، نگران نیستیم که این بچه در گوشی خودش چه عکسی را سرچ می‌کند و می‌بیند. چون بچه قوی و ضدضربه شده است. وقتی جلوی او را نمی‌توانیم بگیریم، باید او را قوی کنیم

● شما در صحبت‌هایتان اشاره‌ای به پیوند پژوهش و رسانه داشتید، کمی در این باره بیشتر توضیح دهید.

قلعه‌قوند: رسانه در همه قسمت‌ها جاری است و نمی‌شود آن را جدا کرد، در هر کدام از این محیط‌های پژوهشی که ما ورود کنیم یک بازو، رسانه است و همیشه پای رسانه در میان است که باید ببیند، بشنود و منتقل کند. فکر می‌کنم دقیقاً نیاز به آسیب‌شناسی، نظرسنجی و نیازسنجی داریم تا متوجه بشویم که چه نیازهایی وجود دارد و روی همان‌ها کار کنیم.

کار پژوهشی حتی در دانشگاه خواهان ندارد

در مجموع می‌توانم بگویم کار ما در مقابل همه آثار و خروجی‌های دفاع مقدس، در حد قطره مقابل دریاست. به طور کلان کار فوق‌العاده‌ای نشده و اگر نگاهی هم به آثار دفاع مقدس داشته باشیم، اعم از آثار هنری و یا مکتوب، می‌بینیم که کمتر سراغ این عرصه رفته‌اند چرا که ذائقه مخاطب ما بیشتر به سمت ادبیات داستانی رفته است. در سطح دانشگاه هم اگر دقت کنیم دانشجو کمتر زیر بار کار پژوهشی می‌رود. شاید هم کم‌کاری از ما بوده و قطعاً یک جای کار عیب داشته که ما نتوانسته‌ایم جوانان را با خود همراه کنیم.

بیانیۂ هیأت داوران سومین دورۂ جایزہ سردار شہید حاج قاسم سلیمانی

با استعانت از درگاه خداوند تبارک و تعالی و التّجاء به ساحت مقدس و نورانی چهارده معصوم علیهم السلام و عرض ادب و احترام به محضر امامین انقلاب، سومین دوره دوسالانه انتخاب آثار برتر پژوهشی دفاع مقدس و مقاومت؛ جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی با مدیریت و اجرای مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به مرحله پایانی خود رسید. این دوره با فراخوان ارسال آثار منتشر شده در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، در اسفندماه سال ۱۴۰۲ و پیگیری آن در نیمه اول سال جاری آغاز شد. ویژگی دوره سوم این است که در این دوره علاوه بر جمع‌آوری کتاب‌ها و رساله‌های دکتری، فراخوان مقاله پژوهشی در چهار محور «نقش امام (ره) در دفاع مقدس؛ نقش مقام معظم رهبری (مدظله) در دفاع مقدس؛ نقش مردم در دفاع مقدس؛ سایر موضوعات مرتبط با دفاع مقدس» داده شد تا پژوهشگران و نویسندگان علاقه‌مند به موضوع دفاع مقدس و مقاومت بتوانند آثار خود را به دبیرخانه جایزه ارسال نمایند.

پس از پایان مهلت دریافت آثار، در مجموع ۶۲۰ عنوان کتاب (که رشد ۴۳ درصدی نسبت به دوره دوم نشان می‌داد)، ۳۵ عنوان رساله دکتری، ۴۶ عنوان مقاله پژوهشی، ۲۳ عنوان فصلنامه و مجله

تخصصی جمع‌آوری شد. کتابها در پنج گروه داورى، شامل «۱) گروه داورى نظامى، امنیتی؛ ۲) گروه داورى تاریخی، سیاسى؛ ۳) گروه داورى اجتماعى، اقتصادى؛ ۴) گروه داورى فرهنگى، ادبى؛ ۵) گروه داورى بین‌الملل و مقاومت» و سایر آثار در دو گروه «داورى مقالات داورى رساله‌های دکتری و فصلنامه‌ها» مورد داورى قرار گرفت. در این دوره نیز همچون دوره‌های قبل، مقرر شد از پژوهشگران برتر دفاع مقدس و نیز مراکز برتر پژوهشى (بر اساس شاخص-های تعیین‌شده از جمله تعداد آثار پژوهشى، کیفیت آثار پژوهشى ارائه‌شده، اهتمام لازم به موضوعات نو و بدیع دفاع مقدس و مقاومت) تجلیل به عمل آید.

گروه‌های هفت‌گانه داورى پس از بررسی دقیق آثار جمع‌آوری شده، ضمن انتقاد از تداوم توجه کمتر مراکز پژوهشى غیر نظامی به پژوهش‌های حوزه‌های مقاومت و دفاع مقدس و تقدیر از همه زحماتشان این حوزه‌ها، نتایج نهایی را به شرح پیوست اعلام می‌نمایند.

هیأت داوران سومین دوره

جایزه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی

نتایج داورى‌ها

گروه داورى فرهنگى، ادبى

کتاب «ماه تمام؛ سرگذشت نامه مستند معلم بسیجى شهید محمد ابراهیم همت» نویسنده گلعلی بابایی از انتشارات ۲۷

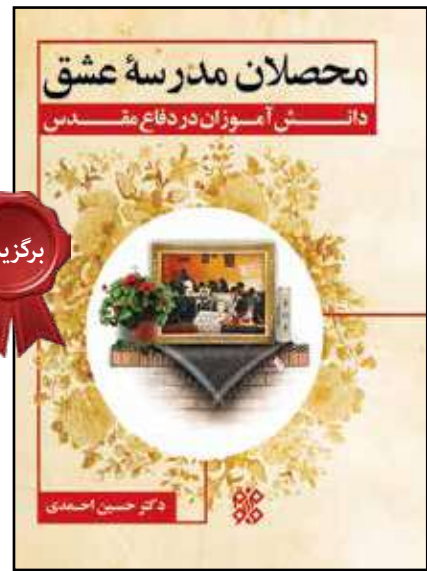
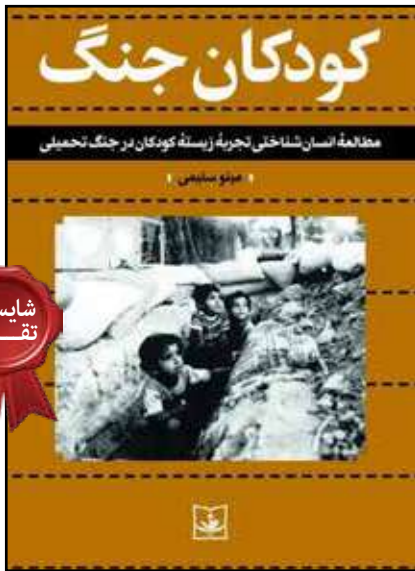
کتاب «در معبر نقد»

نویسنده غلامرضا کافی از انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس به‌طور مشترک آثار «شایسته تقدیر» شناخته شدند. در این گروه کتاب برگزیده انتخاب نشد

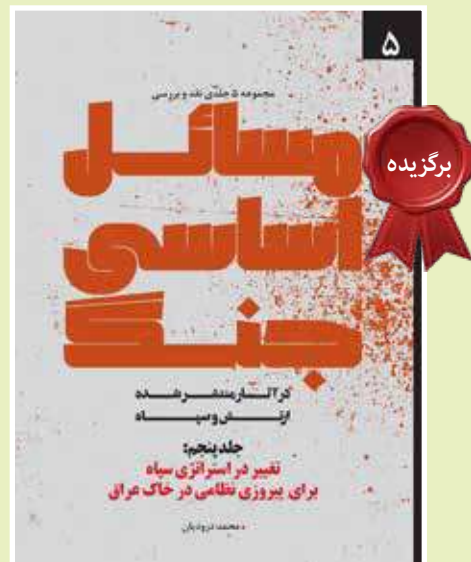
گروه داوری اجتماعی، اقتصادی

- کتاب «محصلان عشق؛ نقش دانش آموزان در دفاع مقدس» نویسنده دکتر حسین احمدی
- کتاب «نقش اصناف و بازاریان در دفاع مقدس»
- نویسندگان یعقوب پناهی و کامران حمانی از انتشارات مرزوبوم به‌طور مشترک آثار «برگزیده» انتخاب شدند
- کتاب «کودکان جنگ؛ مطالعه انسان‌شناختی تجربه زیسته کودکان در جنگ تحمیلی»
- نویسنده مینو سلیمی، از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس اثر «شایسته تقدیر» شناخته شد.

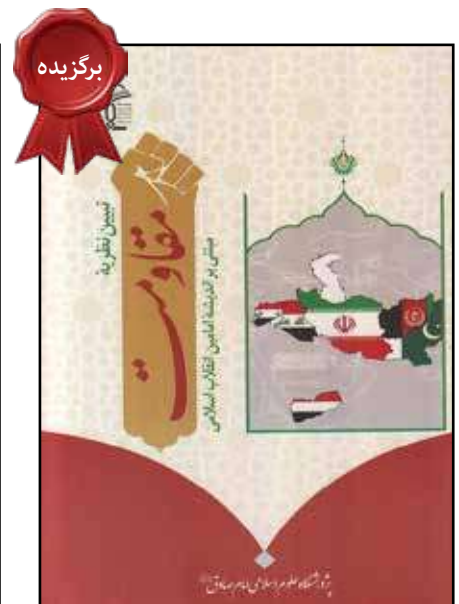
گروه داوری نظامی، امنیتی

- کتاب «مسائل اساسی جنگ در آثار منتشر شده ارتش و سپاه، جلد پنجم: تغییر در استراتژی سپاه برای پیروزی نظامی در خاک عراق» نویسنده محمد درودیان از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌عنوان اثر «برگزیده» انتخاب شد.
- کتاب «خاک‌ریزهای خط مقدم؛ تاریخ مهندسی جنگ جهاد سازندگی در دوران دفاع مقدس جلد ۱ و ۲»
- نویسنده نصرت‌الله محمود زاده از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌عنوان اثر «شایسته تقدیر» شناخته شد.

گروه داوری بین الملل و مقاومت

- کتاب «تبیین نظریه مقاومت مبتنی بر اندیشه امامین انقلاب اسلامی» نویسنده دکتر حسین میر چراغ خانی کاوندی از انتشارات زمزم هدایت اثر برگزیده شناخته شد.
- ترجمه کتاب «جنگ سوریه به روایت اسناد سری»
- نویسنده سامی کلیب، مترجمین نور عامری و محمد رزیجی از انتشارات ایران اثر شایسته تقدیر شناخته شد.

گروه داوری تاریخی، سیاسی

- کتاب «سقوط فاو» جلد اول کتاب پنجاه و پنجم روزشمار جنگ ایران و عراق؛ نویسنده آقای یدالله ایزدی از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به عنوان اثر «برگزیده» شناخته شد
- کتاب «نقش آلمان و انگلیس در طولانی شدن جنگ تحمیلی عراق علیه ایران» اثر مشترک دکتر حجر اردستانی و دکتر سید مسعود موسوی شفاویی از انتشارات مرزوبوم اثر «شایسته تقدیر» شناخته شد.

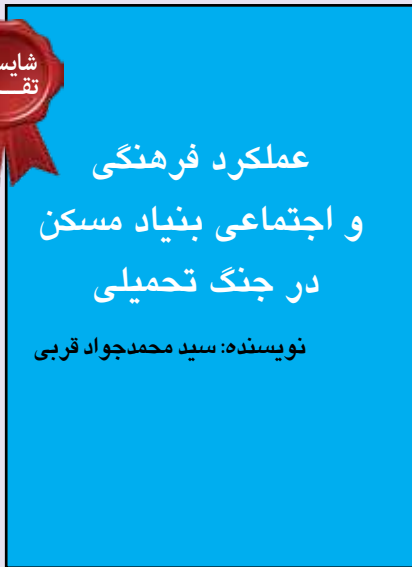

گروه داوری رساله‌های دکتری

- نقش ابزارهای رسانه‌ای در تثبیت جایگاه حزب‌الله لبنان در این کشور؛ نویسنده سعید صدرائیان از دانشگاه تهران، رساله «شایسته تقدیر» شناخته شد. در این گروه رساله برگزیده انتخاب نشد.

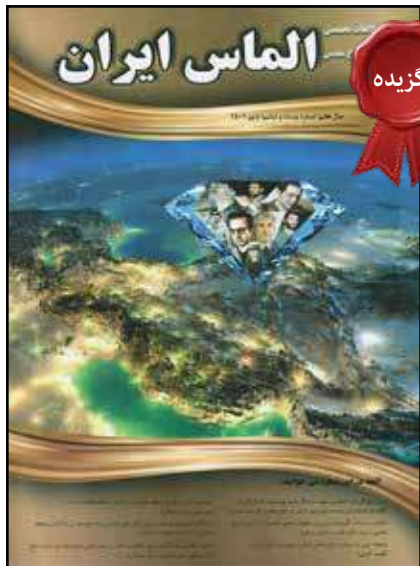
گروه داوری مقالات

- بررسی تأثیر آرمان‌های انقلاب اسلامی بر جنبش اسلامی حوثی در یمن؛ نویسندگان: رضا صفری، مصطفی بیات
- عملکرد فرهنگی و اجتماعی بنیاد مسکن در جنگ تحمیلی؛ نویسنده: سید محمدجواد قربی
مقالات «شایسته تقدیر» شناخته شدند. در این گروه مقاله برگزیده انتخاب نشد.

فصلنامه‌ها و مجلات پژوهشی برگزیده

- ۱) فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس / صاحب‌امتیاز: پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس شهید سپهبد پاسدار حاج قاسم سلیمانی / مدیرمسئول: دکتر عبدالعلی پورشاسب، جانشین سردبیر؛ دکتر هادی مراد پیری
- ۲) دو فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس و نبردهای معاصر / صاحب‌امتیاز: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه‌السلام / مدیرمسئول: دکتر غلامعلی رنجبر / سردبیر: دکتر محمدجواد سبحانی فر
- ۳) فصلنامه مطالعات تخصصی و تاریخ شفاهی دوران دفاع مقدس؛ الماس ایران / صاحب‌امتیاز: سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران / مدیرمسئول: محمدرضا فولادی / سردبیر: حمیدرضا سهیلی

مراکز پژوهشی و انتشاراتی فعال داخلی و خارجی

مرکز الدراسات السياسية
والاستراتيجية اليمنى؛ مركز
مطالعات سياسى و راهبرى
يمن

«مركز مطالعات سياسى
واستراتيژيك يمن يك موسسه
تحقيقاتي فعال در يمن است
که با هدف تحليل تحولات
سياسى، اجتماعى، استراتيژيك
واقصادى و بررسى تأثيرات
منطقه‌اى و بين‌المللى بر
وضعيت داخلى اين کشور
در سال ۲۰۰۸ تاسيس شده
است عمده فعاليت اين
مركز انجام پژوهش‌هاى
سياسى، استراتيژيك، فرهنگى
واقصادى در قالب کتاب
، کارگاه، نشست‌هاى
علمى و نيز انتشار گزارش
هاى تخصصى، کتاب‌هاى
پژوهشى و مجله مقاربات
سياسيه (جستارهاى سياسى)
مى باشد که در سايت اين
مركز قابل دسترسى است»

-پژوهشگاه علوم و
معارف دفاع مقدس، شهيد
سپهبد پاسدار حاج قاسم
سلیمانی به پاس تأليف
کتاب‌هاى متعدد پژوهشى در
سال‌هاى اخير و انتشار مرتب
فصلنامه علمى مطالعات دفاع
مقدس

مركز مطالعات سياسى و راهبرى يمن در يك نگاه

مركز مطالعات سياسى و استراتيژيك يمن (مركز الدراسات السياسية و الاستراتيجية اليمنى) موسسه
تحقيقاتي فعال در يمن است که با هدف تحليل تحولات سياسى، اجتماعى، استراتيژيك و اقتصادى و
بررسى تأثيرات منطقه‌اى و بين‌المللى بر وضعيت داخلى اين کشور، در سال ۲۰۰۸ تاسيس شده است.
عمده فعاليت اين مركز انجام پژوهش‌هاى سياسى، استراتيژيك، فرهنگى و اقتصادى در قالب کتاب،
کارگاه، نشست‌هاى علمى و نيز انتشار گزارش‌هاى تخصصى، کتاب‌هاى پژوهشى و مجله مقاربات
سياسيه (جستارهاى سياسى) است که در سايت اين مركز قابل دسترسى است.

از مهم‌ترين آثارى که اين مركز طى سال‌هاى اخير منتشر کرده است، مى‌توان به موارد ذيل اشاره
کرد.

-خوانش‌هاى در اندیشه‌ى مسير قرآنى، نويسندگان عبدالملك العجرى، عرفات الريمه،
حمير العزكى، انس القاضى، حمود الأهنومى، عبدالملك عيسى و محمد ناجى أحمد. چاپ
اول سال انتشار ۲۰۱۸

-از وحدت تا انقلاب، نويسنده انس القاضى، چاپ اول ۲۰۲۲

-فصلنامه مقاربات السياسيه (جستارهاى سياسى) از ديگر مکتوباتى است که از سوى اين
مركز منتشر مى‌شود.

در حال حاضر اين مركز با مدیریت آقای عبدالعزيز ابوطالب اداره مى‌شود.

است و قابل دسترس همه علاقمندان <https://www.yecscs.com> اين مركز داراى سايت به مى باشد.

«پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس در یک نگاه»

چهار پژوهشکده به نام‌های:

- پژوهشکده دفاع مقدس
- پژوهشکده جبهه مقاومت
- پژوهشکده امنیت داخلی (امنیتی غیرمسلحانه)

● پژوهشکده جنگ‌های نامنظم و توسعهٔ بدافند داخلی (امنیتی مسلحانه) و یک مرکز تدوین دایره معارف دفاعی، امنیتی انقلاب اسلامی؛ ساختار اصلی پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس را تشکیل می‌دهند. این پژوهشگاه تاکنون ۱۶۲ پروژه در سطح راهبردی و به صورت کاربردی انجام داده که ۹۰ مورد از آن‌ها به صورت کتاب منتشر شده است. طی ۲ سال گذشته مأموریت ویژه‌ای که از سوی ستاد کل نیروهای مسلح به این پژوهشگاه واگذار شده است «تدوین نقش امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تحول، ارتقاء و

در رأس پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس شهید سپهد حاج قاسم سلیمانی، هیئت‌امنایی با حضور رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، فرمانده نیروی انتظامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، رئیس بنیاد حفظ و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و برخی از معاونین ستاد کل نیروهای مسلح قرار دارد. این پژوهشگاه شامل چهار پژوهشکده و یک مرکز دایره معارف دفاعی، امنیتی انقلاب اسلامی است.

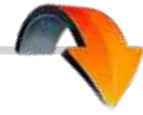
پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس از سال ۱۳۸۴ تأسیس شد و در سال ۱۳۹۸ با تغییر ساختار و اساسنامه، مرحله جدیدی از فعالیت را به ریاست سرلشکر پاسدار سید یحیی صفوی آغاز کرد. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس شهید سپهد حاج قاسم سلیمانی در ساختار جدید به دنبال دستیابی به مرجعیت علمی، نظریه‌پردازی و انجام پژوهش‌های سطح راهبردی برای تبیین واقعیت‌ها و رفع شبهات و ابهامات راهبردی در خصوص ابعاد مختلف هشت سال دفاع مقدس، جبهه مقاومت، مقابله با تهدیدات امنیتی مسلحانه و غیرمسلحانه است.

مدیریت دفاع و امنیت و جبهه مقاومت اسلامی» است که به ۴۲۸ پروژه در سازمان‌های نیروهای مسلح تقسیم می‌شود و تاکنون ۸۳ درصد پیشرفت داشته و اوایل سال آینده تکمیل خواهد شد.

علاوه بر موارد فوق، برگزاری ۱۸۱ نشست تخصصی، ۴ همایش ملی و بین‌المللی، تدوین، تألیف و ترجمه ۶۸ عنوان کتاب، ۱۴۴ جلسه خدمات مستشاری از جمله فعالیت‌های این پژوهشگاه بوده است. این حجم از اقدامات توسط ۴۳ نفر نیروی انسانی این مجموعه انجام گرفته است؛ هر چند جامعه همکاران این پژوهشگاه ۴۴۴۵ نفر شامل مجریان، ناظران و داوران و... هستند.

راه‌های ارتباطی این پژوهشگاه با جامعه علمی، اساتید، دانشجویان و پژوهشگران شامل پایگاه اینترنتی به آدرس www.dsrc.ir است.

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی در ساختار جدید به دنبال دستیابی به مرجعیت علمی، نظریه‌پردازی و انجام پژوهش‌های سطح راهبردی برای تبیین واقعیت‌ها و رفع شبهات و ابهامات راهبردی در خصوص ابعاد مختلف هشت سال دفاع مقدس، جبهه مقاومت، مقابله با تهدیدات امنیتی مسلحانه و غیرمسلحانه است

پژوهشگران فعال

درباردار دوم وابسته اکبر اخگر
ارتش جمهوری اسلامی ایران

امیر سرتیپ دوم وابسته ابادر جوکار
ارتش جمهوری اسلامی ایران

علیرضا لطف اله زادگان
پژوهشگر پیشکسوت، مؤلف بیش از ۱۰
جلد روزشمار جنگ

امیر سرتیپ دوم وابسته دکتر
محسن مرادیان
ارتش جمهوری اسلامی ایران

سرهنگ وابسته محمد مطواعی
ارتش جمهوری اسلامی ایران
عضو کارگروه علمی پروژه ۷۰ جلدی
تألیف نقش و عملکرد پدافند هوایی در دفاع
مقدس / رئیس کارگروه کلان پروژه فتح
نپاجا (پروژه مستندسازی اسناد دفاع مقدس و
تاریخی و نقش امامین انقلاب در سطح آجا)

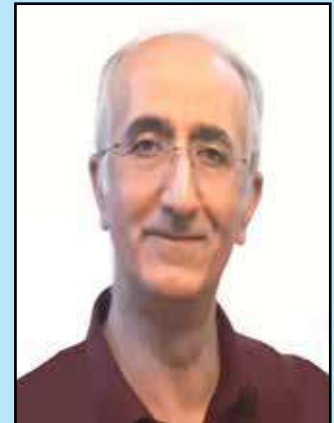
امیر رزاق زاده،
پژوهشگر پیشکسوت، مؤلف روزشمار جنگ
و کتاب‌های نبردی

محمد کریم مشغول
نویسنده ۷ عنوان کتاب اطلس، شناسنامه یگان
و نبرد شاخص لشکر ۳۳ المهدی در دفاع مقدس

دکتر علیرضا محسنی ابوالخیری
فعال در تألیف روزشمار

دکتر محمود یزدان فام
فعال در تألیف روزشمار

نادر زارع زاده
نویسنده ۶ عنوان کتاب اطلس و برگزیده
کتاب سال دفاع مقدس

سید حسین موسوی عماد
پژوهشگر از استان خراسان، نویسنده ۵
عنوان کتاب اطلس، شناسنامه یگان و نبرد
شاخص لشکر ۲۱ امام رضا (ع) و استان
خراسان در دفاع مقدس

دکتر یعقوب نعمتی
پژوهشگر جوان و مولف سه عنوان
روزشمار، کتابهای نبردی

عبدالله فاتحی
پژوهشگر از جهاد سازندگی

در ساحت پژوهش

شایسته
تقدیر

بررسی تأثیر آرمان‌های انقلاب اسلامی بر جنبش اسلامی حوثی در یمن

رضا صفری - مصطفی بیات

چکیده:

وقوع انقلاب اسلامی در نیمه دوم سده‌ی بیستم مهم‌ترین رخداد قرن بود. انقلاب اسلامی ایران نه تنها ملت مظلوم ایران را از زیر ظلم و ستم طاغوت رهانید بلکه باعث رشد و ارتقای سطح فکری و بینش سیاسی شیعیان کشورهای منطقه شده و در تشکیلاتی شدن آنان نقش داشته است. در کنار صدور انقلاب، که امری ارادی است، شاهد بازتاب انقلاب اسلامی به مثابه امری غیرارادی در سطح جهان، به خصوص در بین ملت‌های مسلمان هستیم. ایدئولوژی انقلاب و شخصیت کارزماتیک امام خمینی (ره) دو اصل اساسی در این موضوع بود. سؤال محوری پژوهش حاضر این است که انقلاب اسلامی ایران و جبهه مقاومت اسلامی بر پیدایش جنبش الحوثی در یمن چه تأثیری داشته است؟ فرضیه مطرح شده آن است که انقلاب اسلامی ایران و جبهه مقاومت اسلامی از طریق ارتقا گفتمان اسلام‌گرایی و ایجاد تفاهم مشترک بین شیعیان ایران و الحوثی‌ها در یمن و نفی گفتمان رقیب یعنی جبهه سازش و تسلیم در برابر بیگانگان، به دنبال احیای هویت اسلامی و تعیین سرنوشت سیاسی مسلمانان به دست خود آنها است. بر اساس یافته‌های این پژوهش، جنبش الحوثی (انصارالله) به تبعیت از انقلاب اسلامی و رهبران آن با اقتدا به بنیان‌گذار کبیر جمهوری اسلامی ایران، پرچم عزت و عدالت و اسلامی را بلند کرده و در مسیر احقاق حق ملت مظلوم یمن مبارزه می‌کند. مبارزه با استکبار جهانی، به رسمیت نشناختن رژیم غاصب اسرائیل، برپایی روز قدس... از جمله مولفه‌های تأثیرگذاری انقلاب اسلامی ایران در جنبش زیدی الحوثی یمن است. پژوهش حاضر با استناد به منابع کتابخانه‌ای و به روش توصیفی و تحلیلی سامان یافته است.

واژگان کلیدی:

انقلاب اسلامی، امام خمینی، زیدیان یمن، جنبش الحوثی، حسین بدرالدین

عملکرد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در دوران جنگ تحمیلی

(مطالعه: بنیاد مسکن شهرستان بهشهر)

سید محمدجواد قربی

چکیده

در پیشبرد مسائل پشتیبانی و عملیاتی‌سازی راهبردهای جنگ تحمیلی، مشارکت عمومی مردم نقش اساسی داشت و حضور در صحنه مردم در کنار قدرت ایمان نقش اساسی در پیروزی ملت ایران در برابر دشمنان متجاوز به مرزهای سرزمینی ایران داشت. در کنار مشارکت داوطلبانه و ایثارگرانه مردم، افشار و نهادهای مختلفی در دوران جنگ تحمیلی به ایفای نقش پرداختند و هر کدام با توجه به تخصص‌های موجود به کنشگری در دفاع مقدس پرداختند. یکی از نهادهای انقلابی که در دوران جنگ هشت‌ساله به مشارکت در پشتیبانی از جنگ تحمیلی و حمایت از رزمندگان اسلام پرداخت، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بود. این نهاد انقلابی در شهرستان بهشهر، طی جنگ تحمیلی به فعالیت‌های مختلفی پرداخت و به همین دلیل، مقاله حاضر با بهره‌گیری از روش تحلیلی-توصیفی و مطالعات اسنادی-شفاهی به این سوال پاسخ خواهد داد: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان بهشهر چه عملکردهایی در دوران جنگ تحمیلی داشت؟ مفروض مقاله به این قرار است که مسئولان و کارمندان بنیاد شهید در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی مرتبط با جنگ فعالیت زیادی داشتند. نگارنده با کاربست نظریه محقق‌ساخته «کنش اجتماعی جهادی و دفاع اجتماعی شده» به بررسی عملکرد این نهاد انقلابی در چهار حوزه «جهاد نظامی-دفاعی»، «جهاد فرهنگی-اجتماعی»، «جهاد اقتصادی-مالی»، و «جهاد پشتیبانی-خدماتی» پرداخته است.

واژگان کلیدی:

جنگ تحمیلی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شهرستان بهشهر، کنش اجتماعی جهادی، عملکرد فرهنگی-اجتماعی، پشتیبانی اقتصادی، جهاد نظامی.

گزارش تصویری برگزاری سومین دوره دوسالانه انتخاب آواربتریز و هشی

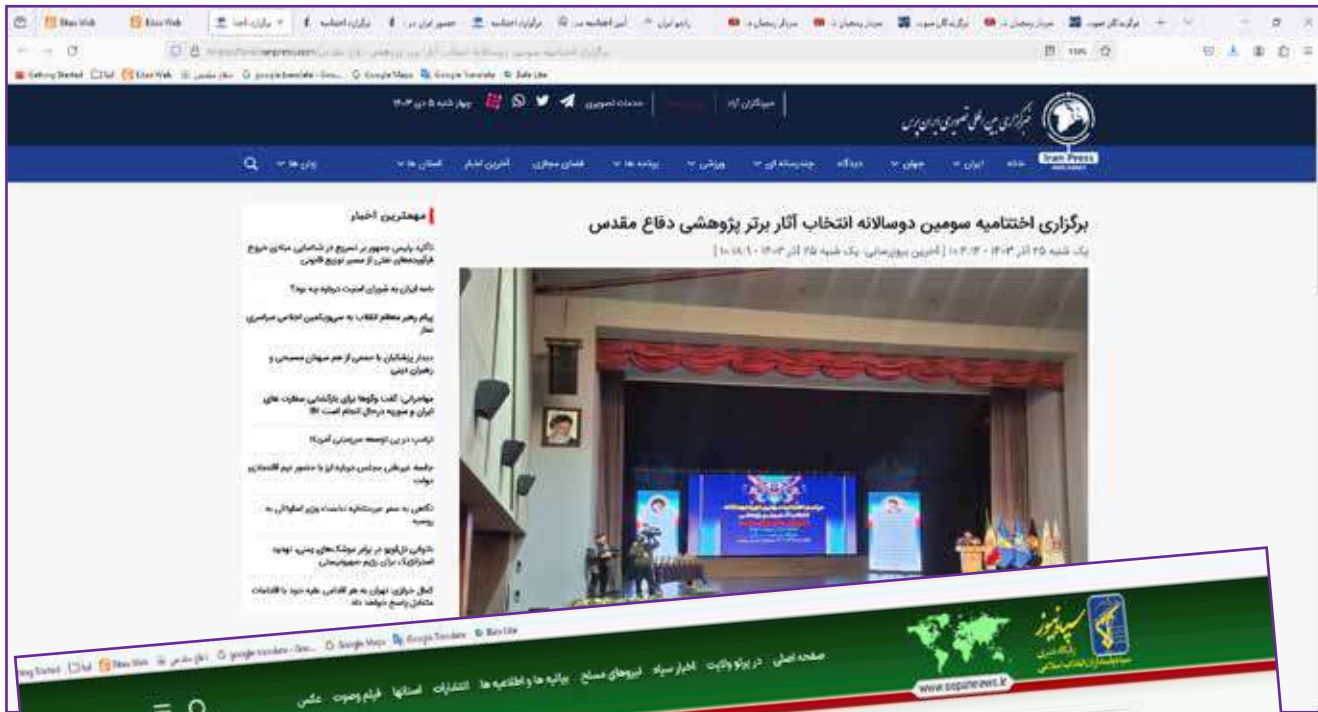

معرفی سرگروه‌های داورى

دبير علمى؛

محسن پرويز

دبير اجرايى؛

حسن علايى فعال

سرگروه داوري

نظامى و امنيتى؛

على شجاعى صائين

سرگروه داوري

تاريخى و سياسى؛

عرفان كريمى

سرگروه داوري

اجتماعى و اقتصادى؛

گلعلى بابايى

سرگروه داوري

بين الملل و مقاومت؛

سعدالله زارعى

سرگروه داوري

فرهنگى و ادبى؛

يحيى نيازى

سرگروه داوري

مقالات؛

نصرت الله محمودزاده

سرگروه داوري

رساله هاى دكتورى و

فصلنامه ها؛

رضا صفرى

